SYNOPSIS
NOSOLOGIÆ METHODICÆ,
EXHIBENS
CLARISS. VIRORUM
SAUVAGESII, LINNÆI, VOGELII, SAGARI, ET MACBRIDII
SYSTEMATA NOSOLOGICA.
EDIDIT
SUUMQUE PROPRIUM SYSTEMA NOSOLOGICUM
ADJECIT
GULIELMUS CULLEN,
Med. D. & in Acad. Edinburgensi Med. Pract. Prof. Medic. Reg. apud Scotos Primarius, & Coll. Reg. Med. Edinb. Socius;
NEC NON
Societatum Reg. Londin. Reg. Edinb. Philosoph. Philadelph. Med. Reg. Parif. Med. Haunienf. & Reg. Med. Edinb. Sodalis.
EDITIO SECUNDA VENETA
JUXTA QUARTAM EMENDATAM
ET PLURIMUM AUCTAM EDINBURGI 1785.
TOMUS SECUNDUS.

VENETIIS,
MDCCXCV.
****
Sumptibus JOANNIS ANTONII PEZZANA.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

PARS SEXTA.

GENERA MORBORUM

PRÆCIPUA DEFINITA,

ADDITIS SPECIEBUS

CUM HARUM

EX SAUVAGESIO SYNONIMIS,

A

GULIELMO CULLEN.

Edinburgi 1785.

MEDICINÆ STUDIOSIS EDITOR VENETUS.

Cum primum ad nos pervenit noviſſima editio egregii hujus Operis, quod Synopſim univerſæ Noſologiæ methodicæ a Viro ſcriptis ut & longo Artis uſu undequaque celeberrimo concinnatam exhibet, ſtatim de ea hic recudenda cogitare cœpimus. Non parvæ enim utilitatis ut & commodi fore diſcentibus ducebamus, ſi quæ potiora in hanc uſque diem ſummi Viri ad Noſologiam condendam noviſque acceſſionibus locupletandam tentamina protulerunt, ea omnia hic in unum congeſta & ſub uno veluti aſpectu poſita iis offerremus penſitanda & ad invicem conferenda.

At vix manus incepto admoveramus, cum nuntiatum eſt Ticini recuſam fuiſſe CULLENII Noſologiam cura Ill. JO: PETR. FRANK Med. Pract. Prof. celeberrimi. Vehementer profecto gaviſi ſumus Culleniani operis præſtantiæ atque utilitati ulterius, ſi opus eſſet, firmandæ tam illuſtre teſtimonium acceſſiſſe. Tantum vero abfuit ut hæc apud Ticinenſes peracta editio, nos a noſtra perficienda deterruerit, ut potius calcar addiderit. Magis enim per hanc noſtram, ad unguem nuperrimæ Edinburgenſis exactam, Medicorum Italorum commodis conſultum iri exiſtimamus, propterea quod præter CULLENII ſolertiſſimos ſane labores, cæterorum etiam Auctorum, qui illum in hac ſparta enodanda anteiverunt, lucubrationes in compendium redactas hæc ob oculos ponit. Quam ſane Noſologici operis partem in Ticinenſi editione omnino prætermiſſam ii omnes dolent, quibus præſtantiſſimorum LINNÆI, VOGELII, SAGARI, MACBRIDII, tractatus noſologicos in noſtris bibliopoliis raro venales videre adhuc non contigit.

Nequid vero huic noſtræ editioni deeſſet, quod ad majorem ejuſdem commendationem conferre quoquo modo poſſet, prætermittere noluimus doctiſſimam præfationem ab Ill. FRANKIO Ticinenſi edit. præfixam, ut quæ non pauca contineat in ipſo ſtatim operis limine a Studioſis probe tenenda, ſi meliores uberioreſque ex operis ipſius attenta lectione atque meditatione fructus percipere velint.

Valete interim, noſtriſque curis favete.

AU-

AUDITORIBUS SUIS

IOANNES PETRUS FRANK

S. P. D.

CUM quartam hanc *Nosologiæ methodicæ* editionem curaret celeberrimus CULLEN, eidem, tum SAUVAGESII, LINNÆI, tum VOGELLI, SAGARI & MACBRIDII systemata, qualia in plurimorum manibus jam erant, præmittere voluit, atque hæc singula, prima hujus operis parte circumscripta, recudi curavit: proprium vero laborem, in secundum Volumen congessit & in multis locis ita mutavit & auxit, ut priori longe perfectior redderetur & discentium usui multo accommodatior.

Sed difficultas ab hinc nata est, ut, qui lectores hanc ipsam laboris partem sibi propriam reddere cupiebant; his & primum Volumen, quamvis novi nihil contineret & jamjam a pluribus possideretur, esset comparandum.

Hanc igitur correctiorem denuo CULLENII *Nosologiam*, cujus novissima editio apud nos adhucdum ignota, vel saltem rarissima esset, non absque magna utilitate communiorem reddi posse cogitavi, si sola ejusdem pars secunda, ut Auctori nostro propria, præfixa tamen cæterorum systematum generali tabella, uti fere a TISSOTO factum est (*), tum *Italiæ* Medicis quibuscunque, tum præcipue Vobis AUDITORIBUS optimis; pro minori longe pretio & maturius offerretur.

Novistis cæterum, o boni! quæ mihi de laboribus ejusmodi *Nosologicis* sit opinio. Quamvis scilicet eo nos perveniſſe necdum credam, ut, deficiente materialium copia, in erigendo morborum systemate versari queamus feliciter, multum tamen lucri pro recta morborum distinctione ex ejusmodi, incompletis licet, lucubrationibus expectandum esse puto, quibus morborum tum alienis, tum propriis oculis conspectorum, fideles imagines

(*) Ad Cl. VOGELII opus de cognosc. & cur. corp. hum. aff.

gines pinguntur, atque fingula tali difponuntur ordine ut quivis, fi novum morbum a fe vifum opinetur, mox ejufdem, quafi in fpeculo, faciem cum illis compara-re, atque fi fimilem hujus ambitum detexerit, mox lo-cum invenire queat, ubi plenius defcriptum nota-tumque pofteris hoftem attentius poffit ftudere.

Scientiam quidem immediate vix augent fyftemata *Nofologica*, fed longe faciliorem reddunt; indicem mor-borum adcuratiorem & practicis Medicis perneceffarium fiftunt; in præcipua aut characteriftica fymptomata at-tentiores hos reddunt; pauciffimis paginis fæculorum labores certo ordine collocatos complectuntur; nomina certa rebus certis impertiuntur; linguam medicam a polo ad polum diverfiffimis gentibus intelligibilem conftituunt: a cujus tam longo neglectu & confufione vere *babylonica*, magna inter laborantes exorta eft dif-cordia, & vocum magna obfcuritas.

Doleo vero, me, in ipfo operis limine, CULLENIO vix poffe confentire & in eo injuftum fere antiquitatis Cenforem invenire. Eft certe in rebus medicis, quod in humanis aliis quotidie evenire videmus: panem cultro dividimus, comedimus bene toftum; nec primo cerea-lium fatori, nec illi qui primus ferrum audaci manu e matris terræ vifceribus, noftros in ufus duriffimo partu extraxit, elaboravit, benedicimus! felicior fit a-pud pofteros, uti fpero, CULLENI! memoria! fed fer-monem tanti Viri aliqua ingratitudinis nota carere non credam. Quod fi locus hic effet, veterum medicorum recentiorumque in artem merita ponderare & æqua bi-lance inter fe comparare: facilis labor effe videretur demonftrare, *infantem adhuc medicinam*, pro prima corporis fui nafcentis conftitutione, longe majora pro-mififfe incrementa, quam in *adulta* nunc fcientia con-fpicimus. Verum eft, in definitione morborum fcholafti-ca, parum fudaverunt primi artis noftræ parentes; fed qui *pictores* fuiffe negat quampluri mis hodiernis melio-res, fideliores, vereor ne hic falláciffimam tueatur opi-nionem. Certe SYDENHAMUS, non aliter medicinæ hodiernæ *Reftaurator* audit, quam quod *Hippocraticam* tum obfervandi, tum defcribendi methodum, per plu-rium feculorum intervalla derelictam denuo introduxe-rit: & tantum abeft, ut in his *Nofologorum*, quot-

quot ſunt, tentamina, primorum Medicinæ parentum laboribus palmam præripuerint, ut ſæpius fateri debeant conſummati in arte Viri, ſubtiliorem nimis morborum anatomen, artis noſtræ incremento non parum obfuiſſe & pro magna felicitate habendum eſſe, quod ipſa *natura*, veteribus fidelior; & in ipſum genus humanum viris doctiſſimis longe benignior, magnam ſyſtematum recentiorum partem, morborumque innumeras ſpecies, *pro ſuis necdum agnoverit*.

Sunt certe morbi; qui definitiones exactiores non admittunt; ſed longiori ſermone deſcribi volunt, &, ut rectius dignoſcantur, quoad ſingula ſua ſymptomata in collectione & ab aliis non divulſa, veniunt conſiderandi. Solo hic *febris* in *genere* utar exemplo, cujus nullus adhuc *Noſologus* naturam rite & exacte ſatis definire potuit: forte quod hæc ipſa morborum ſæpius ſymptoma, quam morbum ſiſtat; cum interim deſcriptiones veterum, minus anxie verbis quam rebus inhærentes, de præſentia febris, quam ſibi delineandam adſumpſerunt, dubium vix unquam relinquant.

Quidquid autem tum in his, tum in ipſis morborum generibus ordinandis peccatum fuerit vel ab aliis, vel ab ipſo forte CULLENIO (viro tamen, ob quadraginta annos ad ægrotantium lectos glorioſe impenſos, & in totius ſcientiæ medicæ ambitu adaugendo feliciter tranſactos, ad hos labores præ aliis omnino diſpoſito) certum nihilominus eſt, ad morborum ſinceram promptamque diagnoſin nihil magis conferre, quam Characterum, cuivis inter illos eſſentialium, & affinitatum, quibus ad eandem familiam pertinere docentur, ſuccinctam expoſitionem; a qua, ſi aliquanto nimis adhuc diſtemus, fatendum tamen eſt, perfectionem in eundo non ſine vacillatione greſſuum poſſe attingi.

Filum igitur hunc ariadneum ambabus manibus arripite Auditores! non quod ipſam ſic ſcientiam pugno tenere confidatis; ſed ut in morborum vaſtiſſimo labyrintho conductorem ſequamini; faciem cogitatum ægritudinum & vobis perſpectam reddatis; ad lectulos ægrotorum, ſi penicillus alienus morbum infelicius expreſſiſſe videatur, propria demum manu circuitus ambitumque imaginis corrigatis; colorem hinc, illincque um-

brae

bras vobis visas, collocetis, & ordinem tandem magis naturalem in morborum dispositione inveniatis. Quod si & nobis datum non fuerit invenire *quid sit*; -- saltem *quid non sit*, quod certe in rebus medicis quamplurimum est, detegemus. Voluissem utique & ex meis aliquid hinc inde huic operi adjicere, quæ mihi vel non ubique cum CULLENIO consentienti, vel de rebus ipsi dubiis per proprias experientias convicto, necessaria satis poterant videri: ast vero otium ad hos labores necessarium mihi deest: ut in propriis potius præelectiobus practicis, & ad ægrotorum lectulos, hæc mihi assumam supplenda. Vos interim, Commilitones, CULLENII opere egregio utamini feliciter.

Dabam Ticini Reg. die 1. Julii 1786.

PRO-

PROLEGOMENA.

RES est inter medicos satis nota, morbos quosdam natura sive causa proxima diversos, externa tamen facie, sive symptomatis, adeo similes esse; ut alii ab aliis difficillime internoscantur. Cum autem morbi natura diversi remedia diversa, quandoque etiam contraria, postulent, summi est momenti ut medicinam facientes morbum quemque a quovis alio certe dignoscant.

DUM medici vero, in ipso artis usu versati, de morbis distinguendis sæpe incerti sint, merito queruntur, in scriptis de re medica non semper invenire quæ hanc ambiguitatem solvere valeant. Sæpe quidem observatum est, descriptiones, sive historias, quas vocant, morborum, in scriptis medicorum reperiundas, plerumque mancas & imperfectas esse; & nemo est, ut opinor, qui non facile agnoscat, historias morborum pleniores, magis exactas, & characteribus melius distinctas, quam quas adhuc habuimus, desideratas esse.

PUTARUNT quidem multi, medicos veteres Græcos & Romanos, in observandis & notandis morborum phænomenis, diligentes & solertes fuisse, atque in horum scriptis historias morborum complures, quæ nobis utiles esse possint, exstare. Mihi vero videtur vel ineptam & superstitiosam antiquitatis venerationem, vel quandam eruditionis ostentationem, scriptis medicorum veterum in hac re æstimationem nimiam conciliasse. Minime quidem dissimulandum, in scriptis illis quædam quæ morborum characteres vere delineant subinde reperiri. Quæ autem ejusmodi ibi occurrunt, quamtumcunque a recentioribus æstimata, parum profecto nos docuissent, & attentionem nostram penitus fortassis effugissent, nisi res eædem nobis ex propria observatione prius innotuissent. Revera neoterici libros veterum raro ad primam rerum notitiam comparandam evolvunt, sed plerumque, ut propria tantum inventa & observationes horum auctoritate suf-

ful-

fulciant, perſcrutantur. Mihi quidem perſuaſum eſt, vel hiſtorias morborum pleraſque, quæ in ſcriptis veterum jam inveniuntur, ad morbos regionis a noſtra plurimum diverſæ pertinere, ideoque nobis parum utiles eſse; vel ſcripta eorum adeo mutilata & corrupta ad nos pervenisse, ut ad uſus noſtros parum conferre queant. Fatendum ſaltem, notitiam morborum ex ſcriptis veterum hauriendam multo minorem eſse, quam qua opus eſt ad illam, de qua diximus, ambiguitatem eximendam.

Nec niſi ſero admodum & lente ad hanc rem expediendam progreſſi ſunt recentiores. Seculo enim decimo ſexto Galeni ſequaces, in inſtauranda veterum doctrina cum tanta laude verſati, in horum ſcriptis explicandis & illuſtrandis fere ſolum occupati, parum omnino ad emendandam vel amplificandam morborum hiſtoriam contulerunt.

Nec ejuſdem ævi medici chemici, Galenicorum adverſarii acerrimi, in illa re plus fecerunt. Medicamentis enim inveniendis, & promiſcue adhibendis, ſolum intenti, a morborum ſtudio hominum animos prorſus avertebant.

Hinc quidem factum eſt, quod ab inſtauratis literis ſeculo decimo quinto, uſque ad tempora Sydenhami, nullæ fere morborum hiſtoriæ plenæ vel accuratæ conſcriptæ ſint. Sydenhamus vero, ſagacitate & judicio quibus maxime pollebat, majorem in notandis & deſcribendis morborum phænomenis diligentiam adhibendam eſse protinus ſenſit, & in hunc finem ad ſedulam obſervationem ſe accinxit, qua plures tandem & meliores, quam antea quiſquam, morborum deſcriptiones protulit.

Ad hujus exemplum, & ad normam methodi, per obſervationes & experimenta philoſophandi, tunc temporis invaleſcentis, evenit, ut ab eo tempore plures medici in hiſtoriis morborum augendis & accuratius reddendis operam collocaverint.

A tem-

A tempore igitur Sydenhami in hac re multum laboris nec frustra impensum est: rem tamen minime adhuc absolutam esse censeo. Multa parum accurata, multa erronea, multa denique prorsus falsa, historiis morborum, quas jam habemus, inesse, novit quisque in his aliquantulum versatus; & novit etiam ex variis causis hæc vitia subrepsisse. Scriptores enim, alii ad theorias sibi placentes stabiliendas, alii ad fidem remediis ab ipsis sive inventis, sive multum laudatis conciliandam; vel veritatem, præconceptis occæcati, non percipiebant. Plures, re omni quovis modo mirabili capti, quod ipsi facile crediderunt, alios credere cupientes, rem omnem præter modum amplificarunt. Plures denique, ut observationibus hodie adeo expetitis famam sibi compararent, historias in museo fictas, pro veris tradiderunt. Hæc omnia si specialius indigitarem, de imperfecta hactenus morborum historia satis clare constaret; sed hæc omnia impræsentiarum prætermitto, & unum solummodo in historiis morborum conscribendis vitium, ad rem nostram maxime pertinens, indicatum volo.

Multi optimæ etiam fidei medici, in morbis observandis diligenter versati, in historiis eorum conscribendis sæpe nimium fecerunt. Non solum enim symptomata morbi cujusvis semper præsentia & inseparabilia, sed plura etiam, & cuncta quidem quovis tempore morbum comitantia, recensuerunt. Ita symptomata rarius, nec necessario cum morbo conjuncta, & plura omnino adventitia & fortuita, notarunt; dum simul illa inusitata & fortuita ab usitatioribus & inseparabilibus distinguere penitus neglexerunt. Hinc, historiam morborum plenissimam reddere conantes, quæ ad distinctionem cujusque ab alio quovis conferre possent, omiserunt, immo difficiliorem reddiderunt.

De hacce in historiis morborum redundantia sæpe conquesti medicinam facientes, pathognomonica quæ dicuntur desiderarunt: hoc est, ut notentur symptomata illa pauca, quæ cuique morbo adeo propria sunt, ut ab illis solis quisque morbus ab alio quovis illico

& certo dignoſcatur. Hujuſmodi autem pathognomonica in ſcriptis medicis nondum data, neque unicuique morbo aſſignata ſunt; nec quantum video niſi per Noſologiam methodicam, rite inſtitutam, aſſignari queunt.

DUDUM quidem SYDENHAMUS & ſolers BAGLIVIUS, quo facilius & certius morbi diſtinguerentur, morbos omnes, per normam methodi botanicæ, ad genera & ſpecies, appoſitis characteribus idoneis, referi voluerunt: id eſt, ut inſtitueretur Noſologia methodica. Hoc etiam conſilium alii ſummæ famæ medici comprobarunt; & quiſque, ni fallor, in artis uſu occupatus factum fuiſse vehementer optaret. Nihil tamen hujuſmodi protinus tentatum fuit; an quidem ex fructu inde capiendo parum perſpecto, an vero ex difficultate operis prævifa, non conſtat; ſed revera nihil omnino tentatum fuit, donec celeberrimus FRANCISCUS BOISSIER DE SAUVAGES circa annum 1737. rem aggreſsus ſit.

QUÆ quidem, exeunte ſeculo decimo ſexto, FELIX PLATERUS in morbis ſecundum ſymptomata ordinandis conatus eſt quodammodo huc referri poſsunt; conatus autem iſti inconditi adeo & imperfecti erant, ut quenquam eoſdem proſecuturum eſse vix expectandum fuit; & revera ante SAUVAGESIUM nemo, quantum novimus, ulla ex parte proſecutus eſt. Haud diſſimulandum quidem, PLATERUM SAUVAGESIO quædam ſuggeſſiſse; pauca tamen, nec fauſta admodum, & quæ nemini uſui fuiſsent, niſi SAUVAGESIUS cum meliore ſpe opus multo longius provexiſset.

IPSE quidem SAUVAGESIUS primum lente & titubanter progrediebatur; &, re iterum atque iterum tentata, non niſi poſt multam lectionem, & aſſiduam per triginta annos meditationem, Noſologiam methodicam ſuam, anno 1762. editam, protulit.

INTEREA duo alia in Noſologia methodica tentamina facta ſunt; alterum a celeberrimo viro, & in diſtributione rerum methodica plurimum exercitato, CAROLO A LINNE; alterum ab erudito Profeſſore Gottin-

tingensi, RUDOLPHO AUGUSTO VOGEL. A neutro tamen, utpote vestigiis SAUVAGESII presse nimis insistente, opus multum promotum fuisse videtur.

CUM de utilitate hujusmodi tentaminum jamdudum mihi persuasum sit, simulac ad medicinæ praxin docendam in hac alma Academia admotus fui, mei officii esse putavi alumnos nostros ad Nosologiæ methodicæ studium allicere; &, quo facilius hoc efficerem, libellos quotquot ad id conferre possent, hic edendos, & in discipulorum manus tradendos, curavi.

Ex opere SAUVAGESII, aliis rebus non admodum utilibus referto, ea tantum quæ ad genera & species morborum distinguendas pertinerent excerpsi, & cum his LINNÆI & VOGELII libellos integros conjunctos edidi.

AUCTORES hi aliquid laudis sine dubio merentur: quanquam enim eorum opera rem ex toto confecisse minime videantur, nec multum utilitatis tironibus inexpertis afferre queant, in arte tamen versatis, & in dignoscendis morbis aliquatenus exercitatis, nonnihil commodi exinde oriri possit.

DIFFICILE quidem erit, hanc rem protinus perfectam reddere, nec, ut opinor, nisi tentaminibus repetitis fieri potest. Non solum igitur mihi licitum, sed mei muneris esse, opus hoc Nosologicum, quantum possem, promovere arbitratus sum; eoque consilio methodum quodammodo novam tentavi, & una cum supra dictis edidi. Hanc, etsi nequaquam omnibus numeris absolutam, prioribus tamen in quibusdam magis accuratam inventam fore spero.

QUI ante nos huic studio operam dederunt, minus consulto, ut mihi videtur, rem aggressi sunt; morborum enim species parum perspectas habentes, ad suprema classium & ordinum genera constituenda illico se accinxerunt. A natura vero species solum datæ sunt, & generum constitutio est mentis humanæ exco-

cogi-

cogitatio, quæ, donec ſpecies omnes bene notæ & perſpectæ fuerint, fallax & incerta erit; & in generibus quidem conſtituendis, niſi ad ſpecies ſemper reſpiciamus, labor noſter vanus & futilis evadet.

CONSTITUTIO generum ſupremorum, in quovis rerum ſyſtemate, neutiquam adhuc abſoluta eſt. Claſſes enim vel etiam ordines, omnino naturales, vel in ſyſtemate vegetabili, vel in animali, nondum ubique conſtitutæ ſunt. De foſſilibus methodus etiam difficilior, & de morbis fortaſſis omnium difficillima erit. Videamus igitur quomodo hanc rem quam optime tractare poſſimus.

CUM res diſtinguendæ, numero quam plurimæ ſint, tum ad inveſtigationem, tum ad reminiſcentiam, utiliſſimum & neceſſarium eſse videtur, ut ad genera quædam ſuprema referantur; cum vero ſpecies rerum non admodum numeroſæ ſint, & quarum ſigillatim recenſitarum reminiſci, memoriæ in pleriſque hominibus vires non excedat, eas ſumma ſolicitudine ad claſſes & ordines referre vix opus eſſe videtur.

ITA Illuſtris DE BUFFON quadrupedia, quorum ſpecies numero paucæ ſunt, ad claſſes & ordines referre haud neceſſarium eſſe cenſuit, & quæ in hunc finem alii tentarunt, frivola eſſe, & ad denominationem ſtudioſos plurimum turbantem duxiſſe, putavit.

ILLUSTRI tamen & egregio viro prorſus aſſentire nequeo. Etiamſi enim inſtitutio claſſium & ordinum morborum, neque pro inveſtigatione eorum ſatis perfecta reddi queat, neque pro numero valde neceſſaria ſit; quodammodo tamen tentandam, & ad majorem accurationem diligenter perducendam eſſe, puto.

ENIMVERO, ſi ab illuſione quæ ex characteribus claſſium & ordinum oriri queat, cavemus &, ni fallor, cavere plerumque licet, etiam claſſium & ordinum inſtitutionem, in multis ad pleniorem & magis exactam ſpecierum diſtinctionem conferre poſſe contendo. Etſi enim ejuſmodi inſtitutionem, ubique certam & accuratam ſemper aſsequi haud liceat, ipſos tamen conatus ad illam aſſequendam magnopere ex re fore putarem

rem, quippe qui ad disquisitiones utiles, tum in pathologia, tum in morborum historia, sæpe obvenientes, subinde ducant. Certe, cum de natura morborum disquirere velimus, distinguendi sunt tum per symptomata cuique propria, tum per illa cum aliis quibusdam communia: quod nihil aliud est, quam morbos, uti alia quæcumque in rerum natura distingui debent, per genera & species distinguere, & hujusmodi distinctio generum, tum supremorum, tum proximorum, notationem necessario exigit.

Quantacunque tamen ex instituendis morborum classibus & ordinibus utilitas provenire possit, certe fatendum est, Nosologos, huic rei præcipue intentos, successus optatos nondum obtinuisse; & ex hujus studii adeo imperfecti conspectu, ni fallor, accidit, quod totam rem Nosologicam alii despexerint, alii vero impossibilem judicaverint.

Qui impossibilem putant, certe falluntur. Distinctionem morborum aliquando difficilem esse, fatentur omnes, possibilem autem in plerisque esse, fateri etiam oportet; nam, si quis hoc negaverit, idem fecerit, ac si nullam esse artem medicam dixisset. Si revera tamen medici morbos a se invicem dignoscere possint, certe quibus indiciis id faciant, etiam discere queunt. Hæc autem indicia nulla alia esse possunt, quam quæ morbum quemque per genus & speciem definiant, quæ rursus per methodum Nosologicam, rite institutam, solummodo exponi queant.

Distinctionem itaque morborum, hactenus sæpe dubiam, per Nosologiam methodicam magis certam fieri posse, affirmare nullus dubito. Porro observandum, quoties hujusmodi distinctionem morborum exponere conati fuerimus, id commodi oriturum, quod hujus distinctionis vel defectus, vel errores, facillime percipientur, & cum percepti, vel ad observationes jam factas accuratius considerandas, vel ad observationes postea diligentius faciendas, ducent; quin & plurimum valebunt tum ad Nosologiam methodicam, tum ad

di-

distinctionem morborum, tandem perfectiorem reddendam.

Quamvis morborum characteres hactenus propositi sæpe erronei, sæpe deficientes sunt; tentamina tamen omnia jam facta exhibere cupiens, in tertia Synopsis editione ex systemate symptomatico Cl. Michaelis Sagar, quæ ad genera morborum definienda pertineant, excerpsi, & in hac quarta editione, ingeniosi Davidis Macbride, Tabulas Nosologicas addidi, & cæteris supra memoratis subjunxi. Hæc autem tentamina omnia simul edita sunt, ut juxta posita facilius conferri possint, & ut collata vel optimos & maxime idoneos characteres indicent, vel ad erroneos corrigendos, & ad distinctiones magis exactas obtinendas, lectores ducant.

Hujusmodi studium plurimis medicis necessarium fore facile credo: nam morborum titulis inhærentes, notiones parum accuratas & determinatas habent; & quantum video, ad magis exactas, nisi nosologiæ methodicæ studio, duci vix possunt.

Ex iis quæ jam diximus, tum utilitatem, tum necessitatem Nosologiæ Methodicæ manifestam fore spero; & simul patebit, quare antehac, & nunc etiam, eandem colere allaboravi. Proximum est, ut in hisce prolegomenis, quas in hoc studio regulas ipse observavi, & ab aliis observandas vellem, nunc exponam.

Prima & præcipua nostra cura fuit, ut morborum species in ipsis ægris præsentes detegerentur & dignoscerentur. Cum vero species, nisi simul genus indicaretur, vix recte definiri possint; & cum genera plurima a Nosologis indicata unius tantum speciei sint, inde factum est, quod nostri etiam labores in generibus præsertim distinguendis impensi videantur. Ad species tamen semper respeximus; & ad eas dignoscendas, characteres generum a nobis datos ubique utiles fore speramus,

In generibus morborum recensendis, pauciora, quam in aliis systematibus dicta sunt, recensui, quod si recte feci, id studiosis multitudine rerum contemplanda facile turbatis imprimis commodum esse puto. Etiamsi enim numerum generum minuens aliquando erraverim, id tamen tuto tentatum fuisse censeo: cum enim discipuli nostri genera facile satis certo distinguenda recte perspexerint, illos genera forte omissa facile postea agnituros esse credo.

Genera morborum vero apud nos, quam apud alios Nosologos, necessario pauciora sunt: quia plura, pro diversis ab aliis habita & recensita, a nobis, utpote nulla, quantum nobis videtur, re diversa, sub uno titulo comprehensa sunt; & hujus rationes postea locis idoneis tradendæ venient. Interea notandum, plura genera, quæ primo intuitu omissa videantur, nequaquam ex oculis studiosorum sublata esse, cum generis illius, ad quod pertinere nobis videntur, uti synonyma recenseantur, & locum suum in indice adhuc retineant.

Deinde genera morborum a nobis, quam ab aliis enumerata & definita, pauciora sunt; quia nulla, nisi idiopathica & primaria notanda esse duximus, dum plura ab aliis memorata, sympathica tantum sunt, sive symptomata nusquam per se existentia; & neutiquam igitur pro morbis primariis agnoscenda. Ita *Carphologia*, *Pandiculatio*, *Rigor*, *Sternutatio*, *Oscedo*, *Singultus*, *Stertor*, *Anxietas*, *Lassitudo*, *Stupor*, *Pruritus*, *Algor*, & *Ardor*, a Sauvagesio, & alia ab aliis, pro generibus recensita, a nobis penitus omittuntur; & recte, ni fallor, nisi quot symptomata, totidem genera morborum ponere velimus.

Denique genera morborum apud nos pauciora sunt, quia ex classibus vitiorum & Deformitatum plura a nobis omittuntur; vel quod morbi adeo leves sint, ut medicorum attentionem & curam non mereantur; vel quod congeniti & immutabiles medicorum artem penitus eludant. Ita *Lentigo*, *Leuce*, *Cyasma*, *Seline*, & *Cicatrix*, ex classe vitiorum; & *Phoxos*,

xos, *Gibber*, *Rhyssemata*, *Canities*, *Coloboma*, *Nævus*, *Monstrositas*, *Rhicnosis*, *Varus*, *Valgus*, *Leiopedes*, *Saniodes*, *Cripsorchis*. *Hermaphroditus*, *Dionysiscus*, *Galiancon*, *Galbulus*, & alia ex classe DEFORMITATUM apud VOGELIUM recensita, recte a nobis omissa putamus. Ejusmodi vitia & deformitates, fortassis in pathologia, sive historia generali mutationum, quas quavis occasione subit corpus humanum, notari possent; Nosologiam autem methodicam iis adeo frivolis onerare, vel eandem tam multis novis & inutilibus appellationibus turbare, minime idoneum videtur. Judicet itaque lector, quam merito gloriatur CL. SAGAR, se genera auxisse.

QUOD modo memorata omiserim, venia forsitan mihi facile dabitur. Sunt autem alii morbi, memoratu quidem digni, quos omissos non adeo facile condonabit studiosus. Hujusmodi omissiones agnosco, & quidem doleo; sed variæ rationes, ut quidam morbi hic omitterentur, effecerunt. Primo fieri potest, ut quidam observationem nostram penitus effugerint; dein' sunt alii satis noti, quibus in nostro systemate locus idoneus nusquam inventus est; denique sunt alii, quorum historia apud medicos adeo sit imperfecta, ut nec locus nec character idoneus iis assignari queat. Ne tamen ejusmodi genera penitus omitterentur, ad calcem operis, omissorum, quotquot noverim, catalogum subjunxi, ut posteri perspicaciores, ea diligentius perpendentes, characteres & locum iis assignent.

EODEM consilio, ne scilicet tyronibus contemplanda præter necessitatem multiplicarentur, non genera solum, sed species morborum etiam ad minorem numerum redegi. Hoc magis periculosum videri potest, cum nullam speciem, quæ revera existat, recte omittere liceat. Ne quidem ad recensionem specierum ipse accederem, difficultas operis me dubium & timidum antehac diu cohibuit; & id tantum tentare ausus sum, ut species a SAUVAGESIO recensitas serie paullo luculentiore & emendatiore traderem: Re autem amplius, & accuratius perpensa, species jam recensurus, numerum earum, apud SAUVAGESIUM recensitarum, multum minuendum esse arbitratus sum.

Solus quidem Sauvagesius, nam Sagarum nihil moror, in recensione specierum quicquid præstitit; & licet egregius vir plurimis observationibus undique collectis multum de re medica meritus sit, haud tamen dissimulandum, illum in multis graviter errasse, dum species revera easdem, sub diversa appellatione repetitas, pro diversis ponebat; & præsertim dum species sympathicas, tam sæpe idiopathicis immiscebat, qua ratione earum numerum totum præter modum auxit. Hos ut tollerem errores, quod potui feci, numerosis nempe apud Sauvagesium speciebus; recte quantum ego judico, ad pauciores redactis.

Quod ut efficerem, primo species plures, ut diversas a Sauvagesio recensitas, pro una eademque habui, & sub uno titulo posui; atque hujus rei rationes locis suis idoneis posthac tradendæ sunt.

Deinde, cum species idiopathicas solum pro veris & genuinis enumerare velim, quotquot pro symptomaticis habere potui, totidem ex numero specierum apud Sauvagesium sustuli. Cum autem in recensione specierum symptomaticarum aliquis usus sit, earum recensionem, seorsum tamen, denuo apposui.

Denique alia & præcipua ratio, qua specierum a Sauvagesio recensitarum numerum minuendum esse censui, ea est, qua plures ab eo pro diversis positas, pro specierum varietatibus, tantum habui & enumeravi.

Hoc autem est, quod in Nosologia Methodica maxime difficile videtur, dicere nimirum, quid pro ipsa specie morbi, quid pro ejusdem speciei varietate; tantum habendum sit. Cum autem criteria illa, quæ in Zoologia & Phytologia, ad species a varietatibus certius distinguendas adhiberi possint, in Nosologia Methodica nequaquam invenienda sint, varietates morborum a speciebus distinguere ubique difficilius erit. Quamobrem varietates plures recensere, tutissimum & fere necessarium esse duxi. Ejusmodi vero distinctionem,

in artis usu utilissimam fore ratus, illam adhiberi ubique annisus sum; quod si non in omnibus, cum æque certa cognitione, cum aliqua saltem verisimilitudine diligenter quæ sequuntur pensitatis, sæpe fecisse videor.

Cum morbus aliquis, quo plures homines laborant, symptomata cujusdam speciei characteristica omnia & sola, in unoquoque ostendit; quantumvis hæc in alio minus, in alio magis vehementia sint, hoc speciem diversam exhibere non putamus; & in universum, morbos gradu solum differentes, non nisi ejusdem speciei varietates præbere censemus.

Tunc igitur de varietate a specie distinguenda quæstioni tantum locus est, cum in diversorum hominum morbis, vel ex solitis cujusvis speciei symptomatibus, quædam absint, vel iisdem quædam addita sint.

Cum ex symptomatibus solitis quædam absint, quoties inter symptomata, quæ magis, & ea quæ minus essentialia sunt, distinguere liceat, ex horum absentia non nisi varietatem adesse concludimus.

Cum vero symptomatibus characteristicis alia quædam addita sint, si addita pro symptomatibus symptomatum, potius quam pro symptomatibus causæ haberi queant, varietatem tantum constituunt.

Denuo, cum symptomata addita, in specie data, prorsus insolita sint, & simul conditiones morbi præcipuas parum vel nihil mutari videantur, hæc quoque varietatem tantum præbere censenda.

Cum morbi genus quoddam ex principiis diversis oriri queat, idem, ex diversitate principii, specie diversum evadere potest, nec semper tamen; nam, quotiescunque diversitas illa parva fuerit, & simul symptomata parum ab ea fuerint mutata, hoc etiam non nisi varietatem exhibere putamus.

Morbi genus itidem, pro diversa ejus sede, diversæ speciei fieri potest; quotiescumque vero sedes diversa, neque partis structuræ, neque functionis ratione differat, hujusmodi sedis diversitas etiam pro varietate tantum habenda est.

Porro, cum de morbis invicem distinguendis hic agatur, observari vellem, res duas esse, quæ ad similitudinem & affinitatem morborum, in diversis hominibus indicandam, plurimum facere possint.

Altera est, quod principii quædam similitudo, morborum inde in diversis hominibus genitorum similitudinem arguit: ita, quando morbi diversorum hominum, ex uno eodemque principio oriantur; quando, etiam principium illud, ad morbum gignendum, in unoquoque necessarium sit; denique, quando idem principium ubique fere ejusdem qualitatis & vis esse videatur, tum demum morbos, ex ejusmodi principio genitos, ejusdem vel simillimæ naturæ esse judicare licet.

Hoc de morbis contagiosis, plerisque valere mihi videtur. Ex his enim sunt, qui in pluribus hominibus ab eadem specifica contagione oriuntur; nec, in eorum aliquo morbus, nisi ab illa contagione applicata, oriri unquam observatur; & simul illius contagionis vires & qualitates, ubique fere, eædem esse videntur. Quod ad proxime dictum spectat, id quibusdam dubium videri potest; sed, cum ejusdem contagionis effectus, per secula plura jam observati, semper & ubique admodum similes sint, eam qualitate & viribus eandem esse merito concludimus; &, ob hoc præsertim, quod effectus isti, quatenus diversi videantur, plerumque hominis infecti conditioni cuidam, potius quam contagioni, qualitate vel viribus diversæ, tribui possunt.

Morbos itaque eadem contagione specifica ortos, simillimæ naturæ esse credendum; ejusmodi morbos etiam vix, nisi unicam ejusdem generis speciem, præbere; immo, earum diversitatem quandam aliquando observatam, non nisi ejusdem speciei varietatem indicare, suspicandum est.

Huc

Huc omnia, non ſolum de exanthematis contagioſis, ſed etiam de pleriſque febribus epidemicis, dicta velim. Hanc autem opinionem, de ſimilitudine febrium epidemicarum proferens, a gravis auctoritatis viro Sydenhamo, hujuſmodi febres ſpecierum plurium eſſe ſtatuente, diſſentire cogor. Recte quidem, an ſecus multum dubito; & poſteris litem dirimendam relinquo, hoc ſimul præmonito, plurimum medicinam facientibus inter futurum, de alterutrius ſententiæ veritate ſibi ſatisfacere, vel potius qui limites utrique ſint ponendi, ſtatuere.

Altera res, quæ ſimilitudinem morborum in diverſis hominibus oſtendere poſſit, eſt ſimilitudo remediorum quibus ſanantur. Similitudo quidem morborum in ſimilitudine cauſæ eorum proximæ, qualiſcunque ſit, revera conſiſtit; cum remedia vero morbis medeantur, tantum quatenus cauſas eorum proximas tollant, morbos, qui iiſdem omnino remediis ſanantur, ejuſdem naturæ eſſe oportet.

Hujusmodi ratiocinatio, tum ad phlegmaſiarum miſſione ſanguinis, tum ad febrium intermittentium cortice Peruviano ſanatarum, ſimilem naturam indicandam, plurimum certe facere poteſt. Hanc autem doctrinam, utcunque in praxi medica, aliquando utilem, fallacem tamen, neque in praxi, neque in Noſologia methodica, niſi caute admodum, adhibendam eſſe cenſeo. Apud vulgus medentium quidem, remedia eadem quibuſque fere ejuſdem generis ſpeciebus, & harum varietatibus adhiberi, & hinc genera plura nullo modo ſpecie differre, videntur. Sed peritiores norunt, morbos aliquo modo diverſos, rarius quam putatur, ab iiſdem prorſus remediis ſanari. Bene etiam norunt, ex promiſcua remediorum adhibitione fieri, quod eadem remedia adeo ſæpe fruſtranea, ſanationes ſaltem minus perfectæ ſint. Porro norunt expertiſſimi, ad recte medendum omnino opus eſſe, ut remedia, non ſolum generi ſed ſpeciei cuique, & ſæpe etiam varietatibus quibuſdam, apprime ſint accommodata.

Ad artem medicam breviorem, & exinde faciliorem

 red-

reddendam, species morborum quascunque a varietatibus suis distinguendas esse arbitratus sum. Hanc tamen distinctionem in pluribus quodammodo incertam esse fateor, & in Nosologia methodica tutissimum fore puto varietates morborum plerasque notare & recensere. Hoc itaque præstare ubique annisus sum, aliis sapientioribus, qui posthac huic operi se immiscere velint, relinquens, discriminationem magis certam statuere.

Exposita jam qua ratione morborum, tum generum, tum specierum, numerum minuere laboravi; superest, ut quo modo eorum, quæ admisi, characteres constituendi sunt, nunc exponam.

Imprimis igitur notas externas sensibus nostris facile obvias ubique selegi, neglectis, vel potius rejectis, de statu corporis interno conjecturis quibuscunque. Porro ex notis quæ sensibus sunt obviæ, illas medici potius quam ægri sensibus percipiendas, semper prætuli: quum tamen has, utcunque fallaces, penitus negligere vel omittere non liceat.

Secundo, ea symptomata pro notis characteristicis præcipuæ seligenda putavi, quæ perpetuo cum morbo præsentia sunt, & hoc quidem semper annitendum esse puto. Cum vero plurimi morbi sub eorum decursu, aliam atque aliam omnino formam capiant, in his, ex serie rerum, & symptomatum sibi invicem succedentium, character sæpe necessario petendus est.

In hac re autem tractanda, duplex quæstio exoritur. Prima est, an ex morbi principio characteris partem desumere liceat.

Ad hanc responderi posset, quod, etiamsi de principiis morborum apud medicos judicium sæpe fallax, & prorsus falsum sit, nec temere idcirco ad morbos distinguendos adhibendum; cum eadem tamen aliquando satis certe nota sint, & facile observanda, hujusmodi prin-

principia in Nosologia, pro notis characteristicis recte adhiberi posse censeo.

Altera quæstio hic exoriens est, quatenus ex serie symptomatum, sub decursu morbi occurrentium, characterem ejus petere liceat? Ad hanc etiam posset responderi, quod cum plures morbi, uti exanthemata & febres intermittentes, nisi post decursum aliquot dierum, ex serie symptomatum sibi invicem succedentium nullo modo dignosci queant, ut hujusmodi morbi distinguantur, ex serie illa character necessario sumendus est. Characteres autem, non nisi post longum morbi decursum; fortassis non nisi post morbum finitum, statuendi, nequaquam in Nosologia usurpari debent. Ita apud Ill. Linæum *Febrium continentium*, quas vocat, characteres a diuturnitate totius morbi desumpti prorsus inepti sunt.

In constituendis morborum characteribus regula tertia est, quod, cum quisque fere morbus ex plurium symptomatum concursu solum dignoscatur, ex iis pro notis characteristicis quot sufficiant, nec plura tamen adhibenda sunt. Priores Nosologi mihi videntur, in characteribus quos dederunt, plerumque nimis breves & deficientes fuisse; & forsan mihi vitio verti potest, quod aliquando sim in iisdem nimis longus & redundans. Nusquam quidem volens fui redundans; ut vero essem copiosus ubique me conatum fateor, prudentissimum fore ratus etiam ad redundantiam appropinquare: quippe posteris multo facilius erit, quod nimium est tollere, quam quod deficiat supplere.

In characteribus denique morborum constituendis, quæritur etiam, an ex defectu functionis cujuslibet, quæ in sano unoquoque exercetur, vel ex absentia symptomatum in aliis generibus vel speciebus apparentium, notas quasdam desumere liceat? Sauvagesius quidem defectus functionum, utpote nihil positivum indicantes, pro morbis noluit admittere; plures igitur, qui a Linæo sub ordine *constrictoriorum*, & a Vogelio sub classe *epischesium*, recensentur, penitus omisit.

Sed

Sed pace tanti viri dixerim, quanquam defectus, si strictius loqui velimus, nihil positivum indicet; defectum tamen functionis, quam exercet quisque sanus, statum corporis humani exhibere, quem ut distinguamus utilissimum est, atque necessarium, & ejusmodi status pro morbo recte haberi potest. Porro, etiamsi in quibusdam defectus isti aliquando sine molestia vel morbi symptomate observentur; in plerisque tamen magnam molestiam, & symptomata plurima pariunt. In his igitur defectum functionum, sæpe symptomatum causam manifestam, pro morbo haberi licet, & ex ejusmodi defectu in plurimis morbis horum notas characteristicas petere licet & oportet. Sauvagesius ipse in hac re parum sibi constare videtur, *Debilitatum* classem instituens, & *Amnesiam*, *Agripniam*, *Ischuriam*, & alia etiam tanquam genera recensens.

Quod notas ex absentia symptomatum, in aliis congeneribus apparentium, spectat; eas nequaquam bonas, &, ubicunque fieri potest, evitandas censeo. In pluribus vero vitari, quantum video, non possunt; nec a quovis Nosologo adhuc fuerunt vitatæ.

Cum secundum has regulas characteres morborum constituendi sint, plurimum refert eosdem sermone accurato & luculento exprimere; nec minus, morbum quemque apto nomine insignire.

Norunt eruditi, Ill. Linnæum methodum plantarum perfectiorem reddidisse, eo quod botanices linguam, usurpatis ubique vocibus maxime idoneis & definitis, magis accuratam effecit; nec quidem dubito quin delineatio morbi, ad instar delineationis plantæ, a Linnæo exhibitæ, in Nosologia multum profutura sit. In Nosologia autem, ac in botanice, non æque necessarium esse videtur; tum quod tam multæ rerum circumstantiæ, in Nosologia, ac in botanice, notandæ non veniunt; tum quod symptomatologia, in quibuscumque fere Pathologiæ generalis systematibus exhibita, plurimum in hac re jam præstitit. Fatendum quidem, symptomatologias vulgo prolatas, nec adeo

ple-

plenas esse, nec adeo exactas, ac optandum esset; &, si pleniores fierent, atque ubique voces magis idoneæ & accurate definitæ usurpatæ essent, ad Nosologiam perficiendam certe plurimum conferre posset. In hujusmodi vero tentamine cavendum est, ne distinctiones nimium subtiles & dubiæ adhibeantur, uti ab auctore *Observationum Clinicarum*, quæ Warsaviæ annis 1767. & 1768. prodierunt, factum fuisse opinor. Ipse quidem hujusmodi nihil tentavi, tum quod plus exegisset, quam per longum, tum quod mihi minus necessarium videtur, qui voces apud medicos usitatissimas, & in sensu vulgo recepto, ubique fere usurpandas curaverim.

Quod ad denominationem morborum attinet, in Classium, Ordinum, & Generum nominatione, eas, quantum potui, regulas observavi, quæ in Linnæi *Criticis Botanicis*, & in ejusdem *Philosophia Botanica*, ab Ill. auctore traduntur.

Quando notiones novæ sunt proferendæ, etiam nova nomina imponenda sunt; & ejusmodi aliquando, parcius licet, adhibuimus. Cum vero nomenclaturam medicam diuturno usu confirmatam sine gravi causa mutare non liceat, ne factum esset ubique curavimus; quod tamen Ill. Linnæum sæpe nulla urgente necessitate fecisse & Vogelium appellationibus novis, frivolis, ineptisque, Nosologiam deturpasse, observavimus.

Ut clarior & certior habeatur morborum notitia, appellationibus selectis, synonyma, tum aliorum Nosologorum, tum auctorum maxime celebrium, ubique apposuimus. Hoc diligentius feci, ut inde norint studiosi, ex quibus præcipue scriptis morborum scientia optime obtineri possit.

In recensendis specierum synonymis, appellationes, quibus Sagarus usus sit, omisi, tum quod ipse aliorum auctorum synonyma ubique omittens, nos de specie-

ciebus, quas indicare voluit, incertos sæpe reliquit; tum quod in recensione specierum illum profecto minus peritum fuisse, & regulas Nosologiæ methodicæ optimas quasque neglexisse, nobis videtur.

SYNONYMA veterum medicorum adhuc omisi; non quod eorum scripta prorsus negligenda esse putaverim, sed quod ego neque satis certo, neque cum fructu, synonyma eorum indicare potuerim.

SERIES
CLASSIUM & ORDINUM *.

CLASSIS I. PYREXIÆ.

ORDO I. FEBRES.
II. PHLEGMASIÆ.
III. EXANTHEMATA.
IV. HÆMORRHAGIÆ.
V. PROFLUVIA.

CL. II. NEUROSES.

ORDO I. COMATA.
II. ADYNAMIÆ.
III. SPASMI.
IV. VESANIÆ.

CL. III. CACHEXIÆ.

ORDO I. MARCORES.
II. INTUMESCENTIÆ.
III. IMPETIGINES.

CL. IV. LOCALES.

ORDO I. DYSÆSTHESIÆ.
II. DYSOREXIÆ.
III. DYSCINESIÆ.

IV.

* Classium institutionem primo a SAUVAGESIO datam, LINNÆUS, VOGELIUS, & SAGARUS, in omnibus fere, secuti sunt. Cum vero ex eorum classibus plures sint, uti VITIORUM, ANHELATIONUM, DOLORUM, & FLUXUUM, neque naturales, nec quovis modo idoneæ, ejusmodi institutionem sequi non potui. Aliam itaque simpliciorem, & in universum, ut mihi videtur, aptiorem, hic protuli. Hæc fortasse etiam minus absoluta videri posset, quod inter morbos totius systematis, in primis tribus classibus recensitos, & illos partis singularis, sive LOCALES, in classe quarta collocaloca-

IV. APOCENOSES.
V. EPISCHESES.
VI. TUMORES.
VII. ECTOPIÆ.
VIII. DIALYSES.

CL. I. PYREXIÆ.

CHARACTER. Poſt horrorem pulſus frequens, calor major, plures functiones læſæ, viribus præſertim artuum imminutis. *

SYNONYMA. Morbi febriles, *Auctorum*.

ORDO I. FEBRES.

Prægreſſis languore, laſſitudine, & aliis debilitatis ſignis, pyrexia ſine morbo locali primario.

Febres *Auctorum* S. Cl. II. V. Cl. I. *Sig.* Cl. XII. Morbi febriles critici L. Cl. II.

SECT. I. INTERMITTENTES.

Febres, miaſmate paludum ortæ, paroxyſmis pluribus, apyrexia, ſaltem remiſſione evidente interpoſita, cum exacerbatione notabili, & plerumque cum horrore redeuntibus

---

locatos, diſtinctio non ubique facilis erit. Hoc quidem, rarius licet, aliquando fieri poſſe concedimus. Sed nihil præſtantius nobis nunc ſuppetit; &, ob rationes in Prolegomenis allatas, de perfecta claſſium inſtitutione non admodum ſolliciti ſumus.

* Quod hic, & pluribus quæ ſequuntur locis, nobis forſitan vitio verti poſſit, quodammodo hic obiter excuſare liceat. Ita dici poteſt, pyrexias aliquando videri, quas nullus præceſſerat horror, & pyrexias in quibus neque pulſus frequentior, neque calor major, quam in ſanis eſſe ſolet; characterem ideo datum neque verum, neque ubique adhibendum. Iſtiuſmodi pyrexias, rariſſime licet,

bus, constantes: Paroxysmo quovis die unico tantum *.

Intermittentes *Auctorum* S. Cl. II. O. III. L. Cl. II. O. II. V. Cl. I. O. I. *Sag.* Cl. XII. O. III.
Remittentes *Auctorum* S. Cl. II. O. II. *Sag.* Cl. XII. O. II. †.
Exacerbantes L. Cl. II. O. III.

Con-

---

licet, aliquando videri negare nolo; sed in characteribus classium, ad species dignoscendas adhibendis, ut singulæ classis notæ in unaquaque specie conspiciantur, haud necessarium videtur, & sufficit, si earum pleræque in specie quavis adsint.

Character idoneus quisque, plurium notarum sive symptomatum concursum notare debet, & male quidem cum veteribus VOGELIUS calorem auctum solum, & recentiores SYLVIUS, & Cel. BOERHAAVIUS pulsuum velocitatem solam, pro charactere pyrexiæ, sive febris, ut vocant, posuerunt. Certe, qui dicunt febrem adesse, etsi pulsus nihilo naturali frequentior sit, ex aliis quam velocitate pulsuum signis febrem adesse judicant: quod etiam plurium symptomatum notationem, in quovis charactere necessariam esse, ostendit.

Porro, hic obiter observari velim, pulsuum velocitatem solam, pyrexiam vel febrem adesse nequaquam semper indicare; cum a causis externis plurimis pulsus sit naturali velocior, sine morbo, sive quavis functionum læsione. Hisce de pyrexiæ charactere quæstionibus, in charactere a nobis hic dato, quantum potuimus, prospectum est. Sed, in aliis classium & ordinum characteribus plerisque, si ad species plerasque character recte adhiberi possit, paucas exceptiones non moror. Utilem plerumque fuisse mihi sufficit, ubique perfectam fore non spero.

* Qui perpenderit quæ de febribus *remittentibus*, quæ videntur continuæ, a *continuis* strictius dictis distinguendis, mox dicenda sunt, facile videbit quamobrem, tum intermittentium tum continuarum characterem antea datum, hic mutare necessarium habui.

† Febrium *remittentium*, quasi a febribus *intermittentibus* exquisitis prorsus differentium, ordinem separatum instituerunt Nosologi SAUVAGESIUS, LINNÆUS, & SAGARUS; minus recte tamen, si mihi judicare fas sit. *Remittentes* enim, quæ dicuntur, ex eodem princi-

pio,

Continuæ V. Cl. I. O. II. *
Continue periodicæ *Sennert.* de febr. Lib. II. cap. 13.
Continuæ remittentes, *Boerh.* Aph. 727.
Compositæ ex acuta periodo, *Junk.* Tab. 82.
Continuæ remittentes, proportionate, *Torti.* Therap. Spec. L. V. cap. I.
Continentes *Mortoni*. Exerc. II.

GENUS I. TERTIANA.

Paroxysmi similes intervallo quadraginta octo circiter horarum: Accessionibus meridiani.

Tertiana *Auctorum*, S. G. 88. L. 16. V. 2. *Sag.* pag. 704. *Hoff.* Tom. II. pag. 11. *Stahl.* de tertiana febris genium universum manifestante Halæ 1706. Ejusd. Casual. magn. Cas. 21. Casual. min. Cas. 96. *Cleghorn's* diseases of Minorca, cap. III. *Senac*, de recond. febr. natura. Edinb. Med. Ess. vol. IV, art. 24.

TERTIANA est vel

I. Interposita apyrexia quæ

1. Variat paroxysmis duratione.

A. Tertiana paroxysmis haud ultra horas duodecim extensis.

Ter-

---

pio, miasmate nempe pladum, ac *intermittentes*, oriuntur, iisdem in locis, & eodem anni tempore, utraque simul epidemice grassatur; utraque iisdem prorsus remediis sanatur; & sæpissime in eodem homine idem, qui videtur, morbus, nunc intermittentis, nunc remittentis typum exhibet. Morbi idcirco causis, sanatione, & typo simillimi, nec ad ordinem, nec ad sectionem diversam distrahendi erant.

* Magis inconsulto adhuc VOGELIUS *remittentes* omnes cum *continuis* sociavit. *Continuæ*, quas vocamus, omnes quidem remissiones & exacerbationes ostendunt; sed a *remittentibus* ad *intermittentes* merito referendis, plurimum aliis multis differunt, ut mox dicetur.

Tertiana legitima, S. ſp. 1. *Sennert.* de febr. L. II. cap. 18. *Hoffm.* Tom. II. pag. 12.
Tertiana vera, *Clegh.* Min. p. 140.

B. Tertiana paroxyſmis ultra horas duodecim extenſis.

Tertiana notha ſive ſpuria, S. ſp. 2. *Sennert.* de febr. L. II. c. 18. *Clegh.* Min. p. 140. *Hoffm.* Tom. II. pag. 12.

2. Variat paroxyſmorum recurſu.

C. Tertiana quotidie revertens, paroxyſmis inæqualibus, alternis ſimilibus.

Tertiana duplex, S. ſp. 13. *Sennert.* de febr. L. II. c. 21. V. G. 12. *Clegh.* Min. 141.
Duplicana L. 18.

D. Tertiana alternis diebus revertens, paroxyſmis eodem die binis.

Tertiana duplicata, S. ſp. 14. *Jones*, de febr. interm. P. II. cap. 6. *River.* Cent. IV. obſ. 16.

E. Tertiana quotidie revertens, paroxyſmis altero die binis, altero unico tantum.

Tertiana triplex. S. ſp. 15. *Clegh.* Min. p. 142. Semitertiana *Hoffm.* II. p. 40.
Semitertiana primi ordinis *Galeni*. *Spig.* de ſemitertiana, L. II. cap. 4.

F. Tertiana quotidie revertens, interpoſita remiſſione inter diem imparem & parem magis, inter parem & imparem minus, notabili.

Hemitritæus, *Celſi* L. III cap. 3.
Semitertiana, *Clegh.* Min. p. 143. *

Tom. II. C Se-

* Fortaſſis hemitritæa quævis ad remittentes relegari poſſit, &, licet a fines ſeparare nolui, limites non ſatis certe ponendos eſſe fateor.

Semitertiana secundi ordinis, *Galeni*, *Spig.* L. II. c. 5.
Amphimerina hemitritæus, S. sp. 8.
Amphimerina pseudo hemitritæus, S. sp. 9.

3. Variat symptomatibus.

G. Tertiana affectibus soporosis stipata.

Tertiana carotica, S. sp. 10. *Welhof.* de febribus, & auctores ab eo allegati, p. 6.
Tertiana hemiplegica, S. sp. 20. *Welhof.* ibid.
Quotidiana soporosa, S. sp. 8. *Car. Pis.* observat. 175. 176.
Febris caput impetens, *Sydenh.* Ep. ad R. Brady.

H. Tertiana spasmis & motibus convulsivis stipata.

Tertiana asthmatica, S. sp. 6. *Bonet.* Polyalth. Vol. I. p. 250.
Tertiana hysterica, S. sp. 8. *Wedelli* A. N. C. Dec. I. A. II. obs. 193.
Hysteria febricosa, S. G. 135. sp. 8. A. N. C. Dec. I. Ann. II. obs. 193.
Tertiana epileptica, S. sp. 16. *Calderæ* Trib. med. sp. 225. *Lautter*, Histor. med. bienn. Cap. II. cas. 2.
Quotid. epileptica, S. sp. 3. *Edinb. Essays*, Vol. V. P. II. art. 49.
Ecclampsia febricosa, S. G. 133. sp. 17.
Epilepsia febricosa, S. G. 134. sp. 9.
Tertiana tetanodes *Medici* Beobacht. I. Band. p. 24.
Tetanus febricosus, S. G. 122. sp. 10. *Stork*, Ann. Med. II. p. 163.

I. Tertiana efflorescentia cutis stipata.

Tertiana petechialis, S. sp. 3. *M. Donati*, L. III. cap. 14. *Lautter*. Hist. Med. cap. II. cas. 10.
Tertiana scorbutica, *Wedel.* A. N. C. Dec. I. A. II. Obs. 193.
Tertiana urticata, S. sp. 22. *Planchon*. Journ. de med. 1765. *Clegh.* Minorc. p. 157.
Tertiana miliaris, S. sp. 21. *Walthieri* de med. German. apud *Roncalli* Europ. med. p. 151.

K Ter-

K. Tertiana phlegmasia stipata.

Tertiana pleuritica, S. sp. 4. *Valesii* in epid. L. I. Sect. 3. *Lautt.* hist. med. cap. II. cas. 5. 9.
Pleuritis periodica, S. G. 103. sp. 14.
Tertiana arthritica, S. sp. 5. *Morton* Exerc. I. cap. IX. hist. 22. *Lautt.* loc. cit. cas. 19.

4. Variat aliis morbis complicata.

Tertiana scorbutica, S. sp. 9. *Etmuller*, prax. L. I. Sect. XVI. cap. 2. *Timæi* L. VIII. cas. 15.
Tertiana syphilitica, S. sp. 17. *Deidier* de morb. vener. Sect. IV.
Tertiana verminosa, S. sp. 18. *Stisser.* in Act. Helmstad. *Lancis.* de noxis palud. L. II. cap. 5. & 6. Ill. *Pringle* Diseases of the army, p. 98. *Ramazzini* const. epidem. rural. ann. 1690. Sect. XI. *Van den Bosch.* Const. epid. verminos. ann. 1760. &c.

5. Variat ratione principii *.

Tertiana accidentalis, S. sp. *Sydenham*, cap. 5.
Tertiana a scabie S. sp. 11. *Junker*, tab. 80. *Hoffm.* II. p. 12.

II. Interposita remissione tantum **.

Tritæophya, S. G. 85. *Sag.* p. 695.

C 2 Tri-

* Nullum quidem febrium intermittentium principium sufficiens præter miasma paludum agnoscimus: sed, cum miasma hoc non semper validum sit ad morbum arcessendum, nisi aliæ potestates excitantes simul agere concurrant; has potestates excitantes pro parte principii hic admittimus, licet neutiquam morbum excitassent, si miasma paludum non antea applicatum fuisset.

** Tertianæ Remittentes variant adeo, tum typi, tum symptomatum ratione; & formæ earum diversæ adeo sæpe in eodem homine inter se commutantur, ut in iis denominandis nihil fere quod perpetuum sit, efferri possit: Tertianas autem, quas comitatas dixit TORTI, eas scilicet quæ symptomate quodam peculiari & gravi comitantur, recensui: dein, ut cætera ad hanc rem pertinentia intelligantur, auctores plures qui de tertianis remittentibus optime scripserunt, & exempla earum præcipua exhibuerunt, enumeravi;

Tritæus, L. 21.
Hemitritæa, L. 23.
Tertianæ remittentes & continuæ *Auctorum*.
Tertianæ ſubintrantes, proportionatæ, ſubcontinuæ *Torti* Therap. Special. L. III. cap. 1.
Tertiana ſubcontinua, S. ſp. 19.
Quotidiana deceptiva, S. ſp. 2.
Amphimerina ſemiquintana, S. ſp. 24.
Tritæophya deceptiva, S. ſp. 10.

Ex Tertianis comitatis *Torti* loc. cit. præcipuæ ſunt.

A. Tertiana cholerica ſive dyſenterica. *Tort*. ibid. *Lautter*, Hiſt. med. caſ. 6. 16. 17. 20. *Morton*, App. ad Exerc. II.

B. Tertiana ſubcruenta ſive atrabilaris, *Tort*. ibid. Hæc a *Cleghornio* nunquam viſa eſt.

C. Tertiana cardiaca, *Tort*. ibid. *Lautter*, Hiſt. med. caſ. 15. 18. 23.
Amphimerina cardiaca, S. ſp. 5. **
Tritæophya aſſodes, S. ſp. 6.
Febris continua aſſodes, V. 27.

D. Tertiana diaphoretica, *Tort*. ibid.
Tritæophia typhodes, S. ſp. 4.
Tritæophya elodes; S. ſp. 5. †
Febris continua elodes, V. 21.

E. Tertiana ſyncopalis *Tort*. ibid. *Lautter*, caſ. 11. 12. 13. 15. 16.
Tritæophya ſyncopalis, S. ſp. 1.
Amphimerina ſyncopalis, S. ſp. 4.
Amphimerina humoroſa, S. ſp. 6.

Fe-

---

* Amphimerinas inter & Tritæophyas, uti inter quotidianas & tertianas duplices, diſtinctio ſæpe difficilis. Sed quotidianas tertianis multo rariores, & œconomiam animalem in febres typi tertiani maxime proclivem eſſe norunt experti; hinc plures amphimerinas ad tertianas remittentes retuli. Judicent autem autoptæ.

† De typo febris ſudatoriæ *Boyeri Med. a ſuivre dans les malad. epidem.* quam huc retulit Sauvageſius, ex ipſius Boyeri deſcriptione mihi liquet, & ad Typhum referri mallem.

Febris continua syncopalis, V. 29.

F. Tertiana algida, *Tort.* ibid. *Lautter*, cas. 13.
  Amphimerina epiala, S. sp. 3.
  Amphimerina phricodes, S. sp. 7.
  Tritæophya leipyria, S. sp. 9.
  Tertiana leipyria, S. sp. 23. *Valcarenghi* Med. Ration. p. 18.
  Febris continua epiala & leipyria. V. 19. & 14.

G. Tertiana lethargica, *Tort.* ibid.
  Tritæophya carotica, S. sp. 7. *Lautter*, 1. 7. 14.
  Tertiana apopletica *Morton.* Exerc. 1. cap. IX. Hist. 25.
  Tertiana soporosa *Welhof.* de febr. p. 6.
  Febris epidemica Urbevetana *Lancis.* de noxis pal. effluv. I. II. c. 3.

Tertianarum remittentium exempla præcipua, nobis nota, sunt sequentia.

Causos *Hippocratis*: De Morb. Vulg. L. III. sect. 3.
  Tritæophya causus, S. sp. 2.
Febris ardens *Boerhaavii*, Aph. 738.
Remittens ardens sive causis, *Macbride*, p. 360.
Tertiana perniciosa, quæ simulata tertiani circuitus effigie lethalis, & mille accidentibus periculosissimis implicata, existit. *Lud. Mercatus* de febribus, Lib. VI.
Tertiana pestilens, *P. Sal. Diversus* de febri pestilent. cap. X.
Tertiana maligna pestilens *Riverii*, L. XVII. Sect. II. c. 1. & Sect. III. c. 3.
Morbus Hungaricus *Lang.* *Lemb.* L. I. Ep. 4. *Sennert.* de febr. L. IV. cap. 14. *Jordan.* de pestis phaen. cap.
    Languor Pannonicus *Cober.* obs. castr. Hung. 1. obs. 6. &c.
    Amphimerina Hungarica, S. sp. 10.
    Vide postea notas ad Typhum.
Hemitritæus pestilens, *Schenck* obs. L. VI. ex *Corn. Gemma*.
Febres pestilentes Ægyptiorum, *Alpin.* de med. Ægypt. L. I. cap. 14.
Febris tertiana epidemica, *Bartholin.* Hist. anat. cent. II. 56.

Febres epidemicæ Autumni ann. 1657. & 1658. *Willis* de febr. cap. 16.

Febris synoches epidemica ab ann. 1658. ad 1664. & postea ab ann. 1073. ad 1691. *Morton.* App. ad *Exerc.* II.

Febres Autumnales incipientes, *Sydenh.* de morb. acut. ad ann. 1661—1664. & in epist. ad *H. Paman.* ad 1678. & seq.

Affectus epidemicus Leidensis, *Fr. Sylvii* Prax. med. app. tract. X. & oratio de affectus epidem. causis.

Morbus epidemius Leidensis 1669. *Fanois*, Diss. apud *Haller.* Disp. tom. V.

Tertianæ perniciosæ & pestilentes & febres castrenses epidemicæ *Lancisi* de nox. palud. effluv.

Febres intermittentes anomalæ & mali moris, *Hoffm.* II. p. 38.

Febris cholerica minus acuta. *Hoffm.* II. p. 112.

Febris epidemica Leidens. ann. 1719. *Koker* apud *Haller*, Disp. tom. V.

Amphimerina paludosa, S. sp. 19.

Febris paludum Illustr. *Pringle* Diseases of the army, Ed. 4ta, 8vo, p. 179.

Bononiensis constitutio hiemalis 1729. *Beccari* in A. N. C. Vol. III. Obs. 48.

Amphimerina biliosa, S. sp. 22.

Remittens biliosa *Macbride*, p. 360.

Febris Castrensis, Illustr. *Pringle* loc. cit. p. 174.

Febris putrida epidemica, *Huxham* de aere ad ann. 1729.

Febris biliosa Lausanensis, Cl. *Tissot*. de febr. bilios.

Tritæophya Wratislaviensis, S. sp. 3. *Hahn.* Epidemia verna Wratislav. in app. ad A. N. C. vol. X.

Tritæophya Americana, S. sp. 12.

Febris anomala Batava, *Grainger* de febre anomala.

Morbus Naronianus *Pujati* de Morb. Naron.

Febris continua remittens, *Hillary's* Dis. of Barbadoes, variis annis, Lond. Med. Obs. IV. 24. V. 2.

Febris A. 1772. & seq. ad urbem novam Avenionensem, Soc. Royale de Medicine I. Histoire, pag. 213.

Febris intermittens irregularis Tolosæ 1772. Soc. Royale I. Mem. p. 14.

Febris intermittens & remittens a l'Isle Jourdain, A. 1777. Soc. Royale II. Hist. p. 145.

Fe-

Febris remittens Indiæ Orientalis, *Lind.* Med. Edin. Diss. Inaug. 1768. Lond. Med. Obs. Vol. IV. art. 12.

Febris critica & febris biliosa æstatis, *Rouppe* de morb. navig.

Febris remittens regionum calidarum, Cl. *Lind.* Med. Haslar. Essay on the diseases of hot climates.

Tertiana remittens symptomatica est.

Tritæophya lactea, S. sp. 8.

Febris lactea, *Etmulleri* Coll. consult. cas. 57.

G. II. QUARTANA.

Paroxysmi similes intervallo septuaginta duarum circiter horarum: Accessionibus pomeridianis.

Quartana *Auctorum* S. G. 89. L. 17. V. 3. *Sag.* 711. *Hoffm.* II. p. 23. *Junk.* tab. 81.

Est vel.

I. Interposita apyrexia.

1. Variat typo.

A. Quartana paroxysmis quarto quoque die singulis; aliis diebus nullis.

Quartana legitima, S. sp. 1. *Sydenham* de morb. acut. cap. V.

B. Quartana paroxysmis quarto quoque die binis; aliis diebus nullis.

Quartana duplicata, S. sp. 4. *Bonet.*

C. Quartana paroxysmis quarto quoque die tribus; intermediis diebus nullis.

Quartana triplicata, S. sp. 16.

D. Quartana quæ ex quatuor diebus tertium tantum a febre vacuum habet, paroxyſmis quarto quoque die ſimilibus.

Quartana duplex, S. ſp. 3. V. 13.

E. Quartana quotidie accedens, paroxyſmis quarto quoque die ſimilibus.

Quartana triplex, S. ſp. 3. V. 14. *Barthol.* II. anat. c. 1. 95.

2. Variat ſymptomatibus.

Quartana cataleptica, S. ſp. 7. *Bonet.* Polyalth. vol. 1. p. 805.
Quartana comatoſa, S. ſp. 15. *Welhof* de febr. C. *Piſonis* Obſerv. de morbis a colluvie ſeroſ. obſ. 166. 167. 168. 169. 171. 172. 173. 174.
Quartana epileptica, S. ſp. 8. *Scholzii* Conſ. 379. 380.
Quartana hyſterica, S. ſp. 10. *Morton.* Pyret. Exerc. I. cap. IX. H. 10. 11.
Quartana nephralgica, S. ſp. 9.
Quartana metaſtatica, S. ſp. 17.
Quartana amens, S. ſp. 12. *Sydenham* de morb. acut. cap. V.
Quartana ſplenetica, ſ. ſp. 2. *Etmuller.* Coll. conſ. caſ. 25.
Quartana hepatica, *Macb.* p. 354.

3. Variat aliis morbis complicata.

Quartana ſyphilitica, S. ſp. 6. *Plateri* obſ. L. III. p. 676. *Edinb. Eſſ.* art. XLVII. obſ. 8.
Quartana arthritica, S. ſp. 11. *Muſgr.* de arthr. ſympt. cap. IX. H. 4. & 5.
Arthritis febriſequa, S. ſp. 10.
Arthritis febricoſa, S. ſp. 10. *Werlhof.* de febr. *Cockburn* de morbis navigantium, obſ. 19.
Quartana ſcorbutica, S. ſp. 14. *Barthol.* de med. Dan. diſſ. IV. *Tim.* L. VIII. caſ. 18.

II. Interpoſita remiſſione tantum.

Tetartophia, S. G. 85. *Sag.* 323. L. 22.

Quar-

Quartana remittens *Auctorum*.

Varietates ſunt.

Tetartophya ſimplex, S. ſp. 1. *

Amphimerina ſemiquartana, S. ſp. 23.

Tetartophya maligna, S. ſp. 5.

Tetartophya maligna, S. ſp. 6. *Lautter*. Hiſt. med. caſ. 21. *M. Donat.* L. III. cap. 14. ex *M. Gatinaria*; *Horſt*. L. 1. obſ. 15.

Tetartophya carotica, S. ſp. 4. *Werlhof*. de febr. *Bianchi* Hiſt. hep. par. III. conſt. ann. 1718. pag. 751.

Tetartophya ſplenalgica, S. ſp. 2. **

Tetartophya hepatalgica, S. ſp. 3. *Car. Piſ.* in præf. pag. 33.

Amphimerina ſpaſmodica, S. ſp. 16.

ERRATICÆ.

Ad Tertianam vel Quartanam ERRATICAS S. pertinere putamus ***; & hic ideo earum varietates ſubjunximus.

Erratica quintana, S. ſp. 1. *Tulp.* L. III. 52. *Foreſt.* L. III.

---

* Quartanam continuam morbum rariſſimum eſſe, teſtantur ſcriptores medici omnes; ſed illius exemplum ex *Franc. Joelis* operum tomo 3. citat SAUV. In loco autem citato, nihil ad rem pertinens inveni; ſed tomi quinti pag. 63. hæc verba proferuntur. Febris quartanæ „ Species veteres duas conſtituunt. *Quartanam continuam*, (quæ mihi ſeptuagenario nunquam viſa eſt, & ideo eam aut rariſſimam, aut nullam eſſe judico), & *Interpolatam*, quæ frequentiſſima eſt. “

** Huc febrem Fernelianam *Raym. Fortis* refert SAUV. & vult febrem ita a *Forte* dictam fuiſſe; quod ea mortuus ſit ipſe Fernelius: ſed quodammodo hic erraſſe SAUVAGESIUS mihi videtur. Nam febres quaſdam Fernelianas vocat Fortis, Tom. II. obſ. 35. & 36. non quod e genere remittentium fuerint, ſed quod viſceris cujuſdam, hepatis præſertim, labe comitatæ ſint; & mortuus quidem eſt Fernelius ex inflammatione lienis. Sed quod hic morbus quartanæ typum unquam exhibuit, non dicitur a *Plantio*, qui in vita Fernelii, operibus ejus præfixa, de eo morbo narrat.

*** Vide Senacum de recondita febrium natura, L. I. Cap. I.

L. III. obſ. 43. ex quartana ill. *Van Swieten*, Comm. p. 505.
Erratica ſeptana, S. ſp. 2. *Boerh.* apud ill. *Van Swieten* ibid. *M. Don.* L. 3. 14.
Hebdomadaria *Schenckii* ex *Gibalto*.
Septimana, ill. *Morgagn.* XLIX. 36.
Erratica octana, S. ſp. 3. *Etmuller* prax. L. I. Sect. XV. cap. 2. Cyrilli in *Etmuller*, pag. 187. 188. 365. *Valles* Controv. L. V. cap. 25. *P. Sal. Div.* in not. ad D. A. de *Altomari*, cap. XII. *Zacut. Lus.* P. M. L. III. obſ. 34. *Schultzius* in E. N. C. D. I. ann. IV. & V. ob. 70. *Arnold.* de febr. Stomach. epid. §. IV. apud *Haller.* Diſſ. Pract. Vol. V. *de Haen.* de diviſ. febr. div. IV. p. 9.
Hemicrania lunatica, S. ſp. 10.
Erratica nonana, S. ſp. 4. *Zac. Lus.* ibid.
Erratica decimana, S. ſp. 5. *Zac. Lus.* ibid.
Ephemera dichomene, S. ſp. 11. *M. Don.* L. III. 14. ex *Gentili*.
Erratica vaga, S. ſp. 6. *River.* cent. III. obſ. 32. *Etmuller.* L. I. S. XV. c. 2.

G. III. QUOTIDIANA.

Paroxyſmi ſimiles intervallo viginti quatuor circiter horarum; Paroxyſmis matutinis.

Quotidiana *Auctorum*, S. G. 87. L. 15. V. 1. *Hoffm.* I. 33. *Junck.* tab. 79.

I. Interpoſita apyrexia.

1. Variat ſolitaria.

A. Univerſalis.

Quotidiana eadem hora matutina rediens.

Quotidiana ſimplex, S. ſp. 1.
Quotidiana legitima, *Sennert.* de febr. cap. 18.

B. Partialis.

Quotidiana partialis, S. ſp. 10. *Cnoffel* E. N. C. D. I. A. III. obſ. 209. *Edinb. Med. Eſſ.* vol. I. art. 31. vol. II. art. 19.

Quo-

Quotidiana cephalalgica, S. ſp. 6. *Morton* Pyret. exerc. I. Hiſt. 27. *Van. Svvieten. in Boerh.* p. 534. Soc. Royale, II. Mem. p. 38.
Cephalalgia intermittens, S. ſp. 7.
Cephalæa febricoſa, S. ſp. 4.
Quotidiana ophtalmica, *Morton*, ibid. hiſt. 17. *Van Svviet.* ibid.
Ophthalmia febricoſa, S. ſp. 23.

2. Variat comitata.

Quotidiana iſchiadica, S. ſp. 5. *Edinb. Eſſ.* vol. V. art. 49.
Iſchias intermittens, S. ſp. 1.
Quotidiana nephralgica, S. ſp. 7. *Morton.*, ibid. hiſt. 28.
Nephralgia febricoſa, S. ſp. 13.
Quotidiana uretico-- ſputatoria, *B. Scharf.* E. N. C. D. II. A. II. obſ. 104.
Quotidiana epileptica, S. ſp. 4. *Edinb. Eſſ.* loc. cit.
Hyſteralgia, febricoſa, S. ſp. 9.

Veſpertinæ vel ſymptomaticæ videntur ſequentes.

Quotidiana hyſterica, S. ſp. 3.
Quotidiana catarrhalis, S. ſp. 9.
Quotidiana ſtranguriofa, S. ſp. 11.

II. Interpoſita remiſſione tantum.

Amphimerina, S. G. 84. L. 29. Sag. G. 321.
Quotidiana continua, V. 15.
Quotidianæ remittentes & continuæ *Auctorum*.
Amphimerina latica, S. ſp. 1.
Febris continua lymphatica, *Etmuller* Coll. conſ. caſ. 32. *River.* obſ. cent. I. obſ. 57.
Amphimerina ſingultuoſa, S. ſp. 14.
Febris continua Lyngodes, V. 26.

Amphimerinæ S. cæteræ vel ad tertianas pertinere, quorſum plures ſupra retuli, vel ſymptomaticæ & veſpertinæ eſſe videntur. Hujuſmodi ſunt.

Amphimerina catarrhalis S. ſp. 2.

Am-

Amphimerina anginosa, S. sp. 12.
Amphimerina tussiculosa, S. sp. 13.
Amphimerina peripneumonica, S. sp. 15.
Amphimerina variolosa, S. sp. 20.
Amphimerina miliaris, S. sp. 11.
Amphimerina arthritica, S. sp. 21.
De Amphimerina mimosa *Bontii* & phrenitica ejusdem, S. sp. 17. 18. non liquet.

SECT. II. CONTINUÆ. *

Febres, sine intermissione, nec miasmate paludum ortæ, sed cum remissionibus & exacer-

---

* *Quæ sine exacerbatione partiali, & sine accessu, non pluries quam semel vel bis in mense revertens, ad usque finem ægritudinis perseverat*, Febrem Continuam esse, dixit SAUVAGESIUS; & hujusmodi febres, cum scholis medicis plerisque, *Continentes* vocat LINNÆUS. Hujusmodi autem febrem in quadraginta annorum praxi satis frequenti, vix unquam certo vidi; & fere semper in febribus, maxime continuis, exacerbationes & remissiones, etiam quotidie, satis manifestas observavi. Mecum quidem sentire videtur VOGELIUS, uti ex ejus continuarum charactere satis patebit; nec dissentit expertissimus DE HAEN, uti videre est in libro ejus de divisione febrium; Divis. IV. Schol. 1. & apprime sententiam nostram confirmat BRENDELIUS verbis sequentibus: „ *Omnes namque febres nostræ, acutæ, & inflammatoriæ, & exanthematicæ, & malignæ, reliquæve hujus generis, sunt continuæ remittentes, & luculenta intensionum remissionumque spatia integrant.* " *Brendel.* Opuscul. P. II. Diss. XI. sect. 5.

Porro, etsi in febribus quibusdam exacerbationes & remissiones parum notabiles, & perinde observatu difficiles sint; easdem tamen revera fieri censeo; & ob hoc præsertim, quod in febribus quibuscunque, ex paroxysmis pluribus manifesto constantibus, paroxysmus quisque, inter nycthemeræ spatium, cursum suum, ex exacerbatione & remissione constantem, semper absolvat, ita ut in his rebus œconomiam animalem circuitus diurni legi cuidam subjici videatur. Huic etiam in sanitate parere so-

let,

cerbationibus, parum licet notabilibus, perſtantes: Paroxyſmis quovis die binis. *

Continuæ, S. Cl. II. O. I. V. Cl. I. O. II. *Sag.* 666. *Macb.* p. 303. *Boerh.* 727.

Continentes, L. Cl. II. O. I. *Stahl.* Caſ. magn. 35. Caſ. min. 87. *Junck.* 58. *Sennert.* de febr. L. II. cap. 2. & 10.

G. IV. SYNOCHIA. **

Calor plurimum auctus, pulſus frequens, va- [illegible] lidus,

---

let, & huic in febribus hecticis quibuſque ad amuſſim ſubjicitur. Veriſimillimum itaque videtur, eundem circuitum, quem toties obſervavimus, in febribus quibuſcunque locum habere; nec febrem quamcunque continentem revera in rerum natura dari.

* Cum continuam quamque ex paroxyſmis repetitis conſiſtere ponimus, ſæpe ambiguum fieri poſſit, utrum febris data ex continuarum ſit, an ex remittentium ordine, & ut rite determinetur, tum intermittentium ad quas omnes auctorum remittentes pertinere putamus, tum continuarum, definitionem aliam quam antea nunc dedi. In pleriſque caſibus, ut opinor, definitiones nunc datæ ſatis facile & certo adhiberi poſſint. Sed ſagacioribus quibuſvis examinandum relinquo, an vel definitiones noſtræ recte dentur, vel ſi quid rectius dari queat. Febrem quamque continuam ex paroxyſmis quovis die binis conſtare credimus; cum autem in quibuſdam, tum intermittentibus tum remittentibus, itidem paroxyſmi duplicati videantur, ex illa nota ſola febres continuæ dignoſci non poſſunt. Ex illa nota ſola quidem ut dignoſcantur nequaquam volui; nam in caſu quovis ambiguo, vel a principio, vel a typo, vel ortu ab intermittentibus, remittentem quamvis cognoſci poſſe puto. Videant porro in his rebus verſati, annon a principio, ſæpe manifeſto & maxime frequenti, contagione nimirum humana, febres continuæ ſæpe certe cognoſci poſſint.

** Febrium continuarum diviſio a GALENI temporibus in hunc uſque diem eadem fere uſitata eſt, & vel ex putredinis gradu parum accurate definito, vel ex duratione morbi, deſumpta fuit; utraque tamen nota, poſterior præſertim, qua præcipue uſi ſunt Noſologi

SAU-

lidus, & durus; urina rubra; sensorii functiones parum turbatæ.

Synocha S. G. 80. L. 12. *Junck.* 58.
Synocha sive febris acuta sanguinea, *Hoffm.* II. 105.
Synochus, V. 16.
Continua non putris, *Boerh.* 729.
Ephemera, S. G. 79. *Boerh.* 728. Junck. 57.
Diaria, L. 11.
Febris inflammatoria *Auctorum*.

Varietates sunt:

Synocha plethorica. S. sp. 1.
Synocha sanguinea, *Sennert.* de febr. L. II. c. 11.
Ephemera plethorica, S. sp. 1.
Ephemera a frigore, S. sp. 3.
Ephemera a calore, S. sp. 4.
Synochus pleuritica, S. sp. 5.
Febris pleuritica Anno 1765. *Sydenh.* sect. V. c. 1. 5.
Synochus reumatisans, S. sp. 7. *Sydenh.* sect. V. cap. 2.
Synochus hiemalis, S. sp. 8. *Sydenh.* in P. S. ad tract. de hydrope.

Symptomaticæ sunt:

Ephemera nauseativa, Sp. sp. 2.

Ephe-

SAUVAGESIUS, LINNÆUS, & SAGARUS, manifesto inepta est. Vide *Prolegomena*. Aliam itaque divisionem a differentia symptomatum, & a natura morborum, quantum de ea judicare liceat, desumptam, institui; secutus simul illam apud Britannos nunc maxime usitatam divisionem febrium continuarum in *Inflammatorias* & *Nervosas*. Has autem appellationes, utpote quodammodo theoreticas, vitavi. Nomina, quibus usus sum, apud medicos dudum recepta sunt: & si forsitan sensu vulgo recepto, in quo medici ipsi parum constantes fuerunt, iis non usus sum, parum curo, dum definitiones subjunctæ ab errore quovis præcavere possint.

Ephemera a phlogosi, &c. Sp. 6.
Synocha dolorum, S. sp. 7. M. Tab. O. I. G. 1. Sp. 1. Var. D.
Ephemera lactea, S. sp. 5.
Ephemera menstrua, S. sp. 8.
Synocha catarrhalis, S. sp. 5. M. Tab. O. I. G. 1. Sp. 1. V. E.
Synocha scorbutica, S. sp. 6.
Synochus scorbutica, S. sp. 13.
Synocha cephalalgica, S. sp. 8. M. Tab. O. I. G. 1. Sp. 1. V. A.

G. V. TYPHUS.

Morbus contagiosus; calor parum auctus; pulsus parvus, debilis, plerumque frequens; urina parum mutata; sensorii functiones plurimum turbatæ; vires multum imminutæ.

Typhus, S. G. 82. *Sag.* 677.

Species sunt:

1. Thyphus (*petechialis*) plerumque cum petechiis.

Variat gradu. *

1. Thy-

* Morbos gradu solum differentes nominibus diversis insignire nequaquam convenit: cum autem nuperis temporibus apud medicos usitatum sit, febrem quandam, quasi ab aliis quibusvis differentem, nomine Febris *Nervosæ* appellare; huic opinioni quodammodo morem gerens, sub titulo *Typhi Mitioris*, variorum auctorum febres ad recentiorum nervosas aliquomodo referendas recensui. In hac re autem, cum limites neutiquam accurate ponendi sunt, me accuratum fuisse non dixerim.

Minus adhuc placuit, ad mentem vel veterum vel recentiorum inter febrium genera aliquod sub nomine Febris *Putridæ* recensere. In omni *typho* humorum in putredinem proclivitatem adesse puto; sed vario tantum gradu adest, ita ut major minorve putredo speciem variare, nequaquam mutare, potest. Sufficiat sub titulo *Typhi gravioris* eas, quæ præsertim putridæ adpellatæ sunt febres, indigitasse, uti ex appositis variorum auctorum appellationibus satis patebit.

1. Typhus mitior.

Febris maligna hectica five lues νευρώδης convulfiva *VVillis* de morb. convulfiv. cap. 8. **
Febris peftilens *Fracaftor.* de morb. contag. L. II. cap. 4.
Febris peftilens fine charactere veneni *Foreft.* L. VI. obf. 26.
Febris hectica peftilens *Foreft.* L. VI. obf. 32.
Febris nova ann. 1685. *Sydenham* Sched. monitor.
Febris putrida nervofa Wintringh. Comm. Nofolog. ad ann. 1720. 1721.
Febris lenta nervofa. *Huxham* on fevers, chap. 8. Ed. Med. Eff. II. 18. IV. 23. V. 48.
Macb. p. 304. Soc. Royale I. Mem. p. 23.
Febris contagiofa. *Lind.* on fevers ad infection: *paffim.*
Typhus nervofus, S. fp. 2.
Typhus comatofus, S. fp. 3.
Tritæophya typhodes *Mangeti*; S. fp. 11. *Raym. Fort.* de febribus, p. 24. M. 304.

2. Typhus gravior.

Febris peftilens, *P. Sal. Diverf.* de febre peftilenti.
Febris peftilens Ægyptiorum, *Alpin.* de med. Ægypt. L. 1. cap. 14.
Typhus Ægyptiacus, S. fp. 6.
Cephalitis Epidemica, ann. 1510. S. fp. 6.
Febris peftilens maligna *Sennert.* de febribus, L. IV. cap. 10.
Febris maligna peftilens *River.* L. XVII. fect. III. cap. 1.
Febris peftilens maligna, ann. 1643. *VVillis*, de febribus, cap. 14.

Febris

** Hoc eft exemplum, ni fallor, primum appellationis νευρώδης, vel nervofæ, febribus quibufvis datæ; quam protinus Angli, non tamen nifi nuper admodum aliarum regionum medici, ufurpati funt.

Febris Senegallensis. Lond. Med. Obs. II, 21.
Typhus carcerum, S. sp. 1.
Febris nautica pestilentialis *Huxham* de aere ad ann. 1740.
Miliaris nautica, S. sp. g.
Febris putrida contagiosa in carceribus genita, *Huxham* de aere ad ann. 1742.
Miliaris purpurata, S. sp. h.
Febris carcerum, & nosocomiorum. Ill. *Pringle*, Diseases of the army, p. 294. Ill. *Van Swieten*, Maladies des armées. p. 136. Soc. Royale II. Mem. p. 53. Ibid. III. Mem. p. 45. and. 55.
Typhus castrensis, S. sp. 5.
Febris castrensis, quam vulgo cephalalgiam epidemicam vocant *Henr. Maii* & *A. Ph. Koph.* Dis. apud *Hallerum*, tom. V.
Febris Hungarica sive castrensis *Juncker*. 74. & *plurium Auctorum*. *
Febris castrensis Gallorum in Bohemia, ann. 1742. *Scrinci*. Diss. apud. *Haller*. tom. V.
Febris petechialis. *Sennert.* L. IV. cap. 13. *River.* prax. L. XVII. sect. III. cap. I. *Hoffm.* II. p. 84. *Juncker*. 73. *Huxham* on fevers, chap. 8. *Ludvvig.* Inst. med. clin. No. 146. *Schreiber* von erkentneil, und cur Krank heiten. p. 126. *Monro*, Diseases of military hospitals, p. 1.
Febris catarrhalis maligna petechizans, *Juncker* 72. *Hoffm.* II. 75. *Eller* de cogn. & cur. morb. Sect. VI.

* Morbum sive febrem Hungaricam ad tertianas remittentes, cum SAUVAGESIO & Ill. PRINGLE, supra retuli; nec dubium est quin morbus Hungaricus dictus sæpius sub forma remittentis apparuerit; sed simul constat febrem in castris Hungaricis primo ortam, & per milites inde redeuntes per totam fere Germaniam dispersam, ex genere continuarum fuisse (*Vide Ruland. de morbo Hungarico, cap. VIII. quæst. 39.*); & plerumque eandem esse, quam nunc in Nosocomiis quibusvis sæpe exorientem bene novimus: Ad hunc locum igitur etiam apponendam esse putavi.

Febris putrida, *Mach.* p. 305.
Febris catarrhalis putrida 1768. *De Martens* Obſ. cap. 1.
Febris putrida bilioſa 1769. *De Martens*, cap. 2.
Febris putrida nervoſa 1770. *De Martens*, cap. 3.

Exempla febrium petechialium ſunt ſequentia.

Febris quam lenticulas, puncticula, aut peticulas vocant, *Fracaſtorius* de morb. contag. L. II. cap. 6.
Febris peticularis Tridenti, ann. 1591. *Roboretus*, de febr. peticul.
Febris petechialis epidemica Coloniæ ann. 1672. *Donckers*, Idea febris petechialis.
Febris petechialis epidemica, Poſonii 1683. *C. F. Loeu* in Ap. ad A. N. C. Vol. II.
Febris petechialis epidemica Mutinæ, 1692. *Ramazzini*. Conſt. Mutinenſis, Oper. pag. 187.
Febris maligna petechizans, ann. 1698. *Hoffm.* II. p. 80.
Febris petechialis Wrastislaviæ, ann. 1699. *Helvvich*, Ephem. Germ. D. III. A. VII. & VIII. obſ. 132. p. 616.
Febris epidemica Lipſiæ 1718. *M. Adolph.* A. N. C. III. Ob. 131. p. 296.
Febris endemica & epidemica Corcagienſis, ann. 1708. 1718. & ſeq. *Rogers*, Eſſay on epidemie diſeaſes.
Febris continua epidemica Corcagienſis ann. 1719. & ſeq. *M. o Connel* Obſerv. de morbis.
Febris petechialis epidemica, Cremonæ 1734. *Valcharenghi* Med. ration. Sect. III.
Febris petechizans Petropoli 1735. *Weitbrecht* Diſſ. apud Haller. tom. V.
Febris petechialis, ann. 1740. 1741. in Haſſia, *Ritter*. A. N. C. vol. VII. obſ. 4.
Febris petechialis epidemica Vigorniæ & aliis Angliæ locis. Wall's Works, p. 337.
Febris maligna petechialis Rintelii 1741. *Furſtenau*. A. N. C. vol. VII. obſ. 5.
Febris petechialis epidemica Sileſiæ 1741. & ſeq. *Brandhorſt*. Diſſ. apud *Haller*. tom. V.
Febris petechialis epidemica Viennæ 1757. *Haſenohrl*. Hiſt. med. cap. 2.

Febris

Febris petechialis epidemica Lipsiæ 1757. *Luduvig.* Adversar. tom. I. pars 1.
Febris petechialis epidemica variis Germaniæ locis ab ann. 1755. ad 1761. *Strack* de morbo cum petechiis.
Febris epidemica maligna a Coutances 1772. & 1773. Soc. Royale I. Mem. p. 23.
Febris petechialis nervosa a Dijon 1760. & 1761. Mem. par Maret 1775.

II. Typhus (*icterodes*) cum flavedine cutis.

Typhus icterodes, S. sp. 7.
Febris flava Indiæ Occidentalis *Warren*, Malignant Fever of Barbadoes. *Hillary's* Diseases of Barbadoes. *Linning* on the Yellovv Fever of South Carolina. *Edinb.* Phys. Litter. Essays, Vol. II. *Mackittrick* de febre flava Indiæ Occidentalis, Edinb. 1766.

Typhi etiam species esse videntur:

Ephemera sudatoria, S. sp. 7.
Ephemera Britannica, *Caius* de ephem. Brit.
Sudor Anglicus, *Sennert.* L. IV. cap. 15.
Hydronosus, *Forest.* L. VI. obs. 8.

An eodem pertinet,

Miliaris sudatoria, S. sp. e.
Febris sudatoria, *La Suette* Gallorum, *Meyserey* Meth. aisé, &c. *Ejusd.* Maladies des Armées 250. *Boyer* Methode a suivre dans les maladies epidemiques: Tessier, Soc. Royale II. Mem. p. 46.
De Typho hysterico verminoso, S. sp. 4.
Typho exhaustorum, S. sp. 8.
Typho a manipuera, S. sp. 9.

Nobis non liquet.

G. VI. SYNOCHUS.*

Morbus contagiosus. Febris ex synocha & ty-

* Cum plures febres nec inflammatoriæ nec nervosæ ex omni parte sint, neque idcirco vel ad Synocham vel ad Ty-

pho composita, initio synocha, progressu & versus finem typhus.

Synochus, S. G. 81. L. 13.
Lenta L. 14.
Phrenitis, V. 18.
Febris continua putrida, *Boerh.* 730.

Varietates ex Sauvagesio sunt:

Synochus sanguinea, S. sp. 1.
Febris depuratoria, ann. 1661. ad 1664. *Sydenh.* de morb. acut.
Synochus sudatoria, S. sp. 2.
Febris continua epidemica, ann. 1665. ad 1667. *Sydenh.* ibid.
Synochus soporosa, S. sp. 12.
Febris continua epidemica, ann. 1673. *Sidenh.* ibid.
Febris continua putrida annor. variorum. *VVinthringham* Com. Nosologicum.
Synochus ardens, S. sp. 6.
Synochus miliaris, S. sp. 14.
Synocha miliaris, S. sp. 6.
De synocho variolode, S. sp. 3. &
Synocha dysenteriode, S. sp. 4.

Nobis non satis liquet, & minus adhuc de

Synocho anniversaria, S. sp. 9.
Synocho spermatica, S. sp. 10.
Synocho tarantata, S. sp. 11.

Complicata est

Synochus scorbutica, S. sp. 13.

Et

Typhum facile referendæ; genus Synochi, cujus typus hisce regionibus frequens conspicitur, hic inserui. Inter Typhum tamen & Synochum limites accuratos ponere non possum; & an revera pro diversis generibus habenda, vel positis diversis, utri eorum Synonyma auctorum referenda sunt, dubito. Quæ vero hic subjunguntur, a SAUVAGESIO species dictæ, ad Synochum satis recte, ut mihi videtur, referri possunt.

Et ſymptomatica eſt

Synochus à ſcabie, S. ſp. 15.

HECTICA.

Febris quotidie revertens; acceſſionibus meridianis & veſpertinis; remiſſione, rarius apyrexia, matutina; plerumque ſudoribus nocturnis, & urina ſedimentum furfuraceo-lateritium deponente. *

Hectica, S. G. 83. L. 24. V. 80. Sag. 684. Med. Tranſ. H. 1.

Ex Sauvageſio ſpecies ſunt,

Hectica chlorotica, S. ſp. 3.
Hectica ſyphilitica, S. ſp. 4.
Hectica ſcrophuloſa, S. ſp. 5.
Hectica a calculis, S. ſp. 6.
Hectica hydropum, S. ſp. 7.
Hectica verminoſa, S. ſp. 9.
Hectica cachectarum, S. ſp. 10.
Hectica fluxuum, S. ſp. 11.
Hectica infantilis, S. ſp. 1. Charactere caret, & nobis vel rachitica, vel ſcrophuloſa, vel verminoſa videtur.
Hectica veſpertina, S. ſp. 2. vix pro morbo haberi poteſt.
De hectica lymphatica, *Baglivi* S. ſp. 12. & Hectica nervea, Cl. *Lorry*, S. ſp. 13.

* Cum febrium in numerum hecticam receperint Noſologi omnes, eam etiam cum charactere hic apponendam duxi. Ejuſmodi autem febrem, cum nunquam niſi ſymptomaticam obſervaverim, in numerum idiopathicarum, quas ſolas enumerare licet, admittere nolui. In pleriſque exemplis, hecticam revera ſymptomaticam eſſe, ex SAUVAGESII ſpeciebus, quas vocat, hic recenſitis, ſatis manifeſtum fiet. Vide ipſius SAUVAGESII Scholium. Tom. I. pag. 319.

Nobis non liquet.

O. II. PHLEGMASIÆ.

Febris ſynocha; phlogoſis; vel dolor topicus, ſimul læſa partis internæ functione; ſanguis miſſus, & jam concretus, ſuperficiem coriaceam albam oſtendens.

Plegmaſiæ membranoſæ & parenchymatoſæ, S. Cl. III. O. I. II. *Sag.* 605. *
Morbi febriles phlogiſtici, L. Cl. III.
Febres continuæ compoſitæ inflammatoriæ, V.
Morbi acuti febriles, *Boerh.* 770.
Febres inflammatoriæ, *Hoffm.* II. 105. *Junck.* 61.

G. VII. PHLOGOSIS. **

Pyrexia, partis externæ rubor, calor, & tenſio dolens.

Species ſunt,

I. Phlo-

---

* Hæc phlegmaſiarum in membranoſas & parenchymatoſas diviſio prorſus inepta eſt: primo enim, quod de ſtatu partium internarum ſtatuit, de quo in Noſologia ſtatuere non licet; dein, quod partes membranoſæ & parenchymatoſæ non ſatis certo diſtinguuntur; & hinc Meretritis, quam inter membranoſas recenſet SAUVAGESIUS, a LINNÆO & SAGARO inter parenchymatoſas collocatur; denique, quod phlegmaſiæ quædam, ut hepatitis, vel membranoſæ vel parenchymatoſæ eſſe poſſunt.

Nec magis idonea eſt ordinis phlegmaſiarum muſculoſarum apud LINNÆUM & SAGARUM inſtitutio, in qua neuter quidem ſatis accuratus eſt. Male enim phlegmone a LINNÆO muſculoſa dicitur, nec bene Cynanche plerumque membranoſa, rarius muſculoſa, a SAGARO ad muſculoſas in univerſum refertur.

** Pro nomine generis cujus ſpecies eſt Erythema, minus recte in priore editione uſurpatum fuit phlegmone. Novum nomen neceſſarium nobis videbatur, & nihil aptius quam Phlogoſis ſuppetebat.

I. Phlogosis (*Phlegmone*) rubore vivido; tumore circumscripto, in fastigium plerumque elevato, sæpe in apostema abeunte; dolore sæpe pulsatili.

Phlegmone *Auctorum*, S. G. 15. L. 39. V. 351. *Sag.* 299. *Macb.* p. 418.
Inflammatio, L. 231. *Boerh.* 370. *Juck.* 20.

1. Variat forma.

Furunculus, S. G. 18. V. 352. *Sag.* 23. *Macb.* p. 422.
Therminthus, V. 381.
Papula, L. 275. S. p. 6.
Varus, V. 436. L. 269. S. p. 7.
Bacchia, L. 270.
Gutta rosea, S. G. 4.
Gutta rosacea, V. 437.

2. Variat sede. *

Hordeolum, S. G. 27. L. 276. V. 434.
Otalgia, S. G. 197. L. 44. V. 148.
Dolor otalgicus, *Hoffm.* II. 336.
Parulis. V. 362.
Mastodynia. S. G. 210. V. 153.
Paronychia, S. G. 21. L. 258. V. 345.
Arthrocace, S. G. 78. L. 256.
Pædarthrocace, V. 419.
Spina ventosa, *Boerh.* 526.
Phimosis, S. G. 20. L. 297. V. 348.
Paraphimosis, V. 349.
Proctitis, L. 30.
Proctalgia, S. G. 214.
Clunesia, V. 167.

II. Phlogosis (*Erythema*) colore rubicundo, pressione evanescente; ambitu inæquali, serpente; tumore vix evidente, in cuticulæ squa-

* An sequentes pro totidem speciebus recenseri possint?, judicent peritiores.

ſquamulas, in phlyctænas vel veſiculas abeunte; dolore urente.

Erythema, S. G. 11. *Sag.* 16.
Eryſipelas *Auctorum*, V. 343. *Macb.* 421.
Hieropyr, V. 344.

2. Variat vehementia.

Anthrax, S. G. 19. L. 272. V. 353. *Sag.* 24. Carbo & carbunculus *Auctorum*. *Macb.* p. 423.
Erythema gangrænoſum, S. ſp. 7.

2. Variat cauſa remota.

Erythema a frigore.
Erythema pernio, S. ſp. 4.
Pernio, L. 259. V. 350.
Erythema ambuſtio, S. ſp. 2.
Eryſipelas ambuſtio, S. ſp. 4.
Combuſtura, L. 245.
Combuſtio, *Boerh.* 476.
Encauſis, V. 347.
Erythema ab acri alieno applicato,
Eryſipelas Chinenſe, S. ſp. 7.
Erythema ab acri inquilino,
Erythema intertrigo, S. ſp. 5.
Intertrigo, L. 247. V. 502.
Erythema a compreſſione,
Erythema paratrima, S. ſp. 6.
Erythema a punctura, S. ſp. 9.
Eryſipelas a veſpis, S. ſp. 19.
Pſydracia a veſpis, S. ſp. 2.

3. Variat complicata.

Erythema cum phlegmone,
Eryſipelas phlegmonodes *Auctorum*.
Erythema cum œdemate,
Eryſipelas ſymptomaticum, S. ſp. 6.

Phlogoſis ſequelæ ſunt.

APOSTEMA.

Poſt phlogoſin, remittentibus dolore & pulſa-
tio-

tione, tumor albefcens, mollis, fluctuans, pruriens.

Apoftema, S. G. 39. *Sag.* 55.
Abfceffus, L. 132. V. 345. *Boerh.* 387. 402. *Mach.* p. 414.
Puftula, L. 274.

GANGRÆNA.

Poft phlogofin, pars livens, mollis, parum fenfibilis, fæpe cum veficulis ichorofis.

Gangræna, S. G. 314. L. 233. V. 327. *Sag.* 203. *Boerh.* 338. 419. *Macb.* p. 415.

SPHACELUS.

Poft gangrænam pars nigricans, flaccida, facile lacerabilis, fine fenfu vel calore, & cum fœtore carnis putridæ; vitio celeriter ferpente.

Sphacelus, L. 234. V. 328. *Boerh.* 419. 457.

G. VIII. OPHTHALMIA.

Rubor & dolor oculi; lucis intolerantia; plerumque cum lachrymatione.

Ophthalmia, S. G. 196. L. 43. V. 341. *Sag.* 231. *Junck.* 24. *Macb.* p. 423.
Chemofis, V. 46.
Ophthalmites, V. 47.
Inflammatio oculorum. *Hoffm.* II. 165.

Ophthalmiæ fpecies & varietates funt.

I. Idiopathicæ.

1. Ophthalmia (*membranarum*) in tunica adnata, & ei fubjacentibus membranis, five tunicis oculi.

A. Variat gradu phlogofis externæ.

Oph-

Ophthalmia Taraxis, S. ſp. 1.
Ophthalmia humida, S. ſp. 8.
Ophthalmia chemoſis, S. ſp. 12.
Ophthalmia eryſipelatoſa, S. ſp. 7.
Ophthalmia puſtuloſa, S. ſp. 6.
Ophthalmia phlyctænodes, S. ſp. 21.

B. Variat affectis tunicis internis.

2. Ophthalmia (*Tarſi*) cum tumore, eroſione, & exudatione glutinoſa tarſi palpebrarum.

Ophthalmia trachoma, S. ſp. 4.
Ophthalmia ſicca, S. ſp. 5.

II. Symptomaticæ.

1. A morbo ipſius oculi.

Ophthalmia angularis, S. ſp. 14.
Ophthalmia tuberculoſa, S. ſp. 3.
Ophthalmia trichiaſis, S. ſp. 2.
Ophthalmia cancroſa, S. ſp. 15.
Ophthalmia a ſynechia, S. ſp. 16.
Ophthalmia a lagophthalmo, S. ſp. 17.
Ophthalmia ab eleomate, S. ſp. 18.
Ophthalmia ab ungue, S. ſp. 19.
Ophthalmia a corneæ fiſtula, S. ſp. 20.
Ophthalmia uveæ, S. ſp. 22.

2. A morbis aliarum partium vel totius corporis.

Ophthalmia metaſtatica, S. ſp. 24.
Ophthalmia ſcrophuloſa, S. ſp. 9.
Ophthalmia ſyphilitica, S. ſp. 11.
Ophthalmia febricoſa, S. ſp. 23.

G. IX. PHRENITIS.

Pyrexia vehemens; dolor capitis; rubor faciei & oculorum; lucis & ſoni intolerantia; pervigilium; delirium ferox, vel typhomania.

Phrenitis, S. C. 101. L. 25. *Sag.* G. 301. *Boerh.* 771. *Hoffm.* II. 131. *Junck.* 63. *Macb.* p. 432.

Phre-

Phrenismus, V. 45.
Cephalitis, S. G. 109. *Sag.* G. 310. *
Sphacelismus, L. 32.
Siriasis, V. 34.

Phrenitidis idiopathicæ speciem unicam hic ponere licet, & cujus synonyma sequentia esse putamus.

Phrenitis vera, S. sp. 1. *Boerh.* 771.
Phrenitis idiopathica, *Junck.* 63.
Cephalalgia inflammatoria, S. sp. 9.
Cephalitis spontanea, S. sp. 3.
Cephalitis siriasis, S. sp. 4.
Siriasis, V. 34.
Cephalitis Littriana, S. sp. 5.

II. Phrenitides Symptomaticæ sunt,

Phrenitis synochi pleuriticæ, S. sp. 2.
Phrenitis synochi sanguineæ, S. sp. 4.
Phrenitis calentura, S. sp. 11.
Phrenitis Indica, S. sp. 12.
Cephalitis Ægyptiaca, S. sp. 1.
Cephalitis epidemica, ann. 1510. S. sp. 6.
Cephalitis verminosa, S. sp. 7.
Cephalitis cerebelli, S. sp. 8.
Phrenitis miliaris, S. sp. 3.
Phrenitis variolosa, S. sp. 5.
Phrenitis morbillosa, S. sp. 6.

Phre-

* Cum symptomata nulla dentur, quæ semper phlegmasiam cerebri a phlegmasia membranarum ejus, sive meningum, certo distinguere possint, neque sectiones cadaverum distinctiones a SAUVAGESIO, LINNÆO, & SAGARO adhibitas confirment, *Cephalitidem*, S. G. 109. *Sag.* G. 310. & *Sphacelismum* L. 32. pro generibus a *phrenitide* diversis admittere nolui, & ea hic ideo, uti synonyma, sub titulo Phrenitidis posui.
Recte monet VOGELIUS signa phrenitidis, vel ut vocat phrenismi, hoc est inflammationis cerebri aut membranarum ejus, admodum ambigua esse.

Phrenitis a plica, S. ſp. 8.
Phrenitis aphrodiſiaca, S. ſp. 9.
Phrenitis a tarantismo, S. ſp. 14.
Phrenitis hydrophobica, S. ſp. 15.
Phrenitis a dolore, S. ſp. 13.
Cephalitis traumatica, S. ſp. 2.

G. X. CYNANCHE.

Pyrexia aliquando typhodes; rubor & dolor faucium; deglutitio & ſpiratio difficiles, cum anguſtiæ in faucibus ſenſu.

Cynanche, S. G. 110. L. 33. *Sag.* G. 300.
Angina, V. 49. *Hoffm.* II. 125. *Junck.* 30.
Angina inflammatoria, *Boerh.* 798.

Species ſunt;

I. Cynanche (*tonſillaris*) membranam faucium mucoſam, & præcipue tonſillas, tumore & rubore afficiens, cum febre ſynocha.

Cynanche tonſillaris, S. ſp. 1.
Anginæ inflammatoriæ, S. ſp. 5. *Boerh.* 805.

II. Cynanche (*maligna*) tonſillas & membranam faucium mucoſam afficiens tumore, rubore, & cruſtis mucoſis coloris albeſcentis vel cineritii, ſerpentibus, & ulcera tegentibus; cum febre typhode, & exanthematis.

Cynanche maligna, S. ſp. 3.
Cynanche ulceroſa, S. Var. a Journ. de Med. 1758.
Cynanche gangrænoſa, S. Var. b. Journ. de Med. 1756.
Ulcera faucium & gutturis anginoſa & lethalia.
Hiſpanis *Garotillo*, *Lud. Mercat.* conſult. 24.
Angina ulceroſa, Cl. *Fothergill*, Account of the ulcerous ſore throat Edit. 1751. *Huxham* on the malignant ulcerous ſore throat, from. 1751. to. 1753.
Febris epidemica cum angina, ulcuſculoſa, *Douglas* Pra-

Practical History, Boston 1736. Lond. Med. Obs. I. 20.

Angina epidemica, *Russel* Oecon. natur. p. 105.

Angina gangrænosa, *Withering's* Diss. Inaug. Edinb. 1766.

Angina suffocativa, Bard's Inquiry, New-York, 1771.

Angina maligna, *Johnstone* on the malignant angina, &c. Worcester. 1779. Wall's Works, p. 58.

III. Cynanche (*trachealis*) respiratione difficili, inspiratione strepente, voce rauca, tussi clangosa, tumore fere nullo in faucibus apparente, deglutitione parum difficili, & febre synocha.

Cynanche trachealis, S. sp. 5.

Cynanche laryngea *Auctorum*, *Eller.* de cogn. & cu. rand. morb. sect. 6.

Anginæ inflammatoriæ, sp. 1. *Boerh.* 801.

Angina latens & difficilis, *Dodon.* obs. 18.

Angina interna, *Tulp.* L. 1. obs. 51.

Angina perniciosa, *Greg. Horst.* Observ. L. III. obs. 1.

N. An hæc Sauvagesii synonyma & sequentia ad eundem morbum pertineant, videant experti; sequentia autem ad morbum characteris dati manifesto pertinere videntur.

Suffocatio stridula, *Scotis* the Croup. Cl. *Home* on the Croup.

Asthma infantum, *Millar* on the asthma and chincough.

Asthma infantum spasmodicum, *Rush*, Dissertation, London 1770.

Cynanche stridula, *Crawford*, Diss. Inaug. Edinb. 1771.

Angina epidemica, ann. 1743. *Molloy* apud *Rutty's* history of the weather.

Mor-

Morbus strangulatorius, *Starr*, Phil. Trans. Num. 495. *

Morbus truculentus infantum, *Francof.* ad Viadrum & in vicinia grassans, ann. 1758. C. a Bergen. A. nova. N. C. tom. II. p. 157.

Angina inflammatoria infantum, *Russel*, Oecon. nat. p. 70.

Catarrhus suffocativus Barbadensis, ann. 1758. *Hilary's* Barbadoes, p. 134.

Angina polyposa, sive membranacea *Michaelis*, Argentorati 1778., & *Auctores* ab ingenioso & erudito *Michaele* allegati.

Morbus anginæ polyposæ analogus, Soc. Royale H. Hist. p. 206.

IV. Cynanche (*pharyngea*) cum rubore in imis præsertim faucibus; deglutitione maxime difficili, dolentissima; respiratione satis commoda, & febre synocha.

Cynanche pharyngea, S. sp. 6. *Eller* de cogn. & cur. sect. 7.

Anginæ inflammatoriæ, sp. 4., *Boerh.* 804.

V. Cynanche (*parotidæa*) cum tumore externo parotidum & maxillarum glandularum magno; respiratione & deglutitione parum læsis; febre synocha plerumque leni.

Cynanche parotidæa, S. sp. 14. Gallis OREILLONS & OURLES, *Tissot* Avis au peuple, Num. 116. *Encyclopedie*, au mot OREILLONS.

Angina externa, ANGLIS the MUMPS; *Russel*. Oecon. natur. p. 214. SCOTIS, the BRANKS.

Catarrhus Bellinsulanus, S. sp. 4.

Osservazioni di *Girol. Gaspari*, Venez. 1731.

Os-

---

* An hic morbus ad cynanchem malignam, an ad trachealem pertineat, mihi non certo constat; & sæpius de eorundem morborum apud plures auctores descriptionibus itidem incertus sum.

Osservazioni di Targ. Tozzetti, Raccolta prima, p. 176.

Cynanche purpureo-parotidæa, S. ſp. 15. vel ad malignam, S. ſp. 3. vel ad Scarlatinam pertinere videtur.

Cynanchæ ſymptomaticæ ſunt.

a. A cauſis internis.

Cynanche epidemica, S. ſp. 2.
Amphimerina anginoſa, S. ſp. 12.
Febris anginoſa, *Huxham* de aere.
Cynanche prunella, S. ſp. 12.
Cynanche exanthematica, S. ſp. 4.
Cynanche arthritica, S. ſp. 10.
Cynanche hepatica, S. ſp. 8.
Cynanche a dyſenteria, S. ſp. 13.

b. A cauſis externis.

Cynanche a deglutitis, S. ſp. 9.
Cynanche mercurialis, S. ſp. 11.

Cynanche thymica, S. ſp. 7. raro inflammatoria eſt, & vix hujus loci.

G. XI. PNEUMONIA.*

Pyrexia; dolor in quadam thoracis parte; reſpiratio difficilis; tuſſis.

Febris

* Ab omni ævo in hunc fere diem ſcriptores medici, & eos ſecuti Noſologi omnes, phlegmaſiarum pectoris interni duo eſſe genera, peripneumoniam ſcilicet & pleuritidem, ſtatuerunt. Recentiores autem ex ſectione cadaverum didicerunt, veteres de ſede, ideoque de differentia horum morborum ſæpe falſo ſtatuiſſe, & quem in pleura coſtali ſedem habere veteres putabant, ſæpius in pleura pulmonem inveſtiente ſitum fuiſſe invenerunt anatomici recentiores. Novimus porro, quod, ſi quidem morbi illi diverſam aliquando ſedem habuerint, id tamen per ſymptomata vix certo cognoſci poſſe; &, utcunque ſit, morbos illos quatenus, quovis modo diſtinctos, revera maxime eſſe affines, plerumque ſimul conjunctos, & eoſdem diſtin-

Febris pneumonica, *Hoffm.* II. 136. *Macb.* pag. 435.

Species sunt,

I. Pneumonia (*peripneumonia*) pulsu non semper duro, aliquando molli; dolore thoracis obtuso; respiratione perpetuo difficili, sæpe non nisi trunco corporis erecto exercenda; faciei tumide colore eurpureo; tussi plerumque humida, sæpe cruenta.

Peripneumonia, S. G. 112. L. 34. V. 51. *Sag.* G. 311. *Boerh.* 820. *Juncker*, 67.

1. Peripneumoniæ idiopathicæ simplices.

Peripneumonia pura sive vera *Auctorum*, S. sp. 1.
Peripneumonia gastrica, S. sp. 11. *Morgagn.* de caus. & sed Epist. XX. art. 30. 31. *

Variat gradu.

Peripneumonia catarrhalis, S. sp. 6.

Peri-

---

distinxisse ad usus medicinæ parum omnino contulisse. Hisce igitur perpensis, phlegmasias pectoris interni non nisi genus unicum constituere, cum HOFMANNO expertissimo putamus: quamobrem hujusmodi genus hic sub nomine Pneumoniæ posuimus: Symptomata, quæ pro characteristicis adhibuimus, cum quæ in omni phlegmasia pectoris interni semper adsint, & in qualibet præcipua sint, ea recte characterem genericum constituere videntur.

An species diversæ vere statuendæ sint, anceps hæreo. Sed, opinionibus & consuetudini medicorum aliquid concedere volens, peripneumoniæ & pleuritidis, quatenus vel ex opinione medicorum, vel ex propria observatione, eas distinguere liceat, characteres specificas dedi. Interim tamen observari velim, inter illos morbos, utcunque aliquando distinctos, limites accuratos plerumque non ponendos esse.

* Ad peripneumoniam, an ad pleuritidem, potius pertineat hæc varietas, mihi non certo constat.

Peripneumonia notha * *Sydenh.* sect. 6. cap. 4. *Boerh.* 867. *Morgagni* de caus. & sed. Epist. XXI. 11.—15.

2. **Peripneumoniæ idiopathicæ complicatæ febre.** **

Peripneumonia putrida, S. sp. 1. †
Peripneumonia ardens, S. sp. 3.
Peripneumonia maligna, S. sp. 4.
Peripneumonia typhodes, S. sp. 5.
Amphimerina peripneumonica, S. sp. 15.

* Peripneumoniam *notham* a *vera* gradu tantum differre opinor; ideoque uti varietas hic apposui. In eo quidem differre puto, quod in peripneumonia *notha* inflammatio sit lenior, & affluxus humorum in pulmones copiosior, quam in *vera*. Cum autem in *notha* symptomata pyrexiæ, doloris, dyspnœæ, & tussis, vario gradu & varia ratione conjuncta, adesse possint, minime mirandum si hujus morbi apud diversos auctores descriptiones parum uniformes sint, & nec ne morbus sub titulo peripneumoniæ nothæ a diversis auctoribus descriptus idem revera sit, dubia quædam moverit doctissimus MORGAGNI. Perpensis tamen omnibus de hac re dictis, & cum observationibus pluribus apud ipsos ægros factis collatis, nihil dubito quin morbus a SYDENHAMO & BOERHAAVIO, sub titulo *peripneumoniæ nothæ* descriptus, unus idemque sit, nec ab eo morbum a VALSALVA in FRANCISCO CORALIO, vel morbum in celebri ANTONIO VALISNERIO, ab ipso MORGAGNI observatum re ipsa diversum fuisse puto. Vide First Lines of the Practice of Physic, edit. 1784. §. CCCLXXVI.

** Cum morbi diversi simul complicati sint, sæpe quis illorum pro morbo primario habendus sit dubitari potest; nec in hac re me ubique recte judicatum iri spondeo. In quibusdam mei ipsius judicio usus sum: in plerisque vero SAUVAGESIUM secutus sum. Sufficere plerumque ratus ob oculos studiosorum complicationes istas quomodocunque ponere.

† SAUVAGESIUM, ut soleo, secutus, hanc & tres sequentes species quasi diversas recensui, cum tamen pro una eademque habere vellem.

3. Peripneumoniæ symptomaticæ.

Peripneumonia arthritica, S. sp. 7.
Peripneumonia exanthematica, S. sp. 9.
Peripneumonia phthisicorum, S. sp. 8.
Peripneumonia hydrophobica, S. sp. 10.
Peripneumonia rachialgica, S. sp. 12.

II. Pneumonia (*pleuritis*) pulsu duro; dolore, plerumque lateris, pungente, sub inspiratione præsertim aucto; decubitu in latus molesto; tussi dolentissima, initio sicca, postea humida, sæpe cruenta.

Pleuritis, S. G. 103. L. 27. V. 50. *Sag.* G. 303. *Boerh.* 875. *Junk.* 67.
Paraphrenesis, S. G. 102. L. 26. *
Paraphrenitis, V. 55. *Boerh.* 907.
Diaphragmitis; *Sag.* G. 314.

1. Pleuritides idiopathicæ simplices:

Pleuritis vera, S. sp. 1. *Boerh.* 875. *Verna* princeps morb. acut. pleuritis. L. 1. cap. 2. 3. *Zeviani* della parapleuritide, cap. 3. *Morgagn.* de sed. & caus. morb. Ep. XX. art. 56. XXI. 45. *Wendt.* de pleuritide, apud *Sandifort*. Thes. II.

Pleur-

* In morbo qui vulgo *paraphrenesis* vel *paraphrenitis*, & rectius a SAGARO *diaphragmitis* appellatur, pleuræ super diaphragma extensæ inflammationem adesse, & in ea morbum consistere agnoscunt medici omnes: non recte igitur uti genus a pneumonia diversum recensuerunt Nosologi.

Nec quidem pro diversa a pleuritide specie recenseri potest; cum plerumque nulla alia præter illa pleuritidis symptomata ostendit. Quæ a plurimis huic morbo tributa sunt, risus nempe sardonicus, & delirium phreniticum, certe non semper adsunt. Primum, quod nunquam vidi, certe rarissimum est; & posterius, alias etiam pneumoniæ species sæpe comitatur, nec tantum a parte pleuræ inflammata, quantum a gradu pyrexiæ, vel diathesis phlogisticæ, pendere videtur.

Pleuritis pulmonis, S. ſp. 2. *Zevian.* della parapleur. III. 28. &c.

Pleuripneumonia, plero-peripneumonia, peripneumo-pleuritis *Auctorum*. *Baronius* de pleuripneumonia. Ill. *Halleri* opuſcul. patholog. ob. 13. *Morgagn.* de ſed. & cauſ. Epiſt. XX. & XXI. paſſim. *Cleghorn* Minorca, p. 247. *Triller* de pleuritide, aph. 1. 2. 3. cap. I. g. *Huxham* Diſ. on pleuriſies, &c. chap. I. Ill. *Pringle* Diſs. of the army, p. 147.

Pleuritis convulſiva, S. ſp. 13. *Bianch.* Hiſt. hep. vol. 1. p. 234.

Pleuritis hydrothoracica, S. ſp. 15. *Morgagn.* de cauſ. & ſed. XX. 34.

Pleuritis dorſalis, S. ſp. 3. *Verna*, P. III. cap. 8.

Pleuritis mediaſtini, S. ſp. 4. Pſ. *Sal. Div.* de affect. part. cap. 6. *Friend*, Hiſt. Med. de Avenzoare, Mediaſtina, V. 52.

Pleuritis pericardii, S. ſp. 5. *Verna*, P. III. cap. 9.

Parapleuritis *Zeviani* della parapleuritide.

Pleurodyne, parapleuritis, S. ſp. 19.

Paraphreneſis diaphragmatica, S. ſp. 1. *De Haen*, Rat. med. l. 7. III. pag. 31.

Paraphreneſis pleuritica, S. ſp. 2.

Paraphreneſis hepatica, S. ſp. 3.

De inflammatione mediaſtini, pericardii, & diaphragmatis Vide *Morgagn.* de cauſ. & ſed. VIII. 13. XXI. 35. 36. 46. XLV. 16. *Van Swieten* ad *Boer.* 913.

II. Pleuritides complicatæ.

1. Febre.

Pleuritis bilioſa, S. ſp. 7.

Pleuritis eryſipelatoſa, S. ſp. 11.

Pleuritis bilioſa, *Bianch.* Hiſt. hep. vol. I. pag. 236.

Pleuritis putrida, S. ſp. 9.

Synochus pleuritica, S. ſp. 5.

Pleuritis peſtilens, S. ſp. 16.

Pleuritis miliaris, S. ſp. 20.

2. Catarrho.

Pleuritis catarrhalis, S. ſp. 10.
Pleuritis lymphatica, *Bianch.* Hiſt. hep. I. pag. 233.

III. Pleuritides ſymptomaticæ.

Pleuritis traumatica, S. ſp. 6.
Pleuritis verminoſa, S. ſp. 8. *Verna* pleur. p. I. cap. 1. P. III. cap. 11. *Morgagn.* de ſed. & cauſ. XXI. 43. 44.
Pleuritis ſtomachalis, *Bianch.* Hiſt. hep. I. p. 232.
Pleurodyne verminoſa, S. ſp. 2.
Pleuritis lactea, S. ſp. 17.
Pleuritis Polonica, S. ſp. 18.

IV. Pleuritides falſæ.

Pleuritis hepatica, S. ſp. 12. *Panarol.* Pentac. I. obſ. 37.
Pleuritis ſplenica, S. ſp. 19.

Pneumoniæ ſequelæ ſunt.

VOMICA.

Poſt pneumoniam, reſolutione quadam non terminatam, dyſpnoea & tuſſis perſtantes, cum decubitu in latus ſanum difficili, & febre hectica.

Vomica *Boerh.* 835. *Junck.* 35. *
Pleurodyne vomica, S. ſp. 21.

EMPYEMA.

Poſt pneumoniam ſuppuratione terminatam, ſæpe poſt vomicam remiſſio doloris, dum perſtant dyſpnoea, tuſſis, decubitus difficilis, & febris

* Vomicam vocamus quam vomicam, clauſam appellant medici, & inde character noſter. Characteres autem vomicæ apud LINNÆUM & VOGELIUM vomicam apertam tantum reſpiciunt; ideoque ad illos auctores hic non referimus.

bris hectica, sæpe cum sensu liquoris in pectore fluctuantis, & signis hydrothoracis.

Varietates ex SAUVAGESIO, licet non semper distinguendas, hic subjungimus.

Empyema a peripneumonia, S. sp. 1.
Empyema a vomica, S. sp. 2.
Empyema pleuræ, S. sp. 3.
Empyema mediastini, S. sp. 4.
Empyema diaphragmatis, S. sp. 5.
Empyema intercostale, S. sp. 6.

G. XIII. CARDITIS. *

Pyrexia; dolor in regione cordis, anxietas spiritus difficilis; tussis; pulsus inæqualis; palpitatio; syncope.

Carditis, S. G. 111. V. 54.
Pericarditis, V. 53.

I. Idiopathica.

Carditis spontanea, S. sp. 1. *Senac.* Traité de coeur L. IV. chap. 7. *Meckel*, Mem. de Berlin, 1756.
Erysipelas pulmonis, *Lomm.* Observ. Lib. II.

II. Symptomatica.

Carditis traumatica, S. sp. 2. *Senac.* ibid. chap. 6.

G. XIV. PERITONITIS.

Pyrexia: dolor abdominis, corpore erecto auctus; absque propriis aliarum phlegmasiarum abdominalium signis.

* Recte omnino dixit VOGELIUS *Carditidis symptomata fere eadem esse ut in peripneumonia, sed graviora*, & ita etiam sensisse videtur LINNÆUS, cum apud illum neque *Carditis*, neque *Pericarditis*, inter morbos phlogisticos recensetur. Certe novimus, pericardium sæpe inflammatum fuisse sine aliis præter peripneumoniæ signis.

Si ſigna darentur, quibus dignoſci queant ſequentes, pro ſpeciebus peritonitidis recenſeri poſſent:

I. Peritonitis (*propria*) in peritonæo ſtrictiu dicto, ſive in peritonæo, abdomen intus ſuc cingente.

Peritonitis, V. 62. *Lieutaud.* Hiſt. anat. med. L. I. obſ. 3. *Raygerus* apud eund. L. 1. obſ. 341. *Morgagn.* de ſed. LVII. 20.

II. Peritonitis (*omentalis*) in peritonæo per omentum extenſo.

Epiploitis, S. G. 106. *Sag.* G. 308. *
Omentitis, V. 61.
Omenti inflammatio, *Boerh.* 958. & Ill. *Van Swieten* Comm. *Stork.* Ann. med. I. 132. *Hulme* on the puerperal fever.

III. Peritonitis (*meſenterica*) in peritonæo per meſenterium extenſo.

Meſenteritis, V. 60.
Enteritis meſenterica, S. ſp. 4.

G. XV. GASTRITIS.

Pyrexia typhodes; anxietas; in epigaſtrio ardor & dolor, ingeſtis quibuslibet auctus; vomendi cupiditas, & ingeſta protinus rejecta; ſingultus.

Gaſtritis, S. G. 104. L. 28. V. 56. *Sag.* G. 306.
Ventriculi inflammatio, *Boerh.* 951.

Febris

* Tum epiploitis, tum Meſenteritis, ut Peritonitidis ſpecies hic recenſetur, non quam quod ejuſdem continuæ membranæ ſint affectiones, quam quod nulla fere ſigna dari poſſunt, quibus a peritonitide, ſtrictius dicta, dignoſci queant.

Febris stomachica inflammatoria, *Hoffm.* II. 120.

I. Idiopathicæ.

1. A causis internis.

A. Gastritis (*phlegmonodea*) dolore acuto, pyrexia vehementi. *

Gastritis legitima, S. sp. 1. *Eller*, de cogn. & cur. morb. Sect. XI. *Haller*, obs. 14. hist. 3. *Lieut.* Hist. anat. med. L. 1. 74.
Gastritis erysipelatosa, S. sp. 4. †
Cardialgia inflammatoria, S. sp. 13. *Tralles* de opio, sect. II. p. 231.

2. A causis externis.

Gastritis a veneno, S. sp. 3.

B. Gastritis (*erythematica*) dolore, & pyrexia lenioribus, rubore erysipelatoso in faucibus apparente.

II. Symptomaticæ.

Gastritis exanthematica, S. sp. 5.
Gastritis herniosa, S. sp. 7.
De gastritide sternocostali, S. sp. 6. non liquet.

G. XVI. ENTERITIS.

Pyrexia typhodes; dolor abdominis pungens, tendens, circa umbilicum torquens, vomitus; alvus pertinaciter adstricta.

* Tum gastritis; tum enteritis duarum esse specierum, quarum una phlegmonodea, altera erysipelatosa dici potest, mihi ex pluribus observationibus satis certo constat; & ejusmodi species itaque hic recensui, etsi fatendum sit, gastritidis erysipelatosæ, & magis adhuc enteritidis erysipelatosæ, signa sæpe obscura & incerta esse, De his vero monere volui, ut diligentius inquirant posteri.

† Quam hic gastriitdem erysipelatosam dixit SAUVAGESIUS, omnino phlegmonodeam esse mihi videtur.

Enteritis, S. G. 105. L. 29. V. 57. *Sag.* G. 307.
Inteſtinorum inflammatio, *Boerh.* 959.
Febris inteſtinorum inflammatoria ex meſenterio *Hoffm.* II. 170.

I. Idiopathicæ.

Species ſunt,

I. Enteritis (*phlegmonodea*) dolore acuto, pyrexia vehementi, vomitu & alvo aſtricta.

Enteritis iliaca, S. ſp. 1.
Enteritis colica, S. ſp. 2. *Boerh.* 963.

2. Enteritis (*erythematica*) dolore & pyrexia lenioribus, ſine vomitu, & cum diarrhœa.

Species ſymptomaticæ.

Enteritis flatulenta, S. ſp. 3.
Enteritis enterocelica, S. ſp. 5.

G. XVII. HEPATITIS.

Pyrexia; hypochondrii dextri tenſio & dolor, ſæpe pungens pleuritici inſtar, ſæpius obtuſus; dolor ad claviculam & ſummum humeri dextri; decubitus in ſiniſtrum latus difficilis; dyſpnoea; tuſſis ſicca; vomitus; ſingultus. *

Hepatitis, S. G. 113. L. 35. V. 58. *Sag.* G. 312. *Boerh.* 914. *Hoffm.* II. 14. *Junck.* 66. *Macb.* pag. 446.

Va-

* Inter ſymptomata hepatiditis, *colorem faciei flaveſcentem*, poſuit tum SAUVAGESIUS, tum SAGARUS, & hic etiam addit, *urinas icteritias*, *bilioſas*, & *ſerum ſanguinis miſſ* & *cruſta ſubflava*; ſed hæc ſymptomata bilis regurgitantis vel reſorptæ rectius a LINNÆO & VOGELIO omiſſa fuiſſe cenſeo; nam ejuſmodi ſymptomata non tantum non perpetua, ſed etiam rariſſima ſunt.

Variat.

I. Acuta signis in charactere dictis dignoscenda.

II. Chronica. Hæc sæpe nulla quibus dignoscatur signa præbet; aliquando tamen eandem adesse suspicari potest, ex hepatitidis causis quibusdam prægressis, ex sensu quodam plenitudinis & gravitatis in hypochondrio dextro, ex doloribus plus minusve pungentibus in eadem parte subinde perceptis, ex dolore quodam a presso hypochondrio dextro vel a decubitu in latus sinistrum sentito, & denique ex pyrexia leviori cum dictis signis subinde infestante.

Sauvagesii species sunt,

Hepatitis erysipelatosa, S. sp. 1. *
Hepatitis pleuritica, S. sp. 2. *Bianc.* Hist. hep. tom. I. p. 388.
Pleuritis hepatica, S. sp. 12.
Hepatitis cystica, S. sp. 4. †

He-

---

* De erythemate vel erysipelate, quod vocant, viscerum, minus recte sensisse medicos censeo; nam, me saltem judice, erythema non nisi superficies illas internas quas tegit epithelion & tunica villosa, epidermidi externæ continua & analoga, afficere potest. Nullum igitur erysipelas pulmonis, de quo scripsit LOMMIUS, Obs. lib. 2. agnosco; nec hepatitidem quandam a SAUVAGESIO hic erysipelatosam recte dictam esse puto, hepatitidem quidem ex AMATO hic descriptam revera phlegmonodeam fuisse credo.

† Quin ex contusione vel aliis causis oriri possit inflammatio cystidis felleæ, vel ductus choledochi, nullus dubito; sed quibus signis cognosci queat; nisi in uno casu,

Hepatitis obſcura, S. ſp. 5.

Pro ſpecie male recenſetur morbus ſecundarius.

Hepatitis ſuppurans, S. ſp. 6. *Cheſton's* Pathol. Inq. Chap. III. Sect. 2. & app. Caſe 12.
Hepatalgia apoſtematoſa, S. ſp. 7.

G. XVIII. SPLENITIS.

Pyrexia; hypochondrii ſiniſtri tenſio, calor, tumor, & dolor preſſu auctus; abſque ſignis nephritidis.

Splenitis, S. G. 114. L. 36. V. 59. *Junck.* 67. *Sag.* G. 313. *Macb.* p. 448.
Lienis inflammatio, *Boerh.* 958. & Ill. *Van Svvieten.* Comm.

Una tantum ſpecies recenſetur.

Splenitis phlegmonodea, S. ſp. 1. *Foreſt.* L. XX. Obſ. 5. 6. *De Haen* apud *Van Svvieten.* p. 958.
Pleuritis ſplenica, S. ſp. 19.
Splenalgia ſuppuratoria, S. ſp. 3.

G. XIX. NEPHRITIS.

Pyrexia; dolor in regione renis; ſæpe ureteris iter ſequens; mictio frequens urinæ, vel tenuis decoloris, vel ruberrimæ; vomitus, cruris ſtupor; teſticuli ejusdem lateris retractio aut dolor.

Nephritis, S. G. 115. L. 37. V. 65. *Sag.* G. 314.
Species.

I. Idio-

ſu, non novi. In ictero ſcilicet, cum dolore in regione epigaſtrica acuto, a calculo, ut videtur, in ductu choledocho hærente, inflammationem ductus cyſtici ſæpe ortam fuiſſe, omnino cenſendum, & ne oriatur ſemper cavendum.

I. Idiopathica, Spontanea.

Nephritis vera, S. ſp. 1.

II. Symptomaticæ.

Nephritis calculoſa, S. ſp. 2.
Nephralgia calculoſa, S. ſp. 1.
Nephralgia arenoſa, S. ſp. 2.
Nephralgia purulenta, S. ſp. 7. *Cheſton's* Inq. Chap. II.
Nephralgia arthritica, S. ſp. 3.

G. XX. CYSTITIS.

Pyrexia; hypogaſtrii tumor & dolor; mictio frequens dolorifica, vel iſchuria; teneſmus.

Cyſtitis, S. G. 108. L. 31. V. 66. *Sag.* G. 309.
Inflammatio veſicæ, *Hoffm.* II. 157.

Species ſunt,

I. A cauſis internis.

Cyſtitis ſpontanea, S. ſp. 1.

II. A cauſis externis.

Cyſtitis a cantharidibus, S. ſp. 2.
Cyſtitis traumatica, S. ſp. 3.

G. XXI. HYSTERITIS.

Pyrexia; hypogaſtrii calor, tenſio, tumor, & dolor; os uteri tactu dolens; vomitus.

Hyſteritis, L. 38. V. 63.
Metritis, S. G. 107. *Sag.* G. 315.
Inflammatio & febris uterina, *Hoffm.* II. 156.

Species ſunt,

Metritis puerperarum, S. ſp. 1.
Metritis typhodes, S. ſp. 2.
Metritis lactea, S. ſp. 3.

G. XXII. RHEUMATISMUS.

Morbus ab externa, & plerumque evidente cauſa;

ſa; pyrexia; dolor circa articulos, muſculorum tractum ſequens, genua & reliquos majores, potius quam pedum vel manuu marticulos infeſtans, calore externo auctus.

Rheumatiſmus, S. G. 185. L. 62. V. 138. *Boerh.* 1490. *Junck.* 19.
Dolores rheumatici & arthritici, *Hoffm.* II. 317.
Moyſitis, *Sag.* G. 501.
Lumbago, S. G. 212. V. 138. *Sag.* 169.
Iſchias, S. G. 213. V. 138. *Sag.* 170.
Pleurodyne S. G. 148. V. 138. *Sag.* 254. *Macb.* pag. 511.

Species idiopathica,

Rheumatiſmus acutus, S. ſp. 1.
Rheumatiſmus vulgaris, S. ſp. 2.

Variat ſede.

A. In muſculis lumborum.

Lumbago rheumatica, S. G. 212. ſp. 1.
Nephralgia rheumatica, S. ſp. 4.

B. In muſculis coxendicis.

Iſchias rheumaticum, S. G. 213. ſp. 10.

C. In muſculis thoracis.

Pleurodyne rheumatica, S. G. 148. ſp. 3.
Pleuritis ſpuria, *Boerh.* 878.

Species ſymptomaticæ.

Lumbago plethorica, S. ſp. 3.
Iſchias ſanguineum, S. ſp. 2.
Pleurodyne plethorica, S. ſp. 1.

Rheumatiſmus hyſtericus, S. ſp. 7.
Iſchias hyſtericum, S. ſp. 3.
Pleurodyne hyſterica, S. ſp. 6.

Rheumatiſmus ſaltatorius, S. ſp. 8.
Pleurodyne flatulenta, S. ſp. 4.
Pleurodyne a ſpaſmate, S. ſp. 9.

Rheu-

Rheumatismus ſcorbuticus, S. ſp. 4.
Lumbago ſcorbutica, S. ſp. 5.
Pleurodyne ſcorbutica, S. ſp. 11.

Iſchias ſyphiliticum, S. ſp. 7.
Pleurodyne venerea, S. ſp. 5.
Lumbago ſymphatica, S. ſp. 13.

a meſenterii glandulis induratis,
a pancreate tumido, purulento, ſcirrhoſo, putri,
ab induratis pyloro, vena cava, pancreate,
a rene ſcirrhoſo, putrefacto,
ab abſceſſu circa venæ cavæ bifurcationem,
a vermibus intra renes.

Lumbago a ſaburra, S. ſp. 7.
Pleurodyne a cacochylia, S. ſp. 7.

Rheumatiſmus ſaltatorius verminoſus, S. ſp. 8.
Iſchias verminoſum, S. ſp. 8.
Pleurodyne verminoſa S. ſp. 2.
Rheumatiſmus matallicus, S. ſp. 10.

Lumbago a hydrothorace, S. ſp. 14.
Lumbago pſeudoiſchuria, S. ſp. 16.
Lumbago ex aneuryſmate, S. ſp. 11.
Pleurodyne ex aneuryſmate, S. ſp. 10.
Pleurodyne a rupto œſophago, S. ſp. 20.
Pleurodyne rachitica, S. ſp. 13.

Iſchias a ſparganoſi, S. ſp. 5.
Pleurodyne catarrhalis, S. ſp. 14.
Pleurodyne pthiſica, S. ſp. 8.

Rheumatiſmus necroſeos, S. ſp. 14.
Rheumatiſmus convulſivus, S. ſp. 15.

Iſchias gravidarum, S. ſp. 4.
Lumbago partus, S. ſp. 7.
Lumbago a niſu, S. ſp. 10.
Iſchias a ſubluxatione, S. ſp. 9.

Rheumatiſmus dorſalis, S. ſp. 11.
Lumbago a ſatyriaſi, S. ſp. 15.

Rheumatiſmus febricoſus, S. ſp. 9.
Lumbago febrilis, S. ſp. 4.
Pleurodyne febricoſa, S. ſp. 15.

Rheu-

Rheumatiſmus miliaris, S. ſp. 12.
Lumbago miliaris, S. ſp. 9.
Pleurodyne miliaris, S. ſp. 16.

Rheumatiſmi ſequela eſt,

ARTHRODYNIA.*

Poſt rheumatiſmum, niſum violentum vel ſubluxationem; dolores artuum vel muſculorum, ſub motu præſertim, aucti, plus minuſve fugaces; calore lecti vel alio externo levati; artus debiles, rigidi, facile, & ſæpe ſponte frigeſcentes; pyrexia nulla; tumor plerumque nullus.

Rheumatiſmus chronicus *Auctorum*.

Lumbago & iſchias aliquando morbi acuti; ſed cum ſæpius chronici ſint, plerumque ad hunc locum pertinent.

Lond. Med. Obſ. IV. 5.

G. XXIII. ODONTALGIA.**

Rheumatiſmus vel arthrodynia maxillarum, a carie dentium.

Odon-

---

* Si, ut quidam ſtatuunt, rheumatiſmus chronicus ab acuto, genere omnino diverſus ſit, nomen ſimplex, uti genus omne, habere oportet, & hujuſmodi nec ineptum, ut puto, impoſui. Porro, cum pro ſequela rheumatiſmi acuti vel rheumatiſmi ſimpliciter dicendi, rheumatiſmum chronicum dictum ſemper habeo, & cum inter utrumque morbum ſæpe limites vix ſtatuendi ſint, ideoque pro diverſo genere rheumatiſmum chronicum recenſere vix potui; rheumatiſmus tamen chronicus exquiſitus ab acuto natura adeo diverſus evadit, & medelam adeo diverſam expoſcit, ut merito nomine prorſus diverſo inſigniri poſſit, & ſi quis pro genere etiam diverſo ponere velit, per me profecto licet.

** In priori Noſologiæ methodicæ noſtræ editione, Odontalgiam pro rheumatismi ſpecie habui, ac recenſui; ſed,

Odontaglia, S. G. 198. L. 45. V. 145. *Sag.* G. 157. *Junck.* 25. *Macb.* 509.
Odontalgia, five rheumatifmus odontalgicus, *Hoffm.* II. 330.

Varietates ex Sauvagefio funt,

Odontalgia cariofa, S. fp. 1.
Odontalgia fcorbutica, S. fp. 4.
Odontalgia catharralis S. fp. 3.
Odontalgia arthritica, S. fp. 6.
Odontalgia gravidarum, S. fp. 2.
Odontalgia hyfterica, S. fp. 3.
Odontalgia ftomathica, S. fp. 9.

G. XXIV. PODAGRA.*

Morbus hæreditarius, oriens fine caufa externa evidente, fed præeunte plerumque ventriculi affectione infolita; pyrexia; dolor ad articulum, & plerumque pedis pollici, certe pedum & manum juncturis, potiffimum infe-

ftus;

---

fed, cum eam a rheumatismo alio quovis caufam prorfus diverfam, acre fcilicet membranas fenfibiles irritans, habere obfervaverim, pro genere a rheumatifmo diverfo etiam habere vellem, & hic itaque uti genus diverfum pofui.

Etiamfi odontalgiam a frigore & aliis irritamentis aliquando fufcitari videtur, cariem dentium, diathefin phlogifticam inducentem, femper fubeffe puto. Sunt fortaffis alii morbi, ab acri irritante orti, qui rheumatifmum exacte fatis referunt; fed de iis nobis non conftat. Si tamen revera exifteret, ad mentem Clariff. D. COTUNNII, *Ifchias nervofa*, rheumatifmi ab acri nervos irritante orti exemplum aliud haberemus; fed neque phænomena a Cotunnio relata, neque ratio medendi, neque fectiones cadaverum, ejusmodi morbum unquam extitiffe mihi probant; ideoque neque hic, neque alibi, *Ifchiadem nervofam Cotunnii* inter rheumatifmi fpecies recenfui.

* *Arthritis* nomen, utpote apud medicos ambiguum, rejeci, & *podagræ* nomine, utpote typum morbi præcipuum notante, cum celebri BOERHAAVIO ufus fum.

ſtus; per intervalla revertens, & ſæpe cum ventriculi, vel aliarum internarum partium, affectionibus alternans.

Podagra, V. 175. *Boerh.* 1254.
Febris podagrica, V. 69.
Arthritis, S. G. 183. L. 60. V. 139. *Sag.* G. 142. *Macb.* p. 487. Lond. Med. Obſ. VI. 20.
Dolor podagricus & arthriticus verus, *Hoffm.* II. 339.
Dolores arthritici, *Hoffm.* II. 317.
Affectus ſpaſtico-arthritici, *Junck.* 46.

Recte forſitan SAUVAGESIUS, more ſibi inſolito, hujus morbi non niſi unicam eſſe ſpeciem affirmavit, ſed varietates ſequentes notari poſſunt.

I. Podagra (*regularis*) cum inflammatione artuum ſatis vehementi, per aliquot dies perſtante, & paulatim cum tumore, pruritu, & deſquamatione parti, recedente.

Arthritis podagra, S. ſp. 1.
Arthritis rachialgica, S. ſp. 11. *.
Arthritis æſtiva, S. ſp. 4.

II. Podagra (*atonica*) cum ventriculi vel alius partis internæ atonia, & vel ſine expectata aut ſolita artuum inflammatione, vel cum doloribus artuum lenibus tantum & fugacibus, & cum dyſpepſia, vel aliis atoniæ ſymptomatibus, ſubito ſæpe alternantibus.

Ar-

* Ut ſolitus ſum, SAUVAGESII varietates, ſive ſpecies quas vocat, hic appono: ſed tum quod ſpecies ejus non ſemper bene definitæ ſint, tum quod podagra regularis & atonica a ſe invicem non ſemper prorſus disjungantur, in apponendis loco idoneo SAUVAGESII ſpeciebus, me ubique accuratum fore non ſpondeo.

Arthritis melancholica, S. ſp. 6.
Arthritis hiemalis, S. ſp. 2.
Arthricis chlorotica, S. ſp. 5.
Arthricis aſthmatica, S. ſp. 9.

III. Podagra (*retrogada*) cum inflammatione artuum ſubito recedente, & ventriculi vel alius partis internæ atonia mox inſecuta.

IV. Podagra (*aberrans*) cum partis internæ inflammatione, vel non prægreſſa, vel prægreſſa, & ſubito recedente, inflammatione artuum.

Conjungitur aliquando aliis morbis podagra.

Arthritis rheumatica, S. ſp. 3.
Arthritis ſcorbutica, S. ſp. 7.
Arthritis syphilitica, S. ſp. 8.

Ad podagram nequaquam pertinere videntur ſequentes.

Arthritis rachitica, S. ſp. 13.
Arthritis Americana, S. ſp. 14.
Arthritis Bahamenſis, S. ſp. 15.

G. XXV. ARTHROPUOSIS. *

Dolores artuum vel partium muſculoſarum, ſæpe poſt contuſionem profundi, obtuſi, diuturni; tumor vel nullus vel modicus, & diffuſus; phlogoſis nulla; pyrexia primum lenis, tandem hectica, & ſimul partis apoſtema.

* Cum neque rheumatiſmum neque podagram in apoſtema unquam abire credo, eſt hic morbus ab utroque certe diverſus, ideoque pro genere peculiari recenſendus. Utinam character ad eum a rheumatismo, arthrodynia, arthrocace, & phlogoſi, diſtinguendum, ubique ſatis certo adhibendus, dari poſſet.

Lumbago psoadica, S. sp. 6. *Fordyce*, Practice of Physic. P. II. pag. 70. *Cheston*, App. Case 4. & 5.

Lumbago apostematosa, S. sp. 12.

Lumbago ab arthrocace, S. sp. 17.

Ischias ex abscessu, S. sp. 6.

Morbus coxarius, *De Haen*, Rat. Med. Vol. I. C. xxxii.

O. III. EXANTHEMATA.

Morbi contagiosi, semel tantum in decursu vitæ aliquem afficientes; cum febre incipientes; definito tempore apparent phlogoses, sæpe plures, exiguæ per cutem sparsæ. *

Exanthemata, *Sag.* Cl. X.

Phleg-

---

* Quo charactere recte definiri, & quibus limitibus circumscribi debeat hic ordo, admodum incertum est. Si eruptiones enim a contagione specifica ortæ, solæ pro exanthematis, & morbis hujus ordinis, habendæ sint; certe eruptiones a nulla contagione specifica, sed a quodam febris statu solum, pendentes, inter exanthemata genuina nequaquam recensendæ sunt. Ita *petechia* a nobis omittitur, & forsitan tum *miliaria* tum *aphtha* omittenda esset. Dein, cum exanthemata pleraque contagiosa sint, & non nisi semel in decursu vitæ aliquem afficiant, omnino idoneum videtur ut hæc ab eruptionibus non contagiosis, quæ sæpe in decursu vitæ aliquem afficiant vel afficere possint, rite distinguantur. Variola igitur & erysipelas minus recte sub eodem ordine collocantur. Denique, cum eruptiones in morbo quodam non semper ejusdem sint formæ, nec semper, nec certo quovis morbi die, in illo morbo compareant, an ejusmodi morbus inter exhanthemata recensendus sit, merito dubitari potest: ideoque an pestis ad exanthematum, an ad febrium ordinem, referri debeat, dubito.

De hisce omnibus utiliter fortassis disputari potest; de iisdem vero certo statuere vix ausim; quod mihi tamen in Nosologia maxime idoneum esse videtur, id ex charactere quem dedi satis patebit.

Cum autem ad characteres generum & specierum, ordinis character non omnino necessarius sit, hunc quodammodo neglexi; & hic morbus a Nosologis pro exanthematis habitos plerosque recensui.

Phlegmasiæ exanthematicæ, S. Cl. III. O. I.
Morbi exanthematici, L. Cl. I. O. II.
Febres exanthematicæ, V. Cl. I. O. II.

G. XXVI. VARIOLA.

Synocha contagiosa cum vomitu, & ex epigastrio presso, dolore.

Tertio die incipit, & quinto finitur eruptio papularum phlegmonodearum, quæ, spatio octo dierum, in suppurationem, & in crustas demum abeunt, sæpe cicatrices depressas, sive foveolas in cute, relinquentes.

Variola, S. G. 92. L. 3. *Sag.* G. 290.
Febris variolosa, V. 35. *Hoffm.* II. 49.
Variolæ, *Boerh.* 1371. *Junck.* 76.

Species sunt,

I. Variola (*discreta*) pustulis paucis, discretis, circumscriptione circularibus, turgidis; febre, eruptione facta, protinus cessante.

Variola discreta benigna, S. sp. 1.
Variolæ regulares discretæ, *Sydenh.* Sect. III. cap. 2.
Variolæ discretæ simplices, *Helvet.* obs. sp. 1.
Variola discreta complicata, S. sp. 2. *Helv.* sp. 2.
Variolæ anomalæ, *Sydenh.* Sect. IV. cap. 6.
Variola discreta dysenteriodes, S. sp. 4. *Sydenh.* Sect. IV. cap. 1.
Variola discreta vesicularis, S. sp. 5.
Variola discreta crystallina, *Mead* de variol. c. 2.
Variola discreta verrucosa, S. sp. 6. *Mead* ibid.
Variola discreta siliquosa, S. sp. 7. *Friend* Oper. p. 358.
Variola discreta miliaris, S. sp. 8. *Helvet.* obs. sp. 3.

II. Variola (*confluens*) pustulis numerosis, confluentibus, circumscriptione irregularibus,

flaccidis, parum elevatis; febre post eruptionem perstante.

Variola confluens, S. sp. 9.
Variolæ regulares confluentes, ann. 1667. *Sydenh.* Sect. III. cap. 2.
Variolæ confluentes simplices, *Helvet.* obs. sp. 1.
Variola confluens crystallina, S. sp. 10.
Variola Japonica, *Kempfer.*
Vesiculæ Divæ Barbaræ, *G. Pis.* obs. 149. *.
Variola confluens maligna, *Helvet.* obs. sp. 1.
Variola confluens cohærens, S. sp. 11.
Variola confluens maligna, *Helvet.* sp. 2.
Variola confluens nigra, S. sp. 12. *Sydenh.* Sect. V. cap. 4.
Variola confluens maligna, *Helvet.* sp. 3.
Variola sanguinea, *Mead* de variolis, cap. 2.
Variola confluens corymbosa, S. sp. 13.
Variola confluens maligna, *Helvet.* sp. 4.

G. XXVII. VARICELLA.

Synocha.

Papulæ post brevem febriculam erumpentes, in pustulas variolæ similes, sed vix in suppurationem euntes; post paucos dies in squamulas, nulla cicatrice relicta, desinentes.

Varicella, V. 42.
Variola lymphatica, S. sp. 1.
Anglis, the CHICKEN-POX, *Edinb. Med. Essays*, Vol. II. Art. 2. near the end. *Heberden.* Med. Transact. Art. 17.

G. XXVIII. RUBEOLA.

Synocha contagiosa cum sternutatione, epiphora, & tussi sicca, rauca.

Quar-

* Pro specie variolæ, has vesiculas hic posuit SAUVAGESIUS. Sed vesiculæ a Pisone descriptæ potius ad pemphygum pertinere mihi videntur.

Quarto die, vel paulo ſerius, erumpunt papulæ exiguæ, confertæ, vix eminentes, & poſt tres dies in ſquamulas furfuraceas minimas abeuntes.

Rubeola, S. G. 94. L. 4. *Sag.* 293.
Febris morbilloſa, V. 36. *Hoffm.* II. 62.
Morbilli, *Junck.* 76.

I. Rubeola (*vulgaris*) papulis minimis, confluentibus, corymboſis, vix eminentibus.

Rubeola vulgaris, S. ſp. 1.
Morbilli regulares, *Sydenh.* Sect. IV. cap. 5.
Lond. Med. Obſ. IV. 19. 20.

Variat

1. Symptomatibus gravioribus, & decurſu minus regulari.

Rubeola anomala, S. ſp. 2.
Morbilli anomali, *Sydenh.* Sect. V. cap. 3.

2. Comitante Cynanche.

Rubeola anginoſa, S. ſp. 4. *Edinb. Eſſays*, Vol. V. art. 2.

3. Comitante diatheſi putrida, Clar. *watſon*, Lond. Med. Obſerv. Vol. IV. Art. XI.

II. Rubeola (*variolodes*) papulis diſcretis eminentibus.

Rubeola variolodes, S. ſp. 3. *

F 3 Sco-

* SAUVAGESIUM ſecutus, hunc morbum hic indicavi, etſi multum dubito an recte ad rubeolam referendus ſit. Non ſolum enim forma papularum plurimum differt, ſed, quod majoris momenti eſſe videtur, eſt plerumque abſque ſymptomatibus catarrhalibus, rubeolæ adeo propriis.

Scotis the NIRLES.

G. XXIX. SCARLATINA.

Synocha contagiosa.

Quarto morbi die, facies aliquantum tumens; simul in cute passim rubor floridus, maculis amplis, tandem coalescentibus, post tres dies in squamulas furfuraceas abiens; superveniente dein sæpe anasarca.

Scarlatina, S. G. 98. V. 39. *Sag.* G. 294. *Junck.* 75.

Species sunt,

I. Scarlatina (*simplex*) nulla comitante cynanche.

Scarlatina febris, S. sp. 1. *Sydenh.* sect. VI. cap. 2. Soc. Royale I. Mem. p. 10. *Macb.* p. 380.

II. Scarlatina (*cynanchica*) cum cynanche ulcerosa. *

Scarlatina anginosa, S. sp. 6. *Withering* on the scarlet fever.

De

* Spatio quadraginta annorum Scarlatinam sexies vel septies in Scotia epidemicam observavi, & in unoquoque exemplo morbus illius speciei erat quam Scarlatinam anginosam vocat SAUVAGESIUS. Nos Cynanchicam appellavimus, ex eo quod ulceribus faucium internarum fere semper comitata fuit. Cum in plerisque ægris morbus cynanchem malignam plurimum, aliquando satis exacte referebat, nec unquam scarlatinam epidemicam in omnibus ægris simplicem esse viderim, sæpe dubitavi annon scarlatina omnis sit cynanchica, & semper idem fere morbus ac cynanche maligna, supra inter phlegmasias relata. Plures autem rationes in hanc sententiam ire non sinunt. Certe enim, testibus SYDENHAMO perspicacissimo & aliis, scarlatina simplex, sive nulla comitante cynanche, aliquando observata fuit, & datur, itaque contagio quædam specifica efflorescentiam cutis scarlatinam, & hanc absque affectione quadam cynanchica, gignens.

Quod,

De ſcarlatina porriginoſa, S. ſp. 3. Sydenh. Sect. VI. Cap. 6. & Scarlatina variolode, S. ſp. 5. nobis non liquet,

G. XXX. PESTIS.

Typhus maxime contagioſa, cum ſumma debilitate. *

Incerto morbi die eruptio bubonum, vel anthracum.

Peſtis, S. G. 91. L. 2. *Junck.* 78.
Febris peſtilentialis, V. 33. *Hoffm.* II. 93.

Variat gradu:

Peſtis benigna, S. ſp. 2. Peſtis Maſilienſis Claſſ. 3. Traité de la peſte, p. 41. Eiuſdem peſtis, Cl. 5ta, Traité, p. 228.

F 4 Pe-

Quod, ſi aliquando etiam contagio ſit, fauces afficiens, quæ plerumque etiam ſcarlatinam gignat, hoc nihil præterea mihi probare videtur, quam quod ſit contagionum quarundam natura, ejuſmodi ut ſimul tum fauces, tum cutem, afficere valeat. Cum tamen contagiones iſtæ ita differre poſſint, ut altera cutem, altera fauces magis & primario afficere proclivis ſit, hanc differentiam inter ſcarlatinæ & cynanchis malignæ contagionem ſemper ineſſe puto. In morbo epidemico, quem pro Scarlatina habui, aliquot ægrotantium ſine cynanche quacunque erant; & in iis fere omnibus, quibus adfuit cynanche, hæc benigna admodum, ulcera tonſillarum, parva tantum nec ſerpentia, & plerumque pus bonum fundentia, exhibuit, & morbus raro funeſtus fuit. In cynanche vero maligna ægrotantes omnes in ipſo morbi ingreſſu cynanche correpti ſunt, & hæc fere ſemper ulcera maligna, fœda, ſerpentia, gangrænoſa, oſtendebat. Morbus porro, putredinis & debilitatis indicia plurima prodens, plerumque exitialis evaſit.

* De charactere peſtis, lites inter medicos ſæpe ortæ ſunt, nec facile dirimendæ, ita ut character quibuſcunque peſtis caſibus adhibendus dari poſſit; ſed ſufficiat characterem dediſſe, qui in pleriſque adhiberi queat.

Peſtis remittens, S. ſp. 9.

Peſtis vulgaris, S. ſp. 1. Peſtis Maſſil. Cl. 2. Traité, p. 38. Ejuſd. Cl. 2. 3. & 4ta, Traité p. 225. &c. Waldſchmidt. de peſte Holſatica, apud *Halleri*, Diſſ. pract. tom. V. Chenot de peſte Transylvanica 1755. 1759. *De Haen*, Rat. med. Pars xiv. Car. de Mertens de peſte Moſcovenſe 1771. Samoilowitz Mémoire ſur la peſte de Moſcou 1771. Ejuſd. lettre ſur l'experiences des frictions glaciales pour la gueriſon de la peſte. Ejuſd. mem. ſur l'innoculation de la peſte. Unterricht vors volk gegen die peſt. Dantzig 1770. Muratorius del Governo della peſte. Breſcia 1721.

Peſte Ægyptiaca, S. ſp. 11. *Alpin.* de med. Ægypt.

Peſtis interna, S. ſp. 3. Peſt. Maſſil. Cl. 1. Traité, p. 37. 224.

Species dubiæ ſunt,

Peſtis ſporadica, S. ſp. 4.
Peſtis carbunculoſa, S. ſp. 5.
Peſtis Siamæa, S. ſp. 8.
Peſtis ſcorbutica, S. ſp. 10.

G. XXXI. ERYSIPELAS. *

Synocha duorum vel trium dierum, plerumque cum ſomnolentia, ſæpe cum delirio.

In aliqua cutis parte, ſæpius in facie, phlogoſis (*erythema*, G. VII. ſp. 2.

Eryſipelas, S. G. 97. L. 10. *Sag.* G. 296.

Fe-

---

* Vox Eryſipelas tum pro phlogoſi erythemate, tum pro febre eryſipelacea, a ſcriptoribus medicis uſurpatur, ſed recte SAUVAGESIUS vitium cutaneum, quod nullam febrem, niſi ſymptomaticam, ſibi junctam habeat, erythema appellari & eryſipelas, tantum febris illa exanthematica, quam erythema ſequitur, vocari velit.

Minus recte forſitan Ill. LINNÆUS eryſipelas pro protypo exanthematicorum habuit; inter exanthemata enim an recte recenſeatur ipſum eryſipelas dubitari poteſt.

Febris eryſipelacea. V 68. *Hoffm.* II. 98.
Febris eryſipelatoſa. *Macb.* p. 382.

Species ſunt,

I. Eryſipelas (*veſiculoſum*) erythemate, rubedine ſerpente, latum ſpatium occupante, & locis ejus quibuſdam in veſiculas magnas abeunte.

Eryſipelas roſa, S. ſp. 1. *Sennert.* de febr. L. II. cap 15.
Febris eryſipelatoſa, *Sydenham*, ſect. VI. cap. 5.
Eryſipelas typhodes, S. ſp. 2. *
Eryſipelas peſtilens, S. ſp. 5. **
Eryſipelas contagioſum, S. ſp. 9.

II. Eryſipelas (*phlyctænodes* ***) erythemate ex papulis pluribus, trunci corporis partes præcipue occupantibus, & protinus in phlyctænas, ſive veſiculas parvas, abeuntibus.

Eryſipelas Zoſter, S. ſp. 8.
Zona, Anglis, The SHINGLES, *Ruſſel* de tabe gland. p. 124. Hiſt. 35.
Zona ignea, *Hoffm.* app. tom. III. p. 426.
Herpes Zoſter, S. ſp. 9.

Symptomaticum.

Ery-

* Hæc non niſi varietas eryſipelatis veſiculoſi, gradu ſolum differens, eſſe videtur.

** Hæc & ſequens non niſi febres cum erythemate ſymptomatico videntur. Hic tamen notandum eſt, eryſipelas ſæpe aliquid putridæ & gangrenoſæ indolis præ ſe ferre; nec dubito quin eryſipelas, quod in hac regione, plerumque diatheſi phlogiſtica comitatur, aliquando, præſertim in regionibus calidioribus, cum diatheſi putrida adſit; & forſitan duas eryſipelatis ſpecies, inflammatoriam nempe & putridam, indicare potuiſſemus; ſed de poſteriori nobis non ſatis conſtat.

*** An hæc ſpecies ad idem cum eryſipelate veſiculoſo genus recte referatur, dubito; ſed judicent periti.

Eryſipelas a veneno, S. ſp. 3.

Cæteræ SAUVAGESII ſpecies ad erythema pertinent.

G. XXXII. MILIARIA.*

Synochus cum anxietate, frequenti ſuſpirio, ſudore olido, & punctionibus cutis.

In-

* Inter medicos, ſpeciatim Viennenſes, de indole morbi miliaris nuper acriter diſputatum eſt: & imprimis an unquam idiopathicus, an vero ſemper ſymptomaticus ſit, certatim quæritur. Quod nunquam idiopathicus ſit, præter opinionem medicorum, a medio ſæculi decimi ſeptimi in hunc fere diem, omnium, & contra ſententiam medicorum hujus ævi quorundam ſpectabilium, affirmare non auſim; ſed cum experientiam in hac re ſæpe fallacem, & medicos pleroſque imitatorum ſervum pecus fuiſſe noverim, dubitare cogor; & utcunque ſit, morbum miliarem plerumque ſymptomaticum fuiſſe, ex obſervatione propria, per multos annos frequenti, certo novi. Nunquam contagioſum, nec manifeſto epidemicum, quibuſdam licet temporibus ſolito frequentiorem, vidi. Morbis febrilibus quibuſcunque, tum inflammatoriis tum putridis, aliquando adjungitur: in nullis tamen, niſi regimine calido & ſudoribus præeuntibus, ortum, & in pluribus, regimine temperato, & ſudoribus vitatis, morbum, alias expectandum, prorſus vitatum obſervavi. In quibuſdam corporis partibus quaſi arte excitatum aliquoties novi. Denique, cum contagionum ſpecificarum plerarumque indolem materia, ſi qua datur, miliaris nequaquam imitetur, tum quod certo morbi die eruptionem non efficiat, tum quod non ſemel tantum, ſed ſæpius in vitæ decurſu, hominem afficiat. De hujus igitur materiæ natura ſpecifica, vel ad morbum quemvis idiopathicum gignendum apta, valde dubito. In hac re mecum ſentientem experientiſſimum & peritiſſimum CAROLUM VVHITE habere mihi gratulor. Vide *VVhite* on the Management of Lying-in VVomen.

Cum autem in hac re me falli potuiſſe, facile agnoſco, ne tamen alios ſimul fallerem, miliariam inter exanthemata hic recenſui, & characterem ejus, quem quivis, hunc morbum pro idiopathico habens, dare voluerit, exhibui, peritis quibuſvis hanc rem certius dijudicandam relinquens.

Incerto morbi die erumpunt papulæ rubræ, exiguæ, diſcretæ, per totam cutem, præter faciem, crebræ, quarum apices, poſt unum vel alterum diem, puſtulas minimas, albas, brevi manentes, oſtendunt.

Miliaria, L. 7.
Miliaris, S. G. 95. *Sag.* G. 295.
Febris miliaris, V. 37.
Febris purpurata rubra & alba miliaris, *Hoffm.* II. 68.
Febris purpurea ſeu miliaris, *Junck.* 75.
Germanus der FRIESEL. God. Welſch. Hiſt. med. de novo puerperarum morbo, qui der FRIESEL dicitur, Lipſ. 1655.

De hoc morbo ſcriptores præcipui ſunt.

Hamilton de febr. miliar. 1710. *Fantonus* de febr. mil. 1747. *Allioni* de miliar. 1758. *Fordyce* de febre mil. 1748. *Fiſcher.* de febr. mil. 1767. *De Haen*, de diviſ. febr. 1760. & in Ratio med. paſſim. *Matt. Collin.* ad *Baldinger* de miliar. 1764. Baraillon ſur la fievre miliaire, Soc. Royale I. Mem. p. 193. ibid. II. Hiſt. p. 198.
Gaſtellier ſur la fievre miliare des femmes en couche Montargis 1779. Varnier ſur la fievre miliaire de Normandie, Soc. Royale III. Mem. p. 281.

Ad Idiophaticam, ſi qua datur, pertinent:

Miliaris benigna, S. ſp. 1.
Miliaris maligna, S. ſp. 2.
Miliaris recidivans, S. ſp. 3.
Miliaris Germanica, S. ſp. 5.

Symptomaticæ manifeſto ſunt,

Miliaris Boia, S. ſp. *a.*
Miliaris Britannica, S. ſp. *i.*
Miliaris nova febris, *Sydenh.* Sched. monit. S. p. *d.*
Miliaris ſudatoria, S. ſp. *e.*
Miliaris nautica, S. ſp. *g.*
Miliaris purpurea. S. ſp. *h.*
Miliaris lactea, S. ſp. *c.*

Mi-

Miliaris puerperarum, S. ſp. *k.*
Miliaris ſcorbutica, S. ſp. *l.*
Mliaris critica, S. ſp. *b.*

G. XXXIII. URTICARIA.

Febris amphemerina. **

Die ſecundo rubores maculoſi, urticarum punꝗturas referentes, interdiu fere evaneſcentes, veſpere cum febre redeuntes, & poſt paucos dies in ſquamulas minutiſſimas penitus abeuntes. ***

Febris urticata, V. 40.
Uredo, L. 8.
Purpura urticata; *Junck.* 75.
Scarlatina urticata, S. ſp. 2.
Eryſipelatis ſpecies altera, *Sydenh.* Sect. VI. cap. 6.
Febris ſcarlatina, & febris urticata, *Meyſerey*, Mal. des armées, 291. & ſeq.

G. XXXIV. PEMPHYGUS.

Typus contagioſa.

Primo, ſecundo, aut tertio morbi die, in variis partibus veſiculæ, avellanæ magnitudine,

* Eſt morbus ab Anglis, *The Nettle Raſh* dictus, qui quibuſdam Urticaria audit; ſed morbus ille, *The Nettle Rash*, ut ab eruditiſſimo viro G. HEBERDEN, in Coll. Reg. Med. Lond. Actis deſcribitur, & qualem ſæpius ipſi vidimus, eſt ab urticaria noſologorum omnino diverſus, utpote ſine febre chronicus, & ad Impetigines fortaſſis referendus.

** Hanc in priori editione contagioſam dixi; ſed ex propria experientia contagioſam fuiſſe non novi, & quo auctore contagioſam antea dixi, nunc non invenio.

*** Ad aliorum potius quam meipſius mentem character conſcriptus eſt: nam hunc morbum raro vidi, & nunquam epidemicum, vel regulariter, ut hic deſcribitur, decurrentem, obſervavi.

ne, per plures dies manentes, tandem ichorem tenuem effundentes.

Pemphygus, S. G. 93. *Sag.* 291.
Morta, L. 1.
Febris bullosa, V. 41.

Species ex SAUVAGESIO sunt. *

Pemphygus major, S. sp. 1.
Exanthemata serosa, *C. Pison.* obs. 150.
Febris pemphygodes. Ephem. Germ. D. I. A. VIII. obs. 56.

Pem-

* Cum pemphygum, quæ pro exanthemate habere possim, nondum ipse viderim, & in scriptis medicorum de ejusmodi morbo paucissima tantum invenerim, quæ in Nosologia nostra de eo dicenda essent, omnia fere ex SAUVAGESIO necessario depromenda erant. Eum itaque secutus sum; sed hunc morbum lubenter ipse prorsus omisissem, cum omnia fere de eo dicta, dubia, obscura, & ambigua mihi videantur. Quæ ex sui ipsius aut CAROLI PISONIS observatione habet SAUVAGESIUS, omnino credere fas est: quæ autem ex CRISTOPHORI SELIGERI, tenui scerte judicii hominis, observatione duxit, parum attentione digna mihi videntur. Quæ porro ex D. THIERRY relatione adducuntur, meam fidem omnino superant. Nimirum, *quod in morbo admodum exitiali acetum bezoarticum, a medico quodam datum, omnes salvos fecit, interea dum vix unus, aliis medicis commissus, mortem evadebat.* Denique, de morbo admodum ambiguo a D. LANGHANS iu Actis Helveticis descripto, donec aliæ observationes rem elucidaverint, nihil concludere vellem. Nihil aliud fortassis, quam cynanche maligna fuit ille morbus, & ad summum quod pemphygus omnis morbus symptomaticus sit, satis verisimile videtur. Paulo postquam hæc impressa sunt, Collega noster eximius Franciscus Home mihi hominem leviter febricitantem ostendit, cui primum in brachiis, & successive demum in toto corpore, vesiculæ magnitudinis avellanæ obortæ sunt, & post duos tresve dies effuso humoris serosi pauxillo collapsæ sunt. Hæc febris autem nullam indolem vel typum peculiarem monstrabat, & cito disparuit nequaquam contagiosa.

Pemphygus castrensis, S. sp. 2.
Febris syneches, cum vesiculis per pectus & collum sparsis, *Morton.* app. ad exerc. II.
Pemphygus Helveticus, S. sp. 3. *Langhans* in Act. Helvet. vol. 2. pag. 260. & in *Beschreibuug* des Siementhals, Zurich. 1753.
Febris vesicatoria, *Macb.* sp. 389.
De pemphygo Indico, S. sp. 4. &
Pemphygo Brasiliensi, S. sp. 5. non liquet.

G. XXXV. APHTHA.

Synochus. *

Lingua tumidiuscula; linguæ & faucium color purpurascens; escharæ in faucibus & ad linguæ margines primum comparentes, os internum totum demum occupantes, albidæ, aliquando discretæ, sæpe coalescentes, abrasæ cito renascentes, & incerto tempore manentes.

Aphtha, S. G. 100. L. 9. *Sag.* 298. *Boerh.* 978. *Hoffm.* II. 478. *Junck.* 137.
Febris aphthosa, V. 44.

Speciem idiopathicam unicam tantum novi.

Aphtha *infantum*.

Aphtha lactucimen, S. sp. 1.

Symptomatica videntur,

Aphtha febrilis, S. sp. 2.

Aph-

* An aphtha inter exanthemata recensenda sit, dubito. Aphtha enim quæque fere quam ego vidi sine febre fuit: & si quando cum aphtha infantum febris adfuit, hæc fere semper aphthæ supervenerat. Aphta adultorum quidem sæpe febri supervenit: Sed, febribus diversarum specierum plerumque sub earum finem jungitur, nec, quantum novi, febris quævis aphthæ propria, a medicis nota, vel quidem dicta fuit.

Aphtha maligna, S. ſp. 3.

Manifeſto ſymptomaticæ ſunt,

Aphtha ſyphilitica, S. ſp. 4.
Aphtha ſcorbutica, S. ſp. 5.

Exanthema ſymptomaticum eſt

PURPURA, S. G. 96. *Sag.* G. 292. *
Petechia, L. 5.

O. IV. HÆMORRAGIÆ. **

Pyrexia cum profuſione ſanguinis abſque vi externa; ſanguis miſſus ut in phlegmaſiis apparet.

Hæmorrhagiæ, V. Cl. II. O. I. *Hoffm.* II. 194. *Junck.* 5.

Sanguifluxus, S. Cl. IX. O. I. *Sag.* Cl. V. O. I. G. XXXVI.

---

* Cum in quibuſvis febribus, vel intermittentibus vel continuis, in quibuſvis etiam exanthematis & profluviis; modo in iis morbis ſit quædam ad putredinem proclivitas, appareant petechiæ; has pro efflorеſcentia ſymptomatica, potius quam pro exanthemate idiopathico, habere volui.

** Claſſem Fluxuum apud SAUVAGESIUM & SAGARUM, vel Profluviorum apud VOGELIUM, vel morborum evacuatoriorum apud LINNÆUM, cum illa morbos, tum facie, tum natura, omnino diſſimiles conjunxerit minime naturalem eſſe, nec proinde idoneam putavi. In noſtram igitur Noſologiam ejuſmodi claſſem admittere nolui, & morbos in ea recenſitos aliorſum referendos eſſe cenſui. Illi quos pyrexia quædam ſemper comitatur, ſub claſſe Pyrexiarum certe recenſendi ſunt; & hic igitur hæmorrhagias *activas* quas vocant poſui. HOFFMANNUM ſequor, qui mox poſt febres de ejuſmodi hæmorrhagiis tractavit, & in præfatione rationem reddidit; quod, ſcilicet, " *probe conſideratis phænomenis, & paulo penſiculatius ſubductis rationibus, ſanguinis eruptiones iiſdem propemodum, utut, non ſatis completis motibus quibus febres oriuntur, progignuntur.* "

G. XXXVI. EPISTAXIS.*

Capitis dolor vel gravitas; faciei rubor; profusio sanguinis e naribus.

Epistaxis, V. 82.
Hæmorrhagia, S. G. 239. L. 173. *Sag.* G. 174.
Hæmorrhagia narium, *Hoffm.* II. 196. *Junck.* 6.

I. Idiopathica.

Hæmorrhagia plethorica, S. sp. 2. *Hoffm.* II. 198.

Variat ratione ætatis,

Epistaxis (*juniorum*) cum signis plethoræ arteriosæ.

Epistaxis (*senum*) cum signis plethoræ venosæ.

II. Symptomaticæ.

1. A causis internis.

Hæmorrhagia febrilis, S. sp. 3.
Hæmorrhagia critica, S. sp. 4. *Hoffm.* II. 198.
Hæmorrhagia insalubris, S. sp. 5. *Hoffm.* ibid.
Hæmorrhagia in chronicis, S. sp. 6.

2. A causis externis.

Hæmorrhagia passiva, S. sp. 1.
Hæmorrhagia a hirudine, S. sp. 7.

G. XXXVII.

---

* Recte tum in Criticis Botanicis, tum in Philosophia Botanica, No. 233. monuit LINNÆUS:,, *Nomina generica, cum classium & ordinum naturalium nomenclaturis communis, omittenda esse.* ,, Contra hanc regulam tamen ipse peccat, cum vocabulo hæmorrhagia, classis vel ordinis naturalis appellatione satis frequenter usitata, pro nomine generico utatur. Nec quidem, cum erraverit, ipse HIPPOCRATES imitandus sit. Hujus generis itaque nomen mutandum erat, & a VOGELIO quod hic usurpatum est desumpsi.

G. XXXVII. HÆMOPTYSIS.

Genarum rubor; moleſtiæ aut doloris, & aliquando caloris, in pectore ſenſus; dyſpnoea; titillatio faucium; tuſſis aut tuſſicula ſanguinem floridum, ſæpe ſpumoſum rejiciens.

Hæmoptyſis, S. G. 240. L. 179. V. 84. *Sag.* G. 175. *Junck.* 8.
Hæmoptoe, *Boerh.* 1198.
Sanguinis fluxus ex pulmonibus, *Hoffm.* II. 102.

Species idiopathicæ ſunt,

1. Hæmoptyſis (*plethorica*) nulla vi externa applicata, neque prægreſſa tuſſi aut evacuationis ſolitæ ſuppreſſione.

2. Hæmoptyſis (*violenta*) a vi externa applicata.

Hæmoptyſis accidentalis, S. ſp. 1.
Hæmoptyſis habitualis, S. ſp. 2.
Hæmoptyſis traumatica, S. ſp. 12.

3. Hæmoptyſis (*phthiſica*) poſt tuſſim cum macie & debilitate diuturnam.

Hæmoptyſis phthiſica, S. ſp. 9.
Hæmoptyſis ex tuberculo pulmonum, S. ſp. 10.
Hæmoptoe, Lond. Med. Obſ. IV. 16. 18.

4. Hæmotypſis (*calculoſa*) rejectis ſimul moleculis calculoſis plerumque calcariis.

Hæmoptyſis calculoſa, S. ſp. 14.

5. Hæmoptyſis (*vicaria*) poſt evacuationis ſolitæ ſuppreſſionem.

Hæmoptyſis catamenialis, S. ſp. 4.
Hæmoptyſis periodica, S. ſp. 5.

Symptomaticæ ſunt,

Hæmoptyſis *pneumonica*.

Hæmoptyſis catarrhalis, S. ſp. 8.
Hæmoptyſis peripneumonica, *Lælii a fonte.*
Hæmoptyſis *exanthematica.*
Hæmoptyſis varioloſa, S. ſp. 7.
Hæmoptyſis rubeoloſa.
Hæmoptyſis *hydropica.*
Hæmoptyſis aſcitica, S. ſp. 15.
Hæmoptyſis hydrothoracica.
Hæmoptyſis *cachectica.*
Hæmoptyſis ſplenetica, S. ſp. 16.

Ineptæ & ſpuriæ ſunt,

Hæmoptyſis a diapedeſi, S. ſp. 3.
Hæmoptyſis a ſphacelo pulmonum, S. ſp. 11.
Hæmoptyſis ſcorbutica, S. ſp. 6.
Hæmoptyſis Helvigiana, S. ſp. 17.
Hæmoptyſis a hirudine, S. ſp. 13.

Hæmoptyſeos ſequela eſt

PHTHISIS.

Corporis emaciatio & debilitas, cum tuſſi, febre hectica, & plerumque expectoratione purulenta.

Phthiſis, S. G. 276. L. 208. V. 319. *Sag.* 101. *Junck.* 33.
Phthiſis pulmonalis, *Boerh.* 1196.
Affectio phthiſica, ſive tabes pulmonalis, *Hoffm.* III. 284. Lond. Med. Obſerv. IV. 18. 23. V. 33.
Simmons on conſumptions 1780.

Species ſunt,

I. Phthiſis (*incipiens*) ſine expectoratione puris.

Phthiſis incipiens, *Morton.* Phyſiolog. L. II. c. 3.
Phthiſis ſicca, S. ſp. 1.

II. Phthiſis (*confirmata*) cum expectoratione puris.

Phthi-

Phthisis confirmata *Auctorum*.
Phthisis humida, S. sp. 2.

Variat utraque species.

Ratione causæ remotæ.

Phthisis hæmoptoica, S. sp. 6.
Phthisis a peripneumonia, S. sp. 11.
Phthisis asthmatica, S. sp. 5.
Phthisis calculosa, S. sp. 7.
Phthisis exanthematica, S. sp. 14.
Phthisis a febribus, S. sp. 13.
Phthisis rheumatico-arthritica, S. sp. 12.
Phthisis chlorotica, S. sp. 10.
Phthisis icteritia, S. sp. 15. *Schacht*. de phthisi icterit. 1724.
Phthisis hypochondriaca, S. sp. 16.
Phthisis scrophulosa, S. sp. 3.
Phthisis chylosa, S. sp. 17.
Phthisis scorbutica, S. sp. 4.
Phthisis syphilitica, S. sp. 8.
Phthisis a plica, S. sp. 19.
Phthisis a metastasi puris, S. sp. 9.

Variat ratione fontis purulentæ.

Phthisis a vomica, S. sp. 18.
Phthisis cellularis, S. sp. 20. *De Haen*. Rat. medendi, vol. I. cap. 7. 11. Ed. Leid. *

G. XXXVIII. HÆMORRHOIS.

Capitis gravitas vel dolor; vertigo; lumborum dolor; dolor ani; circa anum tubercula livida dolentia; e quibus plerumque profluit sanguis, qui aliquando etiam, nullo tumore apparente, ex ano stillat.

* Utrum, de hoc fonte puris, recte an secus judicaverit HAENIUS, hujusmodi species vix in Nosologia locum habere potest, cum a signis quibusvis externis dignosci non queat.

Hæmorrhois, S. G. 217. L. 192. *Sag.* G. 182. *Macb.* p. 481.
Hæmorrhoidalis fluxus, *Hoffm.* 219.
Hæmorrhoides, *Junck.* 11. & 12.
Leucorrhois, V. 112.
Proctalgia hæmorrhoidalis, *Macb.* p. 540.

Species sunt,

1. **Hæmorrhois (*tumens*) externa a mariscis,**

Marisci, S. G. 35. *Sag.* G. 37.

Variat,

A. Cruenta.

Hæmorrhois moderata, S. sp. 1.
Hæmorrhoides ordinatæ, *Junck.* 11.
Hæmorrhoides nimiæ, *Junck.* 11.
Hæmorrhois immodica, S. sp. 2.
Hæmorrhoides excedentes, *Alberti* de hæmorrhoid. p. 179.
Hæmorrhois polyposa, S. sp. 3.

B. Mucosa.

Hæmorrhoides decoloratæ, albæ, & mucidæ, *Junck.* 13. *Alberti*, pag. 248.
Proctalgia intertriginosa, *Macb.* p. 541.

2. **Hæmorrhois (*procidens*) externa a procidentia ani.**

Hæmorrhois ab exania, S. sp. 4. Med. Ess. Liter. & Physs. II. 27. *Morgag.* de caus. Ep. XXXIII.

3. **Hæmorrhois (*fluens*) interna absque tumore externo, vel procidentia ani.** *

4. Hæ-

* STAHLIUS, & ejus sequaces distinxerunt hæmorrhoides in internas, quæ sanguinem ex ramis venæ portarum, & externas, quæ sanguinem ex ramis venæ cavæ profundunt; sed, quantum video, scaturigo sanguinis profusi nullo modo dignosci queat. Huic itaque distinctioni nullus locus esse videtur; nec, si esset, quicquid au

4. Hæmorrhois (*cæca*) cum dolore & tumore ani, sine profusione sanguinis.

Hæmorrhoides cæcæ. *Junck.* 12. *Alberti*, pag. 274. *

Proctalgia inflammatoria, *Macb.* p. 540.

G. XXXIX. MENORRHAGIA.

Dorsi, lumborum, ventris, parturientium instar, dolores; menstruorum copiosior, vel sanguinis e vagina præter ordinem fluxus.

Menorrhagia, S. G. 244. L. 202. V. 96.
Metrorrhagia, *Sag.* G. 179.
Uteri hæmorrhagia, *Hoffm.* II. 224.
Hæmorrhagia uterina, *Junck.* 14.
Leucorrhoea, S. G. 267. L. 201. V. 119. *Sag.* G. 202.
Cachexia uterina, sive fluor albus, *Hoffm.* III. 348.
Fluor albus, *Junck.* 133. **

G 3 Abor-

---

ad distinguendam morbi naturam; vel effectum, conferre posset; nam arteriæ & venæ, ad inferiorem intestini recti partem pertinentes, ortu utcunque diversæ, tam frequenter inter se invicem communicantur & conjunguntur, ut uniuscujusvis affectio ad alteram statim communicari, & utriusvis effectus fere idem semper esse oporteat. Non ideo hæmorrhoidem internam & externam ad mentem Stahlianorum distinxi, sed prout scaturigo sanguinis profluentis magis intra vel extra anum fuerit.

* Hæmorrhois sæpe corporis universi morbus est, sive a quodam universi corporis statu pendens; sed sæpe etiam morbus est mere localis. Non tamen hujusmodi species ad morbos locales referre volui; quoniam hæmorrhois quævis, etiamsi initio mere localis sit, si sæpius, ut solet, redierit; tandem, sicut hæmorrhagia alia quævis sæpe rediens, necessario fit universi corporis morbus. Affines itaque separare nolui, & hæmorrhoidem quidem omnem hic inter morbos universales esse recensendam censui.

** Leucorrhœam, sive fluorem album *auctorum*, hic ad menorrhagiæ genus retuli, & leucorrhœam sine vitio locali

Abortus, S. G. 245. L. 204. *Sag.* G. 180. *Junck.* 92.
Abortio, V. 97.
Fluor uterini ſanguinis, *Boerh.* 303.
Convulſio uteri, ſive abortus, *Hoffm.* III. 176.

Species ſunt,

1. Menorrhagia (*rubra*) cruenta in non gravidis nec puerperis.

Menorrhagia immodica, S. ſp. 3. a *Paſta*. Diſſ. ſopra i meſtrui.
Menorrhagia ſtillatitia, S. ſp. 2.

2. Menorrhagia (*abortus*) cruenta in gravidis.

Menorrhagia gravidarum, S. ſp. 6. *Paſta* intorno al fluſſo di ſangue dall' utero nelle gravide.
Abortus effluxio, S. ſp. 1.
a. Abortus ſubtrimeſtris.
b. Abortus ſubſemeſtris.
c. Abortus octimeſtris.
Abortus ab uteri laxitate, S. ſp. 2.

3. Menorrhagia (*lochialis*) cruenta in puerperis.

Menorrhagia lochialis, S. ſp. 8. *Paſta* diſſ. ſupra citat.

4. Menorrhagia (*vitiorum*) cruenta ex vitio locali.

Menorrhagia ex hyſteroptoſi, S. ſp. 5.
Menorrhagia ulceroſa, S. ſp. 9.

5. Me-

---

cali omnem huc omnino referendam eſſe cenſeo. Plerumque enim, & fere ſemper, leucorrhœa vel cum menorrhagia conjuncta eſt, vel eam mox ſecuta, & a temporibus quando apparet leucorrhœa ſerum ſub hac effuſum ab iiſdem vaſis, quæ menſes profundunt, provenire, & ſæpe leucorrhœam ab iiſdem cauſis ac menorrhagiam rubram oriri, ſatis veriſimile eſt.

5. Menorrhagia (*alba*) serosa sine vitio locali in non gravidis. *

Leucorrhoea, G. ut supra.
Menorrhagia decolor, S. sp. 7.
Leucorrhoea Americana, S. sp. 5.
Leucorrhoea Indica, S. sp. 6.

6. Menorrhagia (*Nabothi*) serosa in gravidis.

Leucorrhoea Nabothi, S. sp. 9.
Leucorrhoea gravidarum, S. sp. 8.

Menorrhagiam serosam, sive leucorrhoeam ex vitio locali, ad morbos locales referendam esse censeo.

Hæmorrhagiæ sequentes plerumque, si non semper, symptomaticæ sunt.

Stomacace, S. G. 241. L. 175. V. 85. *Sag.* G. 176.

Vel scorbuti, vel vitii oris, vel injuriæ externæ, symptoma est. Cum autem species Sau-

G 4 va-

---

* Hic fortassis lector eruditus mirari possit, quod ad clariss. medici Parisiensis RAULIN, de fluore albo librum, *Traité de fleurs blanches*, neque studiosus relegaverim, neque species fluoris albi varias ab illustri auctore indicatas ipse recensuerim. Recte an secus fecerim, peritis dijudicandum relinquo; sed quod non fecerim hæc causa fuit. Plura in libro illo ingenioso subtilius, quam verius dicta, mihi videntur; & vel quomodo fluor albus, ab aliarum præter uteri partium affectione oriri possit, non intelligo, vel quod revera oriantur, ex meis saltem observationibus, forsan paucioribus, mihi nequaquam constat. Lectores itaque nostros potius ad auctorem ipsum relegare, quam doctrinam ejus male intellectam, & forsan minus recte traditam, hic exhibere velim.

VAGESII fere omnes reeenſerè idoneum duco, nunc ſequenti ſerie recenſitas velim.

Hæmatemeſis plethorica, S. ſp. 1.
catamenialis, S. ſp. 5.
hæmorrhoidalis,
ex ſplene, S. ſp. 7.
ex hepate, S. ſp. 13.
ex pancreate, S. ſp. 6.
Hæmatemeſis atra, S. ſp. 12.
ſcorbutica, S. ſp. 8.
ex aneuryſmate, S. ſp. 2.
carnoſis cruenta, S. ſp. 11.
traumatica, S. ſp. 3.
ab hirudine, S. ſp. 4.
cholerica, S. ſp. 9.
a veneno, S. ſp. 14.
Simulata, S. ſp. 10.

Apud SAUVAGESIUM ſpecies ſunt,

1. Stomacace ſcorbutica.
2. Stomacace univerſalis.
3. Stomacace ab hæmorrhoo.
4. Stomacace purulenta.

HÆMATEMESIS, S. G. 242. L. 184. V. 89. G. 177.

Plerumque hæmorrhagiæ ſolitæ vicaria eſt, vel vitii ventriculi localis, vel morbi nigri, vel denique vis externæ, ſymptoma eſt.

1. Hæmatemeſis plethorica.
2. Hæmatemeſis ex aneuryſmate.
3. Hæmatemeſis traumatica.
4. Hæmatemeſis ab hirudine.
5. Hæmatemeſis catamenialis.
6. Hæmatemeſis ex pancreate.
7. Hæmatemeſis ex ſplene.
8. Hæmatemeſis ſcorbutica.
9. Hæmatemeſis cholerica.
10. Hæmatemeſis ſimulata.
11. Hæmatemeſis carnoſo-cruenta.

12.

12. Hæmatemesis atra.
13. Hematemesis ab hepate.
14. Hæmatemesis a veneno.

HÆMATURIA, S. G. 243. L. 198. V. 92. *Sag.* G. 178.
Ed nb. Ess. V. 72.

Plerumque calculi renalis, aliquando febrium putridarum symptoma est.

Species secundum SAUVAGESIUM sunt.

Hæmaturia spontanea, S. sp. 1.
catamenialis, S. sp. 12.
calculosa, S. sp. 5.
nigra, S. sp. 11.
purulenta, S. sp. 4.
violenta, S. sp. 2.
traumatica, S. sp. 14.
hæmorrhoidalis, S. sp. 9.
ejaculatoria, S. sp. 7.
Hæmaturia stillatitia, S. sp. 8.
in exanthematicis, S. sp. 6.
Spuria, S. sp. 10.
deceptiva, S. sp. 3.
a transfusione, S. sp. 13.
a verme, S. sp. 15.

CYSTIRRHAGIA, V. 93.

Plerumque calculi vesicalis, rarius alius morbi vesicæ, symptoma.

O. V. PROFLUVIA. *

Pyrexia cum excretione aucta, naturaliter non sanguinea.

Pr-

* Ob eandem rationem qua hæmorrhagias, profluvia etiam febrilia quædam hic in classe pyrexiarum collocavi. Catarrhus quidem, pyrexia & diathesi phlogistica, phlegmasiis maxime affinis est: & dysenteria non solum pyrexiam semper comitatur, sed in multis etiam a fluxibus aliis quibusvis differt.

Profluvia, V. Gl. II.

G. XL. CATARRHUS.

Pyrexia ſæpe contagioſa; muci, ex glandulis membranæ narium, faucium, vel bronchiorum, excretio aucta; ſaltem hujus excretionis molimina.

Catarrhus, S. G. 186. V. 98. *Sag.* G. 145.
Coryza, L. 174. V. 100. *Sag.* G. 196.
Rheuma, S. G. 149. *Sag.* G. 255.
Tuſſis, S. G. 142. L. 155. V. 205. *Sag.* G. 249. *Junck.* 30.
Tuſſis catarrhalis & rheumatica, *Hoffm.* III. 109.

Genera ſequentia ad hunc titulum referenda, plerumque ſymptomatica ſunt.

Anacatharſis, S. G. 262. *Sag.* 198.
Expectoratio, L. 178.
Raucedo, L. 146.
Raucitas, V. 252.
Gravedo, L. 42.

Sp. I. Catarrhus a frigore.

Catarrhus benignus, S. ſp. 1.
Catarrhus pectoreus, S. ſp. 6.
Coryza catarrhalis, S. ſp. 1.
Coryza phlegmatorrhagia, S. ſp. 2. *Salmuth.* obſ. cent. 1. 37. *Junck.* 28. *Morgagn.* de ſed. XIV. 21.
Coryza febricoſa, S. ſp. 6.
Tuſſis catarrhalis, S. ſp. 1. N. *Roſen* Diſſ. apud *Haller*, diſput. pract. tom. II.
Rheuma catarrhale, S. ſp. 1.
Amphimerina catarrhalis, S. ſp. 2.
Febris remittens catarrhalis, *Macb.* p. 359.
Amphimerina tuſſiculoſa, S. ſp. 13.
Cephalalgia catarrhalis, S. ſp. 10.

Sp. 2. Catarrhus a contagio.

Catarrhus epidemicus, S. ſp. 3.
Rheuma epidemicum, S. ſp. 2.
Synocha catarrhalis, S. ſp. 5.

Hu-

Hujus exempla sunt.

Anno 1323. Chronica meteorologica della Toscana, apud *Targioni Tozzetti* Osservaz. Med. Raccolta I. pag. 175.
1328. Ibid.
1358. Ibid.
1387. Ibid.
Valescus de Taranta apud *Morgagn.* de sedibus XIII. 4.
Marchesi ibid.
1510. *Valleriola* append. ad loc. com. c. 2.
1575. *Valleriola* ibid.
Riverii Obs. in biblioth. ver. repert. obs. IX.
Foresti, L. VI. obs. 1.
1580. *Hænischius* in *Aretæum*, pag. 315. 396.
Wieri, Obs. L. II.
P. Sal. Diversus, de febre pestilenti, cap. XI.
Forestus, L. VI. obs. 3.
Riverii Obs. in biblioth. ver. repert. obs. X.
Sennertus de febre, L. IV. cap. 17.
1591. *Sennertus*, ibid.
Pechlin, L. II. Obs. 17.
1658. *Willis* de febribus, cap. 16.
1675. *Sydenham*, Sect. V. cap. 5.
Kaygerus in Ephem. Germ. D. I. A. VI. & VII. obs. 213.
P. de Sorbait.
1679. *Sydenham*, Ep. resp. ad R *Brady*.
Zod. med. Gall. A. I. Decemb. obs. 6.
1708. *Schroeckius* in Ephem. Germ. Cent. I. & II. in append. pag. 14.
1709. *Hoffm.* II. 47.
1712. *Camerarius* in Ephem. Germ. Cent. III. & IV. obs. 58.
Schroeckius, ibid. in append. p. 26.
1729. & 1730. *Hoffm.* II. 109.
C. Fr. Loevv. in append. ad A. N. C. vol. III.

Scheu-

Scheuchzer, Obſ. meteorol. in app. ad A. N. C. vol. IV.
Morgagni de ſed. & cauſ. XIII. 3. 4.
Beccarius, A. N. C. III. obſ. 48. p. 142.
Hillary on vveather and diſeaſes, p. 35.
Wintringham, Comm. Noſolog. p. 319.
Ruty's hiſt. of vveather, pag. 17.
Perkin's Soc. Royale I. Hiſt. p. 209.
1732. & 1733. *Commerc. lit. Norimb.* 1733. pag. 6. 52. 108. 167.
Detharding de febr. Eyderoſtad. apud *Halleri* diſput. pract. vol. V.
Edin. Med. Eſſ. vol. II. art. 2.
Hillary of vveather, &c. pag. 47.
1732. & 1733. *Winteringham*, Comm. Noſolog. p. 354.
Huxham de aere, &c. 1733. M. Febr.
Rutty's hiſt. of vveather, pag. 30.
1737. Jan. *Rutty*, ibid. 60.
Octob. *Rutty*, ibid. 60.
Julio. *Comm. lit. Norimb.* 1737. p. 347.
1742. 1743. *Comm. lit. Norimb.* 1743. p. 106. 188. 313. 336.
Juch & *Zuberaubler* de febre catarrhali, apud *Haller.* Diſp. pract. tom. V.
Huxham de aere, 1753. M. April.
Rutty, hiſt. of vveather, p. 99.
Targioni Tozzetti. Raccolt. I. di oſſervaz. Med. pag. 176.
1748. *Cleghorn*, Minorca, p. 132.
Perkin's Soc. Royale I. Hiſt. p. 210. & ſuivans.
1758. *Putty*, hiſt. of vveather, pag. 211.
Whytt, Lond. Med. Obſ. vol. II. art. 13.
1762. *Baker* de catarrho, Lond. 1764.
Monro, Diſ. of mil. hoſp. pag. 137.
Mach. p. 333.
1767. *Heberden*, Med. tranſact. I. art. 18.
Mach. p. 334.
1775. Lond. Med. Obſ. VI. 30.

1779.

1779. & 1780. Soc. Royale III. Mem. p. 16.
Saillant Tableau des Epidemies catarrhales 1780.

Inter catarrhi, coryzæ, & tuſſis ſpecies apud SAUVAGESIUM, ſymptomaticæ ſunt,

Catarrhus rubeoloſus, S. ſp. 5.
Tuſſis exanthematica, S. ſp. 20.
Coryza varioloſa, S. ſp. 4.
Coryza virulenta, S. ſp. 3.
Coryza purulenta, S. ſp. 5.
Tuſſis accidentalis, S. ſp. 4.
Tuſſis gutturalis, S. ſp. 8.
Tuſſis xerolaryngea, S. ſp. 23.
Tuſſis verminoſa, S. ſp. 21.
Tuſſis ſicca, S. ſp. 3.
Tuſſis calculoſa, S. ſp. 22.
Tuſſis phthiſica, S. ſp. 17.
Tuſſis hæmoptoica, S. ſp. 15.
Tuſſis a polypo, S. ſp. 16.
Tuſſis a dentitione, S. ſp. 12.
Tuſſis ſtomachalis humida, S. ſp. 6.
Tuſſis ſtomachalis ſicca, S. ſp. 7.
Tuſſis hyſterica, S. ſp. 2.
Tuſſis gravidarum, S. ſp. 14.
Tuſſis hepatica, S. ſp. 9.
Tuſſis rheumatica, S. ſp. 18.
Tuſſis arthritica, S. ſp. 19.
Tuſſis metallicorum, S. ſp. 4.

G. XLI. DYSENTERIA.

Pyrexia contagioſa; dejectiones frequentes, mucoſæ, vel ſanguinolentæ, retentis plerumque fæcibus alvinis; tormina; teneſmus:

Dyſenteria, S. G. 248. L. 191. V. 107. *Sag.* 183. *Hoffm.* III. 151. *Junck.* 76.

Non niſi ſpeciem unicam novi, cujus nomina apud SAUVAGESIUM ſunt,

Dyſenteria epidemica, S. ſp. 6. *Sydenham*, ſect. IV. cap. 3. *Helvvich.* in hiſt. morb. Wratislav. ann. 1699.

1699. *Degner.* de Dysenteria Neomagensi 1736. *Huxham*, de aere, &c. ad ann. 1743. *Clegorn's* Minorca, chap. 5. *Grimm.* hist. dysenteriæ malign. 1759, &c. in append. ad A. Nov. N. C. vol. III. *Baker* de catarrho & dysenteria, Lond. 1762. *Akenside* de dysenteria, Lond. 1762. *Stark*, Hist. & sectiones dysenteric. diss. inaug. L. B. 1706. *Zimmerman* von der Ruhr. *Zurich.* 1767. Soc. Royale III. Mem. p. 32.

Dysenteria castrensis, S. sp. 7. *Rammazini* de morb. artific. cap. 40. Illust. *Pringle*, Dis. of the army, pag. 224. Cl. *Monro*, Dis. of mil. hospitals, pag. 57.

Dysenteria æquinoctialis, S. sp. 14. *Bont.* de med. Ind. cap. 3.

Variat

1. Vermibus comitata.

Dysenteria verminosa, S. sp. 15. *Huxham* de aere, &c. ad ann. 1743. M. *Majo*. Ill. *Pringle*, pag. 225. *Monro*, pag. 62.

2. Rejectis moleculis carnosis, vel sebaceis.

Dysenteria carnosa, S. sp. 16.

Diarrhœa carnosa, S. sp. 5. *VVedelius* Ephem. Germ. D. II. A. II. obs. 182. *VVagner*, ibid. D. II. A. III. obs. 187. cum scholio *Schroeckii*. *Morgagn.* de sed. Ep. XXXI. 17——14. Ill. *Pringle*, pag. 237. *Monro*, pag. 62.

3. Febre intermittente comitata.

Dysenteria intermittens, S. sp. 17. *Morton* in append. ad Exerc. II. *Cleghorn's* Minorca, p. 236. *Lautter.* hist. med. bienn. cas. 17. 20.

4. Sine sanguine.

Dysenteria alba, S. sp. 10. *VVillis*, Pharm. rat. P. Sect. III. cap. 3. *Sydenham*, Ed. Leid. pag. 179. *Morgagn.* de sed. Ep. XXXI. 11. Ill. *Pringle*, pag. 245. Cl. *Monro*, pag. 61. *Roederer* de morbo mucoso, Gotting. 1762.

5. Mi-

5. Miliaria comitata.

Dyſenteria miliaris Gruberi, S. ſp. 2. Febris exanthematico-dyſenterica Tiguri epidemica, 1747.

Symptomaticæ ſunt,

Dyſenteria benigna ſpontanea, S. ſp. 8.
Dyſenteria catamenialis, S. ſp. 2.
Dyſenteria gravidarum, S. ſp. 4.
Dyſenteria atrabilaria, S. ſp. 5.
Dyſenteria ſyphilitica, S. ſp. 13.
Dyſenteria ſcorbutica, S. ſp. 18.
Dyſenteria Polonica, S. ſp. 19.
Dyſenteria meſenterii vomica, S. ſp. 11.

Ad diarrhœam pertinent,

Dyſenteria Pariſiaca, S. ſp. 3.
Dyſenteria a catharticis, S. ſp. 12.

CL. II. NEUROSES. *

Senſus & motus læſi, ſine pyrexia idiopathica, & ſine morbo locali.

O. I. COMATA.

Motus voluntarii imminuti cum ſopore, ſive ſenſuum feriatione.

Co-

* A tempore celebris quondam apud Anglos medici THOMÆ VVILIS, morbos quoſdam ab aliis quibuſvis, ſub nomine Nervoſorum, diſtinxerunt Britanni: ſed, ni fallor, parum accurate, dum affectiones hyſtericas & hypochondriacas fere ſolas ſub nomine Nervoſarum indigitarunt. Quantum ego quidem video, motus morboſi fere omnes a motibus in ſyſtemate nervorum ita pendent, ut morbi fere omnes quodammodo Nervoſi dici queant. Inter eos tamen diſtinctionem ſatis commode adhibere licet, & morbi iſti qui nervorum ſyſtema fere ſolum, vel ſaltem primario, neque ſimul vel ſanguinis circuitum, vel

Comata, S. Cl. VI. O. II. *Sag.* Cl. IX. O. V.
Soporosi, L. Cl. VI. O. II.
Adynamiæ, V. Cl. VI.
Nervorum resolutiones, *Hoffm.* III. 194.
Affectus soporosi, *Hoffm.* III. 209.
Mortuum vitalium defectus, *Junck.* 114.

G. XLII. APOPLEXIA.

Motus voluntarii fere omnes imminuti, cum sopore *, plus minus profundo, superstite motu cordis & arteriarum.

Apoplexia, S. G. 182. L. 101. V. 229. *Boerh.* 1007. *Junck.* 117. *Sag.* G. 288. *VVepfer.* hist. apoplecticorum.
Carus, S. G. 181. L. 100. V. 231. *Boerh.* 1045. *Sag.* G. 287. *Macb.* p. 561. †
Cataphora, S. G. 180. L. 99. V. 232. *Boerh.* 1048. *Sag.* G. 286.
Coma, V. 232. *Boerh.* 1048.
Hæmorrhagia cerebri, *Hoffm.* II. 240.

Ad hoc genus pertinere mihi videntur.

Catalepsis, S. G. 176. L. 129. V. 230. *Sag.* G. 281 *Boerh.* 1036. *Junck.* 44.
Affectus cerebri spasmodico-ecstaticus, *Hoffm.* III. 44.
Ecstasis, S. G. 177. V. 333. *Sag.* G. 283.

Sym-

---

vel humorum naturam, nisi secundario afficiunt, Nervosi a nobis dicendi sunt. Classem itaque tam a classe pyrexiarum, quam a classe cachexiarum diversam, sub nomine Neurosium recte instituisse mihi videor.

* Apud LINNÆUM vocabulum Sopor, tam pro motuum, quam pro sensuum feriatione ponitur; sed sensu vulgari, tantum pro somno, vel pro statu somno simili, eodem utimur.

† Cum genera *carus*, &c. hic subjuncta non nisi apoplexiæ leviores esse videntur, nec vel respiratione vel excitatione satis accurate distinguenda sint, ad unum genus omnia referenda esse censui.

Symptomatica esse videntur:

Typhomania, S. G. 178. L. 97. V. 23. Sag. G. 284.

Lethargus, S. G. 179. L. 98. V. 22. Sag. G. 285.

Apoplexiæ idiopathicæ species sunt,

1. Apoplexia (*sanguinea*) cum signis plethoræ universalis, & præcipue capitis.

Apoplexia sanguinea, S. sp. 1. *Morgagn.* de causis, &c. II. III. LX. *Preyssinger*, sp. 1.
Casus spontaneus, S. sp. 2. *Boerh.* 1045.
Asphyxia * spinalis, *Du Hamel*, Hist. Acad. ann. 1668. cap. 2. *Boerh.* Prælect. ad Instit. 401. *Morgagn.* de caus. &c. III. 3.
Cataphora coma, S. sp. 2.

* Genus *asphyxiæ* ad *syncopen* olim retuli; & ejusdem species quasdam non nisi gradu a syncope differre, adhuc censeo. Plures vero asphyxiæ species ad apoplexiæ genus pertinere olim & nunc etiam persuasum habeo; ideoque eas hic recensui. Asphyxia spinalis quidem hic apposita, utpote signis nullis externis dignoscenda, male inter species recensetur; si vero ad causas internas unquam respicere liceret, certe inter apoplexiæ species recensenda esset. Cum autem ad causas externas & evidentes omnino respicere liceat, ab his satis perspectis plures asphyxiæ species a SAUVAGESIO recensitas inter apoplexiæ species enumeravi; nec huic obstare velim quod, in quibusdam asphyxiæ speciebus, tum pulsus arteriarum tum respiratio, vita etiam superstite, tandem penitus cessant; nam in harum plerisque sub initio, cum motus & sensus fere penitus abolentur, superest adhuc motus quidam tum cordis tum pulmonum; & si tandem omnino cessant, idem aliquando apoplecticis ante mortem accidit. In apoplexia porro cerebrum, in syncope autem cor, primario affectum esse opinor; & asphyxiæ species itaque, prout cerebrum vel cor primario afficiant, quatenus id fieri, ex causis earum externis, conjicere liceat, ad apoplexias vel syncopes genus refero.

2. Apoplexia (*serosa*) in corpore, plerumque senum, leucophlegmatico.

Apoplexia pituitosa, S. sp. 7. Apoplexia serosa; *Preysinger*, S. sp. 4. *Morg.* de causis, &c. IV. LX.
Carus a hydrocepalo, S. sp. 16.
Cataphora hydrocephalica, S. sp. 6.
Cataphora somnolenta, S. sp. 1.
Lethargus literatorum, S. sp. 7. *Van Swieten* in aph. 1010. 2 γ. & 3 α.

3. Apoplexia (*hydrocephalica* *) paulatim adoriens, infantes & impuberes, primum lassitudine, febricula & dolore capitis, dein pulsu tardiore, pupillæ dilatatione, & somnolentia afficiens.

Hydrocephalus interior, S. sp. 1.
Hydrocephalus internus, *Whytt's Works*, p. 125. *Lond. Med. Observ.* Vol. IV. art. 3. 6. and. 25. VI, 6. 7. 8. *Gaudelius* de hydrocephalo, apud *Sandifort* Thesaur. Vol. II. Ed. Med. Ess. II. 18. III. 23. Soc. Royale III. Mem. p. 194.
Hydrocephalus acutus, *Quin*, Diss. de hydrocephalo. Edinb. 1779.
Asthenia a hydrocephalo, S. sp. 3.

4. Apoplexia (*atrabiliaria*) in corpore melancholico.

Apoplexia attrabiliaria, S. sp. 12. *Preysinger*, sp. 6.
Ca-

* In opere nosologico, morbos qui sub suo decursu variam induunt formam, rite collocare, ideoque apoplexiæ hydrocephalicæ locum maxime idoneum assignare, difficile est. Hunc morbum autem sub apoplexiæ potius quam hydrocephali titulo ponere vellem; primo, quia hydrocephalus, qui hoc subest, nequaquam sensibus evidens est; dein quia hic morbus symptomatis ab hydrocephalo evidente plurimum differt; denique, quia causa proxima & tandem symptomatis, apoplexiæ quam maxime affinis est.

Carus traumaticus, S. sp. 5.

5. Apoplexia (*traumatica*) a vi externa mechanica, capiti illata.

Apoplexia traumatica, S. sp. 2. Ed. Eff. V. 52.

6. Apoplexia (*venenata*) a potentiis sedantibus interne vel externe adhibitis.

Apoplexia temulenta, S. sp. 3.
Carus a narcoticis, S. sp. 14.
Lethargus a narcoticis, S. sp. 3.
Carus a plumbagine, S. sp. 10.
Apoplexia mephitica, S. sp. 14. Ed. Eff. V. 55.
Asphyxia a mephitide, S. sp. 9.
Asphyxia a musto, S. sp. 3.
Catalepsis a fumo, S. sp. 3.
Asphyxia a fumis, S. sp. 2.
Asphyxia a carbone, S. sp. 16.
Asphyxia foricariorum, S. sp. 11.
Asphyxia sideratorum, S. sp. 10.
Carus ab insolatione, S. sp. 12.
Carus a frigore, S. sp. 15.
Lethargus a frigore, S. sp. 6.
Asphyxia congelatorum, S. sp. 5.

7. Apoplexia (*mentalis*) a pathemate mentis.

Carus a pathemate, S. sp. 11.
Asphyxia a pathemate, S. sp. 7.
Ecstasis catoche, S. sp. 1.
Ecstasis resoluta, S. sp. 2.

8. Apoplexia (*cataleptica* *) musculis, sub artuum a vi externa motu, contractilibus.

* Catalepsin nisi simulatam ipse nunquam vidi, & ab aliis visam frequenter simulatam fuisse credo. De morbo itaque rarius viso, varie descripto, & sæpe prorsus simulato, pro certo statuere mihi vix liceret; sed genere ab apoplexia neutiquam diversum esse, bene persuasus sum; ideoque hic inter apoplexiæ species collocavi.

Catalepsis. S. G. 176. L. 129. V. 230. *Sag.* G. 281. *Boerh.* 1036. *Junck.* 44.

Species apud SAUVAGESIUM sunt.

Catalepsis hysterica, S. sp. 1.
——— verminosa, S. sp. 2.
——— a fumo, S. sp. 3.
——— a menostasia, S. sp. 4.
——— melancholica, S. sp. 5.
——— delirans, S. sp. 6.

9. Apoplexia (*suffocata*) a potentia externa suffocante.

Asphyxia suspensorum, S. sp. 4.
Asphyxia immersorum, S. sp. 1. *M. Donel* de submersis, Edin. 1784.
Asphyxia flatulenta, S. sp. 12. ad apoplexiæ genus pertineti, si a signis externis dignosci posset.

Apoplexia sæpe symptomatica est,

1. Febris intermittentis.

Apoplexia febricosa, S. sp. 9.
Carus febricosus, S. sp. 3.
Cataphora timor, S. sp. 8.
Typhomania febricosa, S. sp. 1.
Catalepsis quartanaria, S. sp. 7.

2. Febris continuæ.

Carus febrilis, S. sp. 2.
Typhomania continua, S. sp. 2.
Typhomania agrypnocoma, S. sp. 3.
Lethargus a febre, S. sp. 1.

3. Phlegmasiæ.

Apoplexia inflammatoria. S. sp. 13.
Lethargus cephaliticus, S. sp. 4.
Lethargus pulmonicus, S. sp. 2.

4. Exanthematis.

Carus variolosus, S. sp. 8.
Apoplexia metastatica, S. sp. 6.

Ca-

Carus exanthematicus, S. ſp. 18.
Cataphora exanthematica, S. ſp. 5.

5. **Hyſteriæ.**

Apoplexia hyſterica, S. ſp. 4.
Carus hyſtericus, S. ſp. 9.
Aſphyxia hyſterica, S. ſp. 8.
Carus myſtagmus, S. ſp. 17.
Carus hypochondriacus, S. ſp. 13.

6. **Epilepſiæ.**

Apoplexia epileptica, S. ſp. 8.
Apoplexia ſuſpirioſa, S. ſp. 10.

7. **Podagræ.**

Apoplexia arthritica, S. ſp. 5.
Carus arthriticus, S. ſp. 6.
Cataphora arthritica, S. ſp. 4.
Lethargus arthriticus, S. ſp. 5.

8. **Vermium.**

Apoplexia verminoſa, S. ſp. 15.
Carus verminoſus, S. ſp. 7.
Typhomania verminoſa, S. ſp. 4.

9. **Iſchuriæ.**

Carus Iſchurioſus, S. ſp. 4.

10. **Scorbuti.**

Cataphora ſcorbutica, S. ſp. 3.

G. XLIII. PARALYSIS.

Motus voluntarii nonnulli tantum imminuti, ſæpe cum ſopore.

Paralyſis, *Boerh.* 1057.
Hemiplegia, S. G. 170. L. 103. V. 228.
Paraplexia, S. G. 171.
Paraplegia, L. 102. V. 227.
Paralyſis, S. ſp. 169. L. 104. V. 226. *Junck.* 115.
Atonia, L. 120.

I. Species idiopathicæ sunt,

1. Paralysis (*partialis*) quorundam musculorum tantum.

Paralysis, S. G. 169. L. 104. V. 226. *Junck.* 115.
Paralysis plethorica, S. sp. 1.
Paralysis serosa, S. sp. 12.
Paralysis nervea, S. sp. 11.
Mutitas a glossolysi, S. sp. 1.
Aphonia paralytica, S. sp. 8.

2. Paralysis (*hemiplegica*) alterius corporis lateris.

Hemiplegia, S. G. 170. L. 103. V. 228. *Sag.* G. 276.

Variat ratione habitus corporis.

a. Hemiplegia in habitu plethorico.

Hemiplegia ex apoplexia, S. sp. 7.
Hemiplegia spasmodica, S. sp. 2.

b. Hemiplegia in habitu leucophlegmatico.

Hemiplegia serosa, S. sp. 10.

Male recensetur.

Hemiplegia apostematodes, S. sp. 11.

Quæ signis externis dignosci non potest, &

Hemiplegia ex epilepsia, S. sp. 12.

Recenseri vix meretur.

3. Paralysis (*paraplegica*) dimidii corporis transversi sumpti.

Paraplexia, S. G. 171. *Sag.* G. 277.
Paraplegia, L. 102. V. 227.
Paraplexia sanguinea, S. sp. 2.
Paraplexia a spina bifida, S. sp. 3.
Paraplexia rheumatica, S. sp. 1.

4. Pa-

4. Paralyſis (*venenata*) a potentiis ſedantibus externe vel interne adhibitis.

Paralyſis metallariorum, S. ſp. 22.
Hemiplegia ſaturnina, S. ſp. 14.

II. Species ſymptomaticæ ſunt.

Hemiplegia intermittens, S. ſp. 8.
Paraplegia intermittens, S. ſp. 6.
Paralyſis febrilis, S. ſp. 8.
Hemiplegia exanthematica, S. ſp. 6.
Paralyſis rheumatica, S. ſp. 3.
Hemiplegia arthritica, S. ſp. 5.
Paralyſis rachialgica, S. ſp. 2.
Paraplegia rachialgica, S. ſp. 5.
Paralyſis bilioſa, S. ſp. 9.
Hemiplegia tranſverſa, S. ſp. 1.
Paralyſis ſcorbutica, S. ſp. 6.
Paralyſis ſcrophuloſa, S. ſp. 5.
Hemiplegia ſcrophuloſa, S. ſp. 4.
Hemiplegia ſyphilitica, S. ſp. 3.
Paraplegia ſyphilitica, S. ſp. 7.
Paralyſis Polonica, S. ſp. 7.
Paralyſis a vomica, S. ſp. 10.
Paralyſis traumatica, S. ſp. 4.
Hemiplegia traumatica, S. ſp. 9.
Paraplegia traumatica, S. ſp. 4.

Tremorem, utpote ſemper ſymptomaticum; in numerum generum recipere nollem; ſpecies autem a SAUVAGESIO recenſitas, prout mihi vel Aſtheniæ vel Paralyſios, vel convulſionis ſymptomata eſſe videntur, hic ſubjungam.

TREMOR.

Artus alterna per itus & reditus frequentes motitatio.

Tremor, S. G. 129. L. 139. V. 184. *Sag.* 236.

1. Species asthenicæ.

Tremor a debilitate, S. sp. 1.
Tremor senilis, S. sp. 2.
Tremor a coffea, S. sp. 4.
Tremor a pathemate, metu, ira, gaudio, libidine, S. sp. 14.
Tremor typhodes, S. sp. 19.

2. Species paraliticæ.

Tremor paralytodes, S. sp. 11.
Tremor vertiginosus, S. sp. 7.
Tremor a plethora, S. sp. 13.
Tremor a saburra, S. sp. 12.
Tremor a hydrocephalo, S. sp. 8.
Tremor scorbuticus, S. sp. 10.
Tremor rheumatismalis, S. sp. 18.
Tremor temulentus, S. sp. 3.
Tremor metallurgorum, S. sp. 5.
Tremor traumaticus, S. sp. 17.

3. Species convulsivæ.

Tremor coactus, S. sp. 6.
Tremor tendinum, S. sp. 9.
Tremor palpitans, S. sp. 16.

O. II. ADYNAMIÆ.

Motus involuntarii, sive vitales sive naturales, imminuti.

Adynamiæ, V. Cl. VI.
Defectivi, L. Cl. VI. O. I.
Leipopsychiæ, S. Cl. VI. O. IV. *Sag.* Cl. IX. O. IV.

G. XLIV. SYNCOPE.

Motus cordis imminutus, vel aliquandiu quiescens.

Syncope, S. G. 174. S. 94. V. 274. *Sag.* 280. *Junck.* 119.

Lei-

Leipothymia, S. G. 173. L. 93. V. 273. *Sag.* 279.
Asphyxia, S. G. 175. L. 95. V. 275. *Sag.* 281.
Virium lapsus & animi deliquia, *Hoffm.* III. 267.

I. Idiopathicæ.

1. Synope (*cardiaca*) sine causa manifesta sæpe rediens, cum palpitatione cordis vehementi in intervallis: *Ex vitio cordis vel vasorum vicinorum.*

Syncope plethorica, S. sp. 5. *Senac*, Tr. de coeur, p. 540.
Syncope a cordiogmo, S. sp. 7. *Senac*, de coeur, 414. *Morgagn.* de sed XXV. 2. 3. 10.
Syncope a polypo, S. sp. 8. *Senac*, p. 471.
Syncope ab hydrocardia, S. sp. 12. *Senac*, 533. *Schreiber* Almag. L. III. §. 196.
Syncope *Lanzoni*, S. sp. 18. *Lanzan.* Op. II. pag. 462.
Asphyxia Valsalviana, S. sp. 13.

2. Syncope (*occasionalis*) a causa manifesta oriens: *Ex affectione totius systematis.*

Leipothymia a pathemate, S. sp. 1. *Senac*, pag. 544.
Syncope pathetica, S. sp. 21.
Asphyxiæ a pathemate, S. sp. 7.
Syncope ab antipathia, S. sp. 9. *Senac*, p. 554.
Syncope a veneno, S. sp. 10. *Senac*, p. 546.
Syncope ab apostematis, S. sp. 11. *Senac*, pag. 554.
Syncope a sphacelo, S. sp. 14. *Senac*, p. 553.
Syncope ab inanitione, S. sp. 1. *Senac*, p. 536.
Syncope a phlebotomia, S. sp. 4.
Syncope a dolore, S. sp. 2. *Senac*, p. 583.
Asphyxia traumatica, S. sp. 14.
Asphyxia neophytorum, S. sp. 17.

II. Symptomaticæ, sive symptomata morborum vel totius systematis, vel aliarum præter cor partium.

Syncope febrilis, S. sp. 3. *Senac*, p. 548.

Syn-

Syncope febricosa, S. sp. 17. *Torti* Terap. spec. L. III. cap. 1.
Syncope exanthematica, S. sp. 19.
Syncope metastatica, S. sp. 20.
Leipothymia stomachica, S. sp. 2.
Syncope stomachica, S. sp. 13. *Senac*, p. 545.
Syncope hysterica, S. sp. 6. *Senac*, p. 547.
Syncope arthritica, S. sp. 16. *Musgrave* de arthr. anomala, cap. 8.
Syncope scorbutica, S. sp. 15. *Lind.* Dreat. on scurvey.
P. II. chap. 11. *Senac*, p. 552.

G. XLV. DYSPEPSIA.

Anorexia, nausea, vomitus, inflatio, ructus, ruminatio, cardialgia, gastrodynia, pauciora saltem vel plura horum simul concurrentia, plerumque cum alvo vel ventriculi ipsius, vel aliarum partium morbo.

Dyspepsia, V. 377. Lond. Med. Obs. VI. 11.
Apepsia, V. 276.
Diaphora, V. 278.
Anorexia, S. G. 162. L. 116. *Sag.* G. 268.
Cardialgia, S. G. 202. L. 48. V. 157. *Sag.* G. 160.
Gastrodynia, S. G. 203. *Sag.* G. 161.
Soda, L. 47. V. 161.
Nausea, S. G. 250. L. 182. V. 159. *Sag.* G. 185.
Vomitus, S. G. 251. L. 183. V. 214. *Sag.* G. 186.
Flatulentia, S. G. 271. L. 165. V. 127. *Sag.* G 207.

I. Idiopathicæ.

Anorexia pituitosa, S. sp. 2.
Anorexia a saburra, S. sp. 9.
Anorexia exhaustorum, S. sp. 8.
Anorexia paralytica, S. sp. 1.
Nausea ex cacochylia, S. sp. 11.
Vomitus pituitosus, S. sp. 26.
Vomitus ruminatio, S. sp. 6.

Vo-

Vomitus a saburra, S. sp. 2.
Vomitus a crapula, S. sp. 1.
Vomitus lacteus, S. sp. 3.
Flatulentia infantilis, S. sp. 5.
Flatulentia acida, S. sp. 1.
Flatulentia nidorosa, S. sp. 2.
Cardialgia bradypepta, S. sp. 9.
Cardialgia a saburra, S. sp. 2.
Cardialgia lactantium, S. sp. 11.
Cardialgia flatulenta, S. sp. 3.
Cardialgia paralytica, S. sp. 7.
Gastrodynia saburralis, S. sp. 1.
Gastrodynia flatulenta, S. sp. 2.
Gastrodynia periodynia, S. sp. 7.
Gastrodynia astringens, S. sp. 9.
Gastrodynia atterens, S. sp. 10.
Gastrodynia a frigore, S. sp. 18.

II. Symptomaticæ,

1. A morbo ipsius ventriculi.

Cardialgia scirrhosa, S. sp. 6.
Vomitus a pyloro calloso, S. sp. 8.
Vomitus a steatomate ventriculi, S. sp. 11.

Nausea ab apostemate circa cardiam, S. sp. 9.
Gastrodynia ulcerosa, S. sp. 5.
Vomitus ab ulcere ventriculi, S. sp. 10.

Cardialgia a veneno, S. sp. 2.
Gastrodynia a veneno, S. sp. 4.
Vomitus a veneno, S. sp. 7.

Flatulentia accidentalis, S. sp. 4.
Gastrodynia a peregrinis, S. sp. 11.
Anorexia biliosa, S. sp. 6.
Nausea biliosa, S. sp. 6.
Gastrodynia biliosa, S. sp. 3.

Vomitus urinosus, S. sp. 27.

Gastrodynia calculosa, S. sp. 8.
Vomitus bezoarticus, S. sp. 13.

Cardialgia verminosa, S. sp. 10.
Nausea a tænia, S. sp. 1.

Vo-

Vomitus verminoſus, S. ſp. 5.

Gaſtrodynia a xiphoide, S. ſp. 12.
Gaſtrodynia Americana, S. ſp. 6.
Nauſea ex compreſſo ventriculo, S. ſp. 5.
Vomitus a cartilagine xiphoidea, S. ſp. 22.

Vomitus ab œſophago obſtructo, S. ſp. 21.
Gaſtrodynia gaſtrocelica, S. ſp. 20.
Nauſea ex gaſtrocele, S. ſp. 4.
Vomitus gaſtrocelicus, S. ſp. 18.

Cardialgia ſputatoria, S. ſp. 5.
Cardialgia inflammatoria, S. ſp. 13.
Nauſea ex gaſtritide, S. G. 10.
Vomitus gaſtriticus, S. ſp. 19.

2. A Morbo aliarum partium vel totius corporis.

Vomitus cephalalgicus, S. ſp. 23.
Vomitus a dentitione, S. ſp. 4.
Vomitus iliacus, S. ſp. 24.
Nauſea ex pancreatis ſcirrho, S. ſp. 3.
Vomitus a pancreate, S. ſp. 17.
Vomitus ab hepate obſtructo, S. ſp. 16.
Anorexia melancholica, S. ſp. 5.
Gaſtrodynia hypochondriaca, S. ſp. 16.
Flatulentia hypochondriaca, S. ſp. 3.
Flatulentia convulſiva, S. ſp. 7.
Vomitus hypochondriacus, S. ſp. 6.
Vomitus atrabilarius, S. ſp. 15.
Anorexia mirabilis, S. ſp. 10.
Gaſtrodynia hyſterica, S. ſp. 14.
Gaſtrodynia pulſatilis, S. ſp. 13.
Gaſtrodynia chlorotica, S. ſp. 15.
Nauſea a ſemine corrupto, S. ſp. 8.
Nauſea gravidarum, S. ſp. 2.
Vomitus gravidarum, S. ſp. 13.
Flatulentia lochialis, S. ſp. 6.
Anorexia arthritica, S. ſp. 12.
Cardialgia arthritica, S. ſp. 8.
Nauſea nephritica, S. ſp. 7.
Vomitus nephriticus, S. ſp. 20.

Ano-

Aronexia Stewartiana, S. ſp. 13.
Cardialgia a cardiogmo, S. ſp. 12.
Anorexia plethorica, S. ſp. 3.
Anorexia cachectarum, S. ſp. 7.
Anorexia febrilis, S. ſp. 4.
Cardialgia febricoſa, S. ſp. 4.
Gaſtrodynia febricoſa, S. ſp. 17.
Vomitus febricoſus, S. ſp. 29.
Vomitus rabioſus, S. ſp. 14.
Vomitus hæmorrhagicus, S. ſp. 28.
Gaſtrodynia metaſtatica, S. ſp. 19.
Nauſea marina, S. ſp. 12.
Vomitus marinus, S. ſp. 25.
Anorexia neophytorum, S. ſp. 11.

G. XLVI. HYPOCHONDRIASIS.

Dyſpepſiæ cum languore, mœſtitia, & metu; ex cauſis non æquis, in temperamento melancholico.

Hypochondriaſis, S. G. 220. L. 76. V. 218. *Sag.* 332.
Morbus hypochondriacus, *Boerh.* 1098.
Malum hypochondriacum, *Hoffm.* III. 64. *Junck.* 36.

Speciem idiopathicam unicam tantum novi:
Hypochondriaſis melancholica, S. ſp. 3.

De Hypochondriaſi algida, S. ſp. 10. mihi non liquet.

Species ſequentes ex FRÆCASSINO, ex theoria parum certa confictæ mihi videntur.

Hypochondriaſis bilioſa, S. ſp. 1.
Hypochondriaſis ſanguinea, S. ſp. 2.
Hypochondriaſis pituitoſa, S. ſp. 4.

Symptomaticæ ſunt.

Hypochondriaſis hyſterica, S. ſp. 5.
Hypochondriaſis phthiſica, S. ſp. 6.
Hypochondriaſis aſthmatica, S. ſp. 7.

Hypo-

Hypochondriasis calculosa, S. sp. 8.
Hypochondriasis tympanitica, S. sp. 9.

G. XLVII. CHLOROSIS.

Dyspepsia, vel rei non esculentæ desiderium; cutis pallor vel decoloratio; venæ minus plenæ, corporis tumor mollis; asthenia; palpitatio, menstruorum * retentio.

Chlorosis, S. G. 309. L. 222. V. 405. *Sag.* G. 135. *Boerh.* 1285. *Hoffm.* III. 311. *Junck.* 86.

Chloroseos unicam speciem veram agnoscimus; scilicet,

Chlorosis virginea, S. sp. 1.
a. Chlorosis amatoria.

Cæteræ SAUVAGESII species spuriæ, sive decolorationes, symptomaticæ sunt.

Chlorosis a menorrhagia, S. sp. 2.
Chlorosis gravidarum, S. sp. 3.
Chlorosis infantum, S. sp. 4.
Chlorosis verminosa, S. sp. 5.
Chlorosis viridis, S. sp. 6.
Chlorosis ab hydrothorace, S. sp. 7.
Chlorosis maculosa, S. sp. 8.
Chlorosis Carthagenica, S. sp. 10.
Chlorosis Bengualensis, S. sp. 11.
Chlorosis rachialgica, S. sp. 12.

O. III.

---

* In hoc charactere antea dixi menstruorum *sæpe* retentio; quasi species chlorosis esset, in qua menses rite fluxerunt, & cogitavi de specie quadam cachexiæ huc referenda. Sed nunc dubito an species cachexiæ quævis sub titulo Chlorosis, vel sub charactere hic dato, recte poni possit; & nullam chlorosis speciem veram, præter illam quæ retentionem menstruorum comitatur, agnoscere vellem. Hinc vocabulum *sæpe* in charactere nunc omissum est; sed simul fateri cogor, chlorosin ideo hic minus recte pro genere recensitam esse, cum pro symptomate amenorrhoeæ semper haberi possit.

O. III. SPASMI.

Musculorum vel fibrarum muscularium motus abnormes. *

Spasmi, S. Cl. IV. V. Cl. V. *Sag.* Cl. VII.
Motorii, L. Cl. VII.
Morbi spasmodici & convulsivi, *Hoffm.* III. 9.
Spasmi & convulsiones, *Junck.* 45. 54.
Epilepsia, *Boerh.* 1071. 1088.

SECT. I. In functionibus animalibus.

G. XLVIII. TETANUS.

Plurium musculorum rigiditas spastica.

Variat gradu.

1. Tetanus.

Dimidium vel totum corpus spasmis affectum.

Tetanus, S. G. 122. L. 127. V. 180. *Sag.* G. 228.
Catochus *, S. G. 123. L. 128. V. 183. *Sag.* G. 229.
Opisthotonos, V. 181.
Episthotonos, V. 182.

Hujus species, ut solet, plures recensuit SAU-

VA-

---

* Motus abnormes sunt qui ex causa præternaturali oriuntur, & qui violentia, frequentia, vel diuturnitate contractionis præter modum fiunt; & nullus dubito quin hujusmodi motus, in morbis omnibus sub hoc ordine a nobis collocatis, revera fiunt; plures licet morbi sint, quam sub eodem ordine ab aliis nosologis recensiti fuerunt.

* Catochus apud SAUVAGESIUM genus est minime naturale, cum genus illud conjunxerit species natura prorsus diversas; ideoque ejusmodi genus omisi, sed species sub eo recensitas, quæ a rigiditate spastica pendeant, ad tetani genus huc retuli.

VAGESIUS; sed omnes, quæ idiopathicæ dici queunt, ad unam, ni fallor, referri possunt, & cujus forma præcipua apud SAUVAGESIUM appellatur,

Tetanus Indicus, S. sp. 5. de quo plura haberi possunt apud *Hillary*, Barbadoes, p. 219. *Chalmers*, Lond. Med. Obs. Vol. I. Art. 12. *De Monro* Edinb. Phys. & Liter. Essays, Vol. III. Art. 30. *A. Monro*, Art. 31. & sub nomine spasmi apud *Bontium* de med. Ind. meth. med. cap. 2.

Nec alius morbus est,

Convulsio Indica, S. sp. 9.

Variat autem Tetanus ratione causæ remotæ, quatenus nimirum vel a causa interna, vel a frigore, vel a vulnere oriatur. A vulnere, varietas frequentissima apud SAUVAGESIUM appellatur.

Tetanus traumaticus, S. sp. 11.

Variat etiam quavis causa ortus Tetanus ratione partis corporis affectæ; hinc

Tetanus tonicus, S. sp. 1.
Tetanus holotonicus. S. sp. 4.
Catochus holotonicus, S. sp. 1. *M. Febr.* in Ephem. German. D. II. A. I. Obs. 1.
Catochus cervinus, S. sp. 2. *Stork.* Ann. Med. 1758. *M. Julio.*
Tetanus opisthotonicus, S. sp. 3.
Tetanus emprosthotonicus, S. sp. 2.

Tetani species symptomaticæ sunt,

Tetanus febricosus, S. sp. 10. *Stork.* Ann. Medic. 759. p. 166.
Tetanus hemiplegicus, S. sp. 9.

Te-

Tetanus lateralis *, S. ſp. 6. *Morgagn.* de cauſ. & ſed. X. 2. & 3.
Pleuroſthotonos Strack.
Tetanus ſyphiliticus, S. ſp. 7.
Tetanus verminoſus, S. ſp. 8.
Tetanus hyſtericus, S. ſp. 12.
Tetanus mirandus, S. ſp. 13.
Catochus diurnus, S. ſp. 6.

G. XLIX. TRISMUS.

Præcipue maxillæ inferioris Spaſtica rigiditas.

Triſmus, S. G. 117. L. 124. *Sag.* G. 223.
Capiſtrum, V. 208.

I. Species veræ ſunt,

I. Triſmus (*naſcentium*) infantes intra duas primas a nativitate ſeptimanas corripiens.

Triſmus naſcentium, S. ſp. 1. Gallis Americanis mal de machoire. *Heiſter*. Com. med. pract. cap. XV. §. 10. *Clegorn's* Minorca, Introd. p.33. *Hofer.* in Act. Helvet. tom. I. p. 65. *Macb.* p. 459.

2. Triſmus (*traumaticus*) omnium ætatum, a vulnere vel frigore.

Triſmus traumaticus, S. ſp. 2. *Lond. Med. Obſ.* Vol. I. Art. I. 7. Vol. II. & 34. Vol. III. 31. Vol. IV. 7. VI. 13. Med. Tranſ. II. 4.
Angina ſpaſmodica, S. ſp. 18. *Zwingeri* act. Helvet. tom. III. p. 319.
Convulſio a nervi punctura, S. ſp. 2.

* In exemplo Tetani lateralis quod profert SAUVAGESIUS, adfuit in eodem ægro alterius lateris paralyſis; ideoque hic mox poſt Tetanum hemiplegicum poſui; ſed ſi Tetani lateralis exemplum a MORGAGNIO allatum, ſine alterius lateris paralyſi fuit, de quo tamen mihi non conſtat, idem inter varietates idiopathicas recenſeri potuiſſet. Interim, donec hæc res certius determinaretur, poſt Tetanum lateralem poſui Pſeuroſthoton Strakii.

Triſmus catarrhalis, S. ſp. 15. *Hillary's* Barbadoes, 221. Lond. Med. Obſ. Vol. IV. 7.

II. Sequentes apud SAUVAGESIUM Triſmi ſpecies, ſpurias, vel falſas dicimus; vel quod non a ſpaſmo, ſed ab alio muſculorum vitio pendeant, vel quod convulſivæ potius quam ſpaſmodicæ ſint, vel denique, quod faciei potius quam maxillæ inferioris, muſculorum affectiones ſint.

Triſmus inflammatorius, S. ſp. 3.
Triſmus ſcorbuticus, S. ſp. 4.
Triſmus capiſtratus, S. ſp. 11.
Triſmus arthriticus, S. ſp. 9.
Triſmus verminoſus, S. ſp. 5.
Triſmus hypochondriacus, S. ſp. 8.
Triſmus febrilis, S. ſp. 10.
Triſmus crepitans, S. ſp. 7.
Triſmus occipitalis, S. ſp. 12.
Triſmus maxillaris, S. ſp. 23.
Triſmus dolorificus, S. ſp. 14.
Triſmus cynicus, S. ſp. 16.
Triſmus cynogelos, S. ſp. 17.
Triſmus ſardonicus, S. ſp. 18.
Triſmus diaſtrophe, S. ſp. 19.

G. L. CONVULSIO.

Muſculorum contractio clonica, abnormis, citra ſoporem.

Convulſio, S. G. 128. L. 142. V. 191. *Sag.* G. 235.

I. Idiopathicæ.

Convulſio univerſalis, S. ſp. 11.
Hieranoſos, L. 144. V. 190.
Convulſio habitualis, S. ſp. 12.
Convulſio intermittens, S. ſp. 16.
Convulſio hemitotonus, S. ſp. 15.
Convulſio abdominis, S. ſp. 10.
Convulſio ab inanitione, S. ſp. 1.
Convulſio ab onaniſmo, S. ſp. 13.

Sce-

Scelotyrbe festinans, S. sp. 2.

II. Symptomaticæ.

Convulsio a capitis ictu, S. sp. 4.
Convulsio nephralgica, S. sp. 6.
Convulsio gravidarum, S. sp. 14.
Scelotyrbe verminosa, S. sp. 5.
Convulsio febrilis, S. sp. 3.

G. LI. CHOREA.*

Impuberes utriusque sexus, ut plurimum intra decimum & decimum quartum ætatis annum adorientes, motus convulsivi ex parte voluntarii, plerumque alterius lateris, in brachiorum & manuum motu, histrionum gesticulationes referentes; in gressu, pedem alterum sæpius trahentes quam attollentes.

Scelotyrbe, S. G. 136. *Sag.* G. 243.
Chorea, L. 139.

Speciem unam tantum videre mihi contigit, quæ apud SAUVAGESIUM audit.

Scelotyrbe chorea Viti, S. sp. 1.
Chorea St. Viti *Sydenham*. Sched. monitoria.

Nec alia est

Scelotyrbe instabilis, S. sp. 3. & fortassis
Scelotyrbe intermittens, S. sp. 4.
Hiearonosis *Macb.* 358.

* In priore hujus libri editione, Choream pro convulsionis specie habui; cum autem ratione ætatis quam adoritur, tum motuum quos exhibet, a quavis alia convulsionis specie plurimum differat, hic pro genere diverso posui.

G. LII. RAPHANIA.

Articulorum contractio spastica, cum agitatione convulsiva, dolore violentissimo, periodico.

Raphania, L. 145. V. 193 *Linn.* Amoen. acad. Vol. VI.

Convulsiva raphania, S. sp. 7.

Germanis DER KRIEBEL KRANKHEIT.

Eclampsia typhodes, S. sp. 1. *Sennert.* de febr. L. IV. cap. 16. *Gregor. Horst.* oper. tom. II. L. VIII. Obs. 22. *Willis* de Morb. convuls. *Muller* apud *Haller*, disp. tom. I. *Waltschmied* apud *Haller*, disp. tom. VII. *Wedel*, ibid. *Hoffm.* tom. I. 231. *Kannigiesser*, A. N. C. tom. VII. *Brunner* in Ephem. Germ. D. III. A. II. obs. 224. *Willisch.* ibid. Cent. VII. obs. 13. *Wepfer* de affect. cap. obs. 120. *Breslauver* Sammlung 1717. Julio, Septembri, & Decembri. Ibid. 1723. Januar. A. N. C. Vol. VII. Obs. 41. *Bruckmann.* Comm. Norim. 1743. pag. 50. Soc. Royale, I. Mem. p. 303. II. Mem. pag. 587.

Convulsio ab ustilagine, S. sp. 8.

An *Convulsio Soloniensis* vel *Necrosis ustilaginea* sit idem morbus?

Vide *Salerne* in Memoires presentés a l'acad. des sciences, tom. II.

G. LIII. EPILEPSIA.

Musculorum convulsio cum sopore.

Epilepsia, S. G. 134. L. 143. V. 188. *Sag.* G. 24. *Boerh.* 1771. *Hoffm.* III. 9. *Junck.* 54. Lond. Med. Obs. VI. 9.

Eclampsia *, S. G. 133. V. 189. *Sag.* G. 240.

Spe-

* Eclampsiam quasi morbum acutum, ab epilepsia, quam pro chronico habent, distinguere, & pro diverso genere ponere, voluerunt SAUVAGESIUS & VOGELIUS,

Species idiopathicæ sunt,

1. Epilepsia (*cerebralis*) sine causa manifesta subito adoriens; prægressa nulla sensatione molesta, nisi fortassis vertiginis vel Scotomiæ alicujus.

Epilepsia plethorica, S. sp. 1.
Eclampsia plethorica, S. sp. 7.
Epilepsia cachectica **, S. sp. 2.
Epilepsia a terrore, *Macb.* p. 556.

2. Epilepsia (*sympatica*) sine causa manifesta; sed prægressa sensatione aureæ cujusdam a parte corporis quadam versus caput assurgentis.

Epilepsia sympathica, S. sp. 8.
Epilepsia pedisymptomatica, S. sp. 6.

3. Epilepsia (*occasionalis*) ab irritatione manifesta oriens, & ablata irritatione cessans. Variat pro diversitate irritamenti, & hinc Ab injuria capiti illata.

I 3 Epi-

LIUS; sed, cum inter morbos acutos & chronicos limites accuratos ponere ubique difficile sit, & cum eclampsia SAUVAGESII tum causis tum phænomenis plerumque cum epilepsia exacte congruat; illam genere ab epilepsia diversam esse nequaquam habere possum. Ejusmodi genus prorsus omisit LINNÆUS, & quæ plura ad eclampsiam ab epilepsia distinguendam protulit SAGARUS, speciem tantum non genus distinguere possunt.

** Epilepsia, apud SAUVAGESIUM *cachetica* dicta, revera duarum specierum esse videtur. Primo enim hanc *cachecticam* cum *serosa* HOFFMANNI & PISONIS eandem esse auctor statuit, deinceps, utpote acri repulso orta, eadem esse cum specie sua undecima, nimirum *exanthematica*, statui potest. Hinc est quod epilepsiam cachecticam utroque loco posui, sed dubius, & aliis dijudicandus relinquens.

Epilepſia traumatica, S. ſp. 13.
Eclampſia traumatica, S. ſp. 9.

A dolore.

Epilepſia a dolore, S. ſp. 10. Ed. Eſſ. V. 61.
Epilepſia rachialgica, S. ſp. 14.
Eclampſia a doloribus, S. ſp. 4.
a. Rachialgica.
b. Ab otalgia.
c. A dentitione.
Eclampſia parturientium, S. ſp. 3.

A vermibus.

Eclampſia verminoſa, S. ſp. 2.

A veneno.

Eclampſia ab atropa, S. ſp. 11.
Eclampſia ab oenanthe, S. ſp. 12.
Eclampſia a cicuta, S. ſp. 13.
Eclampſia a coriaria, S. ſp. 14.

A ſcabie, vel alia acris humoris effuſione, retropulſa.

Epilepſia exanthematica, S. ſp. 11.
Epilepſia cachectica, S. ſp. 2.

A cruditate ventriculi.

Epilepſia ſtomachica, S. ſp. 3.
Eclampſia a ſaburra, S. ſp. 5.

A pathemate mentis.

Epilepſia a pathemate, S. ſp. 7.

Ab hæmorrhagia nimia.

Eclampſia ab inanitione, S. ſp. 8.

A debilitate.

Eclampſia neophytorum, S. ſp. 15.

Epilepſiæ ſymptomaticæ ſunt.

Epilepſia febricoſa, S. ſp. 9.
Eclampſia febricoſa, S. ſp. 17.

Eclam-

Eclampsia exanthematica, S. sp. 16.
Epilepsia uterina, S. sp. 4.
Epilepsia syphilitica, S. sp. 12.
Eclampsia ab hydrocephalo, S. sp. 16.
Eclampsia ab ischuria, S. sp. 6.

SECT. II. In functionibus vitalibus.

A. In actione cordis.

G. LIV. PALPITATIO.

Motus cordis vehemens, abnormis.

Palpitatio, S. G. 130. L. 132. V. 213. *Sag.* 257. *Hoffm.* III. 83. *Junck.* 33. *Macb.* 569.

Si palpitationis causæ variæ externis signis dignosci possent, plures ejus species cum SAUVAGESIO pro diversitate causæ statuere potuissemus; sed causæ diversæ nullo modo, quantum novimus, distingui queunt; non nisi speciem unicam idiopathicam statuere possum, & quam charactere sequenti insigniri vellem.

Palpitatio (*cardiaca*) fere constans, saltem sæpe rediens, sine alio morbo evidente.

Pro synonymis sequentes SAUVAGESII species recensere placet.

Palpitatio ab aneurysmate cordis, S. sp. 1. *Senac*, Mal. de coeur. p. 284. *Lancisi* de aneurysm.
Palpitatio tremula, S. sp. 4. *Senac* de coeur, p. 504.
Palpitatio apostematosa, S. sp. 7. *Lancisi* de aneurysmate, lib. 1. prop. 5. *Senac* de coeur, 485.
Palpitatio a corde ossificato, S. sp. 2. *Senac.* de coeur, pag. 484. *Morgagn.* de Sed. Ep. XXIV. 17.
Palpitatio calculosa, S. sp. 3.
Palpitatio a polypo, S. sp. 5. *Senac* de coeur. lib. IV. cap. 16. p. 484.

Palpitatio polyposa, S. sp. 6.
Palpitatio ex aortæ aneurysmate, S. sp. 8.
Palpitatio ex aortæ angustia, S. sp. 9. *Lancisi* de aneurysm. prop. 53. *Senac*, 484.

Palpitationis species symptomaticæ sunt,

B. In actione pulmonum,

Palpitatio a pancreate, S. sp. 10. *Storck.* Ann. med. I. p. 245.
Palpitatio arthritica, S. sp. 11.
Palpitatio chlorotica, S. sp. 12.
Palpitatio hysterica, S. sp. 13.
Palpitatio melancholica, S. sp. 14. *Lancisi* de aneurys. prop. 44.
Palpitatio febricosa, S. sp. 15. *Stork*, Ann. med. I. p. 75.

B. In actione pulmonum.

G. LV. ASTHMA.

Spirandi difficultas per intervalla subiens; cum angustiæ in pectore sensu, & respiratione cum sibilo strepente; tussis sub initio paroxysmi difficilis, vel nulla, versus finem libera, cum sputo muci sæpe copioso.

Asthma, S. G. 145. L. 161. V. 268. *Sag.* G. 252.
Asthma convulsivum & spasmodico flatulentum; *Hoffm.* III. 94.
Asthma spasticum, *Junck.* tab. 51.

Species idiopathicæ sunt,

1. Asthma (*spontaneum*) sine causa manifesta, vel alio morbo comitante.

Asthma humidum, S. sp. 1. flatulentum, *Floyer* on the asthma, chap. 1.
Asthma convulsivum, S. sp. 2. *Willis*, Pharm. rat. p. 2. Sect. 1. cap. 12. Med. Tr. I. 7.
Asthma hystericum, S. sp. 3. *Floyer* on the asthma, chap. 1.
Asthma stomachicum, S. sp. 8. *Floyer*, Scheme of the

the species of asthma. Periodic asthma, 6.
Orthopnoea spasmodica, S. sp. 3.
Orthopnoea hysterica, S. sp. 4.

2. Asthma (*exanthematicum*) a scabiei vel alia acris effusione retropulsa.

Asthma exanthematicum, S. sp. 11.
Asthma cachecticum, S. sp. 13.

3. Asthma (*plethoricum*) a suppressa evacuatione sanguinis antea solita vel a plethora spontanea.

Asthma plethoricum, S. sp. 15.

Species asthmatis symptomaticæ sunt;

Asthma hypochondriacum, S. sp. 4.
Asthma arthriticum, S. sp. 5.
Asthma venereum, S. sp. 14. *Junck.* tab. 32.

G. LVI. DYSPNOEA.

Spirandi difficultas perpetua, sine angustiæ, & potius cum repletionis & infarctus in pectore sensu: Tussis per totum morbi decursum frequens.

Dyspnoea S. G. 144. L. 160. V. 267. *Sag.* 251. *Junck.* 32.
Orthopnoea S. G. 146. L. 162. V. 269. *Sag.* G. 253. M. 574.

Species idiopathicæ sunt,

1. Dyspnoea (*catarrhalis*) cum tussi frequente, mucum viscidum copiosum ejiciente.

Asthma catarrhale, S. sp. 16.
Asthma pneumonicum, *Willis*, Pharm. rat. P. II. sect. v. cap. 12.
Asthma pituitosum, *Hoffm.* III. sect. II. cap. II. §. 3.
Asthma pneumodes, S. sp. 17. Ed. Ess. III. 25.

2. Dyſpnoea (*ſicca*) cum tuſſi plerumque ſicca.

Hujus cauſæ variæ haud facile dignoſcendæ ſunt; ſequentes autem SAUVAGESII ſpecies huc referri poſſunt.

Dyſpnoea a tuberculis, S. ſp. 2.
Dyſpnoea a ſteatomatis, S. ſp. 5.
Orthopnoea a lipomate, S. ſp. 18.
Dyſpnoea a hydatidibus, S. ſp. 4.
Dyſpnoea polypoſa, S. ſp. 20.

3. Dyſpnoea (*aerea*) a minima quavis tempeſtatum mutatione aucta.

Dyſpnoea a pneumatia, S. ſp. 12.

4. Dyſpnoea (*terrea*) cum tuſſi materiem terream vel calculoſam ejiciente.

Dyſpnoea calculoſa, M. 574.

5. Dyſpnoea (*aquoſa*) cum urina parca & oedemate pedum, ſine fluctuatione in pectore, vel aliis characteriſticis hydrothoracis ſignis.

Dyſpnoea pituitoſa, S. ſp. 1.
Orthopnoea ab hydropneumonia, S. ſp. 12.

6. Dyſpnoea (*pinguedinoſa*) in hominibus valde obeſis.

Orthopnoea a pinguedine, S. ſp. 6.

7. Dyſpnoea (*thoracica*) a partibus thoracem cingentibus læſis, vel male conformatis.

Dyſpnoea traumatica, S. ſp. 15.
Orthopnoea traumatica, S. ſp. 14.
Dyſpnoea Galenica, S. ſp. 16.
Dyſpnoea rachitica, S. ſp. 10.
Aſthma a gibbo, S. ſp. 9.

8. Dyſ-

8. Dyſpnoea (*extrinſeca*) a cauſis externis manifeſtis,

Aſthma pulverulentorum, S. ſp. 7.
Aſthma metallicum, S. ſp. 12.
Orthopnoea a vaporibus, S. ſp. 16.
Orthopnoea a deglutitis, S. ſp. 9.
Orthopnoea a fungis, S. ſp. 25.
Orthopnoea ab antipathia, S. ſp. 15.
Orthopnoea a bronchocele, S. ſp. 10.

Dyſpnoeæ ſpecies ſymptomaticæ ſunt ſymptomata,

1. Morborum cordis, vel vaſorum majorum.

Dyſpnoea a corde, S. ſp. 11.
Aſthma a polypo cordis, S. ſp. 6.
Orthopnoea polypoſa, S. ſp. 26.
Orthopnoea cardiaca, S. ſp. 2.
Dyſpnoea ab aortæ anguſtia, S. ſp. 22.

2. Tumoris abdominalis.

Dyſpnoea a phyſconia, S. ſp. 7.
Dyſpnoea a graviditate, S. ſp. 8.
Dyſpnoea tympanitica, S. ſp. 9.
Dyſpnoea a liene, S. ſp. 14.
Dyſpnoea a ſtomacho, S. ſp. 13.
Dyſpnoea a gaſtrocele, S. ſp. 17.
Orthopnoea a gaſtrocele, S. ſp. 11.

3. Variorum morborum.

Aſthma febricoſum, S. ſp. 18.
Orthopnoea febricoſa, S. ſp. 20.
Orthopnoea peripneumonica, S. ſp. 1.
Orthopnoea pſeudo-peripneumonica, S. ſp. 21.
Orthopnoea varioloſa, S. ſp. 24.
Dyſpnoea ſcorbutica, S. ſp. 18.
Orthopnoea ſcorbutica, S. ſp. 22.
Orthopnoea a hydrothorace, S. ſp. 5.
Orthopnoea ab empyemate, S. ſp. 13.
Orthopnoea a vomica, S. ſp. 7.
Dyſpnoea a vomica, S. ſp. 6.

Or-

Orthopnoea a hydrocephalo, S. ſp. 23.
Orthopnoea a vermibus, S. ſp. 17.

G. LVII. PERTUSSIS.

Morbus contagioſus; tuſſis convulſiva, ſtrangulans, cum inſpiratione ſonora, iterata; ſæpe vomitus.

Pertuſſis *Sydenham.* Ed. Leid. p. 200. 311. 312. *Huxham* de aere, ad ann. 1732. Lond. Med. Obſ. III. 28. 30. Soc. Royale III. Hiſt. pag. 268.
Tuſſis convulſiva, ſive ferina, *Hoffm.* III. 111.
Tuſſis ferina, S. ſp. 10. *Sag.* ſp. 10.
Tuſſis convulſiva, S. ſp. 11. *Sag.* ſp. 11.
Amphimerina tuſſiculoſa, S. ſp. 13.

III. In functionibus naturalibus;

G. LVIII. PYROSIS.

Epigaſtrii dolor urens, cum copia humoris aquei, plerumque inſipidi, aliquando acris eructata.

Pyroſis, S. G. 200. *Sag.* G. 158.
Soda, L. 47. V. 154.
SCHOTIS, the WATER-BRASH.

Species unica vera;

Pyroſis Suecica, S. ſp. 4.
Cardialgia ſputatoria, S. ſp. 5. *Macb.* pag. 515.

Cæteræ SAUVAGESII ſpecies ſymptomaticæ ſunt;

Pyroſis vulgaris, S. ſp. 1.
Pyroſis a conceptione, S. ſp. 6.
Pyroſis bilioſa, S. ſp. 2.
Pyroſis a phlogoſi, S. ſp. 3.
Pyroſis ulceroſa, S. ſp. 5.

G. LIX. COLICA.

Dolor abdominis, præcipue circa umbilicum torquens; vomitus; alvus adſtricta.

Co-

Colica, S. G. L. 50. V. 160. *Sag.* G. 162. *Junck.* 106.
Colica spasmodica & flatulenta, *Hoffm.* II. 284. *Macb.* p. 519.
Rachialgia, S. G. 211. *Sag.* G. 168.
Ileus, S. G. 252. V. 162. *Sag.* G. 187. Iliaca, L. 185.
Dolor & spasmus iliacus, *Hoffm.* II. 263.
Passio iliaca, *Junck.* 107.

Species idiopathicæ sunt,

1. Colica (*spasmodica*) cum retractione umbilici & spasmis musculorum abdominalium.

Colica spasmodica, S. sp. 7.
Colica flatulenta, S. sp. 1.
Ileus physodes, S. sp. 9.
Colica biliosa, S. sp. 5. *. Edin. Med. Ess. III, 27.
Colica pituitosa, S. sp. 2. **.
Ileus a colo pituita infarcto, S. sp. 5.
Ileus Indicus, S. sp. 8.

Variat symptomatis superadditis; hinc

2. Colica cum vomitu stercoris, vel rerum per anum injectarum.

Ileus spasmodicus, S. sp. 3. ***. Lond. Med. Obs. IV. 17. Edinb. Phys. Ess. II. 27. 28.

Ileus

* Cum vomitus quivis vehemens & sæpe repetitus bilem plerumque eliciat, *colicam* quam, ex vomitu bilis solo, *biliosam* appellarunt medici, omnino *spasmodicam* esse censeo.

** Pituita in parte quadam intestinorum congesta non nisi a spasmo obstruente fieri videtur; ideoque tum *colicam pituitosum*, tum *ileum a colo pituita infarcto*, hic apposui.

*** *Ileus* gradu tantum, nequaquam natura, a *colica* differre mihi videtur; ideoque *ileum* pro varietate *colicæ* tantum hic recensui. Multi quidem medici *ileum* o-

Ileus volvulus, S. sp. 7.

b. Colica cum inflammatione superveniente.

Ileus inflammatorius, S. sp. 1.
Colica phlogistica, S. sp. 6.

2. Colica (*pictonum*) praeeunte ponderis vel molestiae in abdomine, praecipue circa umbilicum, sensu; accedente dolore colico, primum levi, non continuo, & praecipue post pastum aucto; tandem graviore & fere perpetuo; cum dolore brachiorum, & dorsi, in paralysin demum abeunte.

Rachialgia pictonum, S. sp. 1. *.
Colica pictonum *Citesii* & succedentium *Auctorum*.

Med. Trans. I. 12. 13. 14. 15. 20. Edinb. Phys. Ess. lib. 22. *Calmers's* Carolina, p. 187.

Colica nervosa, *Macb.* p. 524.

Variat ratione causae remotae; & hinc

a. A veneno metallico.

Ra-

---

omnem inflammatorium esse putarunt. Dolorem autem abdominis, sive colicam, cum vomitu stercoris sine inflammatione adesse, ipse aliquoties vidi. Sin autem inflammatio aliquando adsit, si eadem *colicae* supervenerit, *colicam phlogisticam* dari recte monuit SAUVAGESIUS; nec ideo epigenomeno genus mutari; & si quidem cum dolore abdominis & vomitu ab initio adfuerit inflammatio, morbum pro *enteritide* habere vellem. Denique, quovis modo dari *ileum* genus a *colica* diversum concedere non possum.

* *Rachialgiam* a *colica* genere diversam esse nequaquam video. Symptomata enim *colicae* essentialia in utroque morbo semper adsunt; & si forte alteri quaedam superaddita sint, haec speciem non genus diversum constituere possunt. Ut medici igitur nuperi fere omnes, ita ego quam *rachialgium* appellarunt ASTRUCIUS & SAUVAGESIUS, pro specie *colicae* habui ac recensui.

Rachialgia metallica, S. ſp. 3.
Colica pictonum *Tronchin.* Sp. ſive a cauſa remota 2da.

b. Ab acidis ingeſtis.

Rachialgia pictonum, S. ſp. 1. *Tronchin.* ſp. 3.

c. A frigore.

Rachialgia ab adiapneuſti, *Tronchin.* ſp. 5.

d. A contuſione dorſi.

Rachialgia traumatica, S. ſp. 7.

3. Colica (*ſtercorea*) in hominibus alvi tardæ, poſt diuturnam alvi obſtipationem.

Colica ſtercorea, S. ſp. 3.
Ileus a fæcibus induratis, S. ſp. 2.

4. Colica (*accidentalis*) a materie acri ingeſta.

Colica accidentalis, S. ſp. 18.
Colica Japonica, S. ſp. 10.
Colica lactentium, S. ſp. 20.
Ileus a veneno, S. ſp. 14.
Cholera ſicca auriginoſa a fungis venenatis, S. ſp. 2.

5. Colica (*meconialis*) neophytorum a meconio retento.

Colica meconialis, S. ſp. 19.

6. Colica (*calloſa*) cum ſenſu in quadam inteſtinorum parte ſtricturæ, & ſæpe ante eam collecti flatus cum aliquo dolore, qui flatus etiam per eandem paulatim tranſiens evaneſcit; alvo tarda, & tandem non niſi fæces paucas liquidas egerente.

Ileus a calloſa coli ſtrictura, S. ſp. 11. Edin. Med. Eſſ. IV. 31.

7. Colica (*calculoſa*) cum duritie in quadam

par-

parte abdominis fixa; calculis quondam per anum dejectis.

Colica calculosa, S. sp. Edinb. Med. Ess. I. 31. Edinb. Phys. Ess. II. 26.
Ileus calculosus, S. sp. 10.

Colicæ symptomaticæ sunt.

Colica febricosa, S. sp. 21.
Rachialgia febricosa, S. sp. 2. *Tronchin.* sp. 1.
Colica hysterica, S. sp. 17.
Colica gravidarum, S. sp. 16.
Colica verminosa, S. sp. 4.
Ileus verminosus, S. sp. 13.
Colica Lapponica, S. sp. 9.
Rachialgia arthritica, S. sp. 4. *Tronchin.* sp.
Rachialgia scorbutica, S. sp. 6.
Ileus herniosus, S. sp. 6.
Colica enterocelica, S. sp. 22.
Ileus ab intestino compresso, S. sp. 4.
Colica scrhirosa, S. sp. 12.
Colica pancreatica, S. sp. 13.
Colica mesenterica, S. sp. 11.
Rachialgia ab osteosarcosi, S. sp. 8.
Colica plethorica, S. sp. 8.
a. Hæmorrhoidalis.
b. Catamenialis.
Colica pulsatilis, S. sp. 14.
Ileus imperforatorum, S. sp. 12.

G. LX. CHOLERA.

Humoris biliosi vomitus, ejusdem simul dejectio frequens; anxietas; tormina; surarum spasmata.

Cholera, S. 253. L. 186. V. 110. *Sag.* G. 188. *Hoffm.* II. 165.
Diarrhœa cholica, *Junck.* 112.

Species idiopathicæ sunt,

1. Cholera (*spontanea*) tempestate calida, sine causa manifesta oboriens.

Cho-

Cholera spontanea, S. sp. 1. *Sydenh.* sect. IV. cap. 2. *Cleghorn's* Diseases of Minorca.
Cholera Indica, S. sp. 7.

2. Cholera (*accidentalis*) à rebus acribus ingestis.

Cholera crapulosa, S. sp. 11.
Cholera a venenis fossilibus, S. sp. 4.
Cholera a veneno animali, S. sp. 5.

Choleræ symptomaticæ sunt,

Cholera intermittens, S. sp. 6.
Cholera inflammatoria, S. sp. 8.
Cholera arthritica, S. sp. 10.
Cholera verminosa, S. sp. 9.

G. LXI. DIARRHŒA.

Dejectio frequens; morbus non contagiosus; pyrexia nulla primaria.

Diarrhœa, S. G. 253. L. 187. V. 105. *Sag.* G. 189. *Junck.* 112.
Hepatirrhoea, S. G. 246.
Cholerica, L. 190.
Cœliaca, S. G. 255. L. 189. V. 109. *Sag.* G. 199.
Lienteria, S. G. 256. 188. V. 108. *Sag.* G. 191.
Pituitaria, V. 111.
Leucorrhois, V. 112.
Lambsma ventris fluxus multiplex. Amist. 1756.

Species idiopathicæ sunt,

1. Diarrhœa (*crapulosa*) qua stercora naturalibus liquidiora & majori copia dejiciuntur.

Diarrhœa stercorosa, S. sp. 1.
Diarrhœa vulgaris, S. sp. 2.

2. Diarrhœa (*biliosa*) qua fæces flavæ magna copia dejiciuntur.

Diarrhœa biliosa, S. sp. 8.

3. Diarrhœa (*mucosa*) qua vel ab acribus ingestis, vel a frigore, præcipue pedibus applicato, mucus copiosus dejicitur.

Diarrhœa, S. sp. 19.
Dysenteria Parisiaca, S. sp. 3.
Diarrhœa ab hypercatharsi, S. sp. 16.
Dysenteria cathartica, S. sp. 12.
Pituitaria, V. 111.
Leucorrhois, V. 112.
Diarrhœa pituitosa, S. sp. 4.
Cœliaca mucosa, S. sp. 3.
Diarrhœa serosa, S. sp. 10.
a. Diarrhœa urinosa.

4. Diarrhœa (*cœliaca*) qua humor lacteus specie chyli dejicitur.

Cœliaca chylosa, S. sp. 1.
Cœliaca lactea, S. sp. 4.

5. Diarrhœa (*lienteria*) qua ingesta parum mutata celeriter dejiciuntur.

Lienteria spontanea, S. sp. 2.

6. Diarrhœa (*hepatirrhœa*) qua materies seroso-cruenta sine dolore dejicitur.

Hæpatirrhœa intestinalis, S. sp. 2.

II. Symptomaticæ.

Diarrhœa febrilis, S. sp. 3.
Diarrhœa febricosa, S. sp. 20.
Hepatirrhœa intermittens, S. sp. 7.
Diarrhœa variolosa, S. sp. 6.
Diarrhœa pleuriticorum, S. sp. 21.
Diarrhœa arthritica, S. sp. 9.
Diarrhœa colliquativa, S. sp. 13.
Diarrhœa choleriodes, S. sp. 17.
Hepatirrhœa vera, S. sp. 1.
Hepatirrhœa a vulnere, S. sp. 3.
Hepatirrhœa mesenterica, S. sp. 4.
Dysenteria a mesenterii vomica, S. sp. 11.

Diar-

Diarrhœa purulenta, S. sp. 11.
Cœliaca purulenta, S. sp. 2.
Hepatirrhœa scorbutica, S. sp. 5.
Dysenteria scorbutica, S. sp. 18.
Lienteria scorbutica, S. sp. 3.
Lienteria ex ulcere ventriculi, S. sp. 1.
Lienteria aphthosa, S. sp. 4.
Lienteria secundaria, S. sp. 5.
Diarrhœa verminosa, S. sp. 14.
Diarrhœa a dentitione, S. sp. 15.
Diarrhœa chiliensis, S. sp. 12.
Diarrhœa acrasia, S. sp. 7.

G. LXII. DIABETES.

Urinæ plerumque præternaturalis, copia immodica, profusio chronica.

Diabetes, S. G. 263. L. 197. V. 115. *Sag.* G. 199. *Junck.* 99. *Dobson*, Lond. Med. Observations, Vol. V. Art. 27. *Home's* Clinical Experiments, sect. xvi.
Diuresis, V. 114.

Species idiopathicæ sunt,

I. Diabetes (*mellitus*) cum urina odoris, coloris, & saporis mellei.

Diabetes Anglicus, S. sp. 2. *Mead.* on poisons. Essay 1. *Ejusdem* Monita Med. Cap. IX. sect. 2. Lond. Med. Obs. III. 26. *Dobson*, in Lond. Obs. Vol. V. Art. 27. *Myers*, Diss. inaug. de Diabete, Edinb. 1779.
Diabetes febricosus, S. sp. 7. *Sydenh.* Epist. resp. ad R. *Brady* *.

* Quæri potest, an diabetes febricosus SYDENHAMI ad diabetem mellitum, non ad insipidum referri debeat? Et simul quæri potest, an urina in diabete hysterico vel arthritico sit mellita, an insipida, cum SYDENHAMUS ipse nullibi de sapore urinæ, in diabete quovis, quicquid dixerit? Ad posterius respondere possum, quod, ex propria observatione, novi, urinam in diabete hysteri-

II. Diabetes (*inſipidus*) cum urina limpida non dulci. *

M. *Liſter* Exerc. medicin. II. de Diabete.

Diabetes legitimus, S. ſp. 1. *Aretæus* de Morb. diuturn. L. II. cap. 2.

Diabetes ex vino, S. ſp. 5. *Ephem. Germ.* D. I. A. II. Obſ. 122.

Symptomaticæ ſunt,

Dia-

---

rico & arthritico nequaquam dulcem, & fere prorſus inſipidam eſſe, & diabetem febricoſum SYDENHAMI ad diabetem mellitum ideo retuli, quod in ſimili ſenis, poſt diuturnam febrem, diabete, urinam omnino dulcem inveni.

* An hujuſmodi diabetis ſpecies ſit frequens, incertum eſt. In omnibus exemplis, iiſque non paucis, quæ viderat VVILLISIUS, urinam mellitam ſemper invenit; & obſervationes nuperæ frequentes fere omnes ejuſmodi urinam exhibuerunt; ita ut dubium ſit, an alia diabetis idiopathicæ & permanentis ſpecies revera detur. Affirmat autem LISTERUS; & ego ipſe inter plures mellitas unicam inſipidam obſervavi. Ejuſmodi itaque ſpeciem dari concedo, ideoque recenſui; ſed, an recte legitima dici queat, vel an diabetes ARETÆI & plurium auctorum ejuſmodi fuiſſent, multum dubito. Ante VVILLISIUM quidem, vel prioris ævi, vel extra Angliam, medicorum nemo urinam dulcem annotaverat; ſed ejuſmodi urinam temporibus VVILLISII primo & in Anglia tantum comparuiſſe, minus veriſimile eſt; omneſque ante VVILLISIUM de urina in diabete dulci prorſus ſiluiſſe, potius obſervationi perfunctoriæ, vel omnino neglectæ, imputarem. Quod obſervatores, quibus diabetis exempla antea occurrebant, vel negligentes vel malæ fidei fuiſſent ſuſpicor; cum plurimi eorum tam incredibilia de potu in diabeticis per renes tranſeunte prorſus immutato narrant. SYDENHAMUM autem ipſum, adeo perſpicacem & diligentem, de ſtatu urinæ nihil monuiſſe, mirum videtur: ſed, cum ſcripta VVILLISII, SYDENHAMO ſatis nota, urinam ſemper eſſe dulcem aſſeruerint, ſi diverſam inveniſſet SYDENHAMUS, quin id indicaſſet, nullus dubito.

Diabetes hystericus, S. sp. 3. *Sydenh.* diss. epist. ad *G. Cole.*
Diabetes arthriticus, S. sp. 6. *Sydenh.* de podagra.
Diabetes artificialis, S. sp. 4. *Malpigh.* de liene.

G. LXIII. HYSTERIA.

Ventris murmura; sensus globi in abdomine se volventis, ad ventriculum & fauces ascendentis, ibique strangulantis; sopor; convulsiones; urinæ limpidæ copia profusa; animus, nec sponte, varius & mutabilis. *

Hysteria, S. G. 135. L. 126. V. 219. *Sag.* G. 242.
Malum hystericum, *Hoffm.* III. 50. *Junck.* 36.
Affectio hysterica, *Willis* de morb. convulsiv. cap. 5. 10. 11. *Sydenh.* diss. epist. ad *G. Cole.* *Whytt* on nervous disorders.

Quatenus specie differat hysteria idiopathica; dicere non possum, nec, ut opinor, recte dixit SAUVAGESIUS. Species enim ab eo recensitæ non, nisi ratione causæ remotæ, varietates esse mihi videntur. Ita habet,

A. Ab emansione mensium,

Hysteria chlorotica, S. sp. 2. *Raulin.* cap. 13.

* Novit quisque, in Nosologia & in Medicina facienda quadantenus exercitatus, quam difficile sit inter dyspepsiam, hypochondriasin, & hysteriam semper accurate distinguere. Genera autem vera, & satis a se invicem distincta, indicasse mihi videor: recte autem, an secus fecerim, aliis dijudicandum relinquo. Morbos affines facile inter se misceri probe novi; &, in quocunque casu, quisnam eorum pro primario sit habendus, per charactères nosologicos indicare, mihi difficillimum fore agnosco. Posteri, ut spero, hanc rem luculentius expositam dabunt.

B. A menorrhagia cruenta.

Hysteria a menorrhagia, S. sp. 3. *Raulin. Sydenh.* Diss. epist. ad *G. Cole*.

C. A menorrhagia serosa, sive fluore albo.

Hysteria a leucorrhœa, S. sp. 4. *Raulin*, cap. 14.

D. A viscerum obstructione.

Hysteria emphractica, S. sp. 5. *Raulen*, cap. 5.

E. A vitio stomachi.

Hysteria stomachica, S. sp. 7. *Raulin*, cap. 4.

F. A salacitate nimia.

Hysteria libidinosa, S. sp. 6.*

Manifesto symptomaticæ sunt.

Hysteria verminosa, S. sp. 1. *Delii* Amœnit. Academ.
Hysteria febricosa, S. sp. 8. *wedel* in Ephem. Germ. D. I. A. II. Obs. 193.

G. LXIV. HYDROPHOBIA.

Potionis cujuslibet, utpote convulsionem pharyngis dolentem cientis, fastidium & horror; plerumque e morsu animalis rabidi.

Hydrophobia, S. G. 231. L. 86. V. 30. *Sag.* G. 343 *Boerh.* 1138. *Junck.* 124. *Mead* on poisons. *Desault* sur la rage. *Sauvages* diss. sur la rage. *James*

---

* In speciebus hysteriæ recensendis, egregius SAUVAGESIUS RAULINUM, theoriæ subtili & fallaci, potius quam observationi, innitentem, secutus fuisse videtur. Nec quidem inter cæteras hysteriæ species indicasse videtur SAUVAGESIUS illam, quam maxime exquisitam & frequentissimam censeo, illam scilicet, quæ fœminas adultas, laute viventes, sanguineas, plethoricas, valentiores, & a morbo alio quovis immunes, sæpe ex pathemate mentis solo adoritur.

mes on canine madnefs. *Dalby*, Virtu of cinnaber and musk againſt the bite of a mad dog. *Nugent* on the hydrophobia. *Choiſel*, Nouvelle methode pour le traitement de la rage, *Journal de Medecine*, paſſim. *Lond. Med. Obſ. and Inquir.* Vol. III. Art. 34. Vol. V. Art. 19. 26. and. App. *Lond. Med. Tranſ.* Vol. II. Art. 5. 12. and. 15. *Edinb. Med. Eſſ.* V. Art. 51. *Heysham*, Diſſ. Inaug. de rab. canin. Edinb. 1777. *Parry*, Diſſ. inaug. de rab. contagioſ. ſive canin. Edinb. 1778. *Soc. Royale* I. Mem. p. 105. 146. *Andry*, Recherches ſur la rage, 1780. *Soc. Royale* II. Hiſt. p. 229. 230. 456. III. Hiſt. p. 167. *Vaughan*, Caſes of hydrophobia, ſecond. edit. 1778.

Species ſunt,

I. Hydrophobia (*rabioſa*) cum mordendi cupiditate ex morſu animalis rabidi.

Hydrophobia vulgaris, S. ſp. 1.

II. Hydrophobia (*ſimplex*) ſine rabie, vel mordendi cupiditate.

Hydrophobia ſpontanea, S. ſp. 2. Edinb. Med. Eſſ. I. 29.

O. IV. VESANIÆ. *

Mentis ** judicantis functiones læſæ ſine pyrexia vel comate.

 Pa-

---

* *Veſaniarum* ordinem hic inſtituere velim, quæ cum claſſe VOGELII nona, *Paranoiæ* inſcripta, eadem omnino ſit; ſed a claſſe *Veſaniarum* SAUVAGESII & SAGARI in eo diverſa, quod horum auctorum ordines *Hallucinationum* & *Moroſitatum* prorſus excludat; itidemque a claſſe *Mentalium* apud LINNÆUM diverſa, quod hujus auctoris ordines *Imaginariorum* & *Patheticorum* etiam omittat.

A claſſe *Veſaniarum* autem tum *Hallucinationes*, tum *Moroſitates* excluſas eſſe velim; quia neque cauſis, neque

Paranoiæ, V. Cl. IX.
Deliria, S. Cl. VIII. O. III. *Sag.* CL. XI. O. III.
Ideales, L. Cl. V. O. I.

G. LXV. AMENTIA.

Mentis judicantis imbecillitas, qua homines rerum relationes vel non percipiunt, vel non reminiscuntur.

Amentia, S. G. 233. V. 337. *Sag.* G. 346.
Morosis, L. 106.
Stupiditas, morosis, fatuitas, V. 336.
Amnesia*, S. G. 237. *Sag.* G. 347.
Oblivio, L. 107. V. 338.
Memoriæ debilitas, *Junck*, 120.

Species sunt.

I. Amen-

---

que symptomatis cum *Vesaniis* stricte dictis ullo modo congruant. Quis enim Syrigmum vel Bulimiam, vel aliam *Hallucinationem* sive *Morositatem*, quæ a mentis judicio non pendeat, Vesaniam appellare vellet? Verum quidem est, tum hallucinationes, tum morositates, cum vesaniis aliquando conjunctas esse, sed simul adsunt alia vesaniæ indicia, quæ ejusmodi hallucinationes & morositates affectionis magis generalis symptomata tantum esse ostendunt. Ob has rationes, hallucinationes SAUVAGESII & imaginarios LINNÆI ad morbos locales olim detuli; & nunc morositates SAUVAGESII & patheticos LINNÆI, antea a nobis omnino omissos, ad locales etiam deferendos esse censui.

** In priore Nosologiæ nostræ editione has functiones simpliciter mentis esse dixi; minus autem recte; nam perceptio falsa sive *hallucinatio*, & appetitus erroneus sive *morositas*, quodammodo ad mentis functiones pertinent; cum vero utrasque ab hac classe exclusas esse velim, oportebat classis characterem nunc mutare, & mentis judicantis functiones dicere.

* Amnesiam cum amentia ad unum genus retuli, tum quia plerumque conjungantur, tum quia ab iisdem causis plerumque oriantur, & amnesia ingravescens ad amentiam semper ducat.

I. Amentia (*congenita*) a nativitate constans.

Amentia morosis, S. sp. 8.
Amentia mitrocephala, S. sp. 6.

II. Amentia (*senilis*) ex perceptione & memoria, ingravescente ætate, imminutis.

Amentia senilis, S. sp. 1.
Amnesia senilis, S. sp. 2.

III. Amentia (*acquisita*) a causis externis evidentibus, in hominibus sanæ mentis superveniens.

Amnesia febrisequa, S. sp. 8.
Amentia quartana, S. sp. 11.
Amnesia cephalalgica, S. sp. 6.
Amnesia plethorica, S. sp. 4.
Amentia rachialgica, S. sp. 10.
Amnesia a venere, S. sp. 1.
Amnesia a pathemate, S. sp. 5.
Amentia a venenis, S. sp. 3.
Amentia a temulentia, S. sp. 7.
Amentia ab ictu, S. sp. 9.
Amnesia traumatica, S. sp. 3.

Sequentes SAUVAGESII species in Nosologia methodica nequaquam recenseri debent, cum causæ internæ a quibus characteres desumuntur, per signa externa nequaquam dignosci possint.

Amentia serosa, S. sp. 2.
Amentia a tumore, S. sp. 4.
Amentia a hydatidibus, S. sp. 5.
Amentia a siccitate, S. sp. 7.
Amentia calculosa, S. sp. 12.

G. LXVI.

G. LXVI. MELANCHOLIA.

Insania * partialis sine dyspepsia. **

Melancholia, S. G. 234. L. 71. V. 332. *Sag.* G. 347. *Boerh.* 1089. *Jünck.* 121.
Demonomania, S. G. 236. *Sag.* 348.
Dæmonia, L. 69.
Vesania, L. 70.
Panophobia, L. 75.
Athymia, V. 329.
Delirium melancholicum, *Hoffm.* III. 251.
Erotomania, L. 82.
Nostalgia, S. G. 226. L. 83. *Sag.* G. 338. *Junck.* 125.
Melancholia nervea, Cl. *Lorry* de melancholia, P. I.

Variat pro varietate rerum, de quibus homo delirat. Ita est

1. Cum hallucinatione de statu corporis sui a levibus causis periculoso, vel de statu rerum suarum tristi metuendo.

Melancholia vulgaris, S. sp. 1.
Melancholia argantis, S. sp. 4.
Panophobia phrontis, S. sp. 3.

2. Cum hallucinatione de statu rerum suarum jucundo;

Melancholia moria, S. sp. 5.
Melancholia enthusiastica, S. sp. 13.
Melancholia saltans, S. sp. 8.

3. Cum amore vehementi sine satyriasi, vel nymphomania.

Me-

---

* Insaniam adesse dicimus, quando rerum relationes omnino falsæ mente concipiuntur, ita ut hominis vel pathemata vel actiones præter rationem excitentur.

** Hypochondriasis & melancholia non semper distingui possunt. Si quando autem possint, nullo alio signo quam per dyspepsiam in hypochondriasi semper præsentem, in melancholia sæpe absentem rite, quantum video, distinguendi sunt.

Melancholia amatoria, S. ſp. 5.
Erotomania, L. 82.

4. Cum ſuperſtitioſo futurorum metu.

Melancholia religioſa, S. ſp. 3.

5. Cum averſatione motus & omnium vitæ officiorum,

Melancholia attonita, S. ſp. 6.

6. Cum inquietudine & ſtatus cujusvis impatientia,

Melancholia errabunda, S. ſp. 7.

7. Cum tædio vitæ.

Melancholia Anglica *, S. ſp. 11.
Melancholia phrontis, S. ſp. 14.

8. Cum hallucinatione de ſua ſpeciei natura.

Melancholia zoantropica, S. ſp. 12.
Melancholia lippantropica, S. ſp. 9.
Melancholia ſcytharum, S. ſp. 10.

DÆMONOMANIAM nullam veram eſſe cenſeo **, & noſtra ſententia ſpecies ſub hoc titulo a SAUVAGESIO recenſitæ ſunt, vel,

1. Species melancholicæ ſive maniæ, uti

Dæmonomania fanatica, S. ſp. 5.
Dæmonomania Indica, S. ſp. 7.

Vel, 2do, Morbi ab adſtantibus ad dæmonum potentiam falſo relati, uti

Dæmonomania a vermibus, S. ſp. 4.

Dæ-

---

* Apud Anglos fortaſſis tædium vitæ non ſemper a morbo pendet.

** Ita cenſeo, quia dæmonum in noſtra corpora vel hiſce temporibus in mentes noſtras potentiam ullam eſſe pauci jam credunt.

Dæmonomania Polonica, S. sp. 8.
Dæmonomania cardiogmo, S. sp. 9.

Vel, 3tiò, Morbi omninò simulati, uti

Dæmonomania sagarum, S. sp. 1.
Dæmonomania vampirismus, S. sp. 2.
Dæmonomania simulata, S. sp. 3.

Vel, quarto, Morbi partim veri, ut No. 2., partim simulati, ut 3tio, recensiti, uti

Dæmonomania hysterica, S. sp. 6.

G. LXVII. MANIA.

Insania universalis.

Mania, S. G. 235. L. 68. V. 331. *Sag.* G. 349. *Boerh.* 1118. *Junck.* 122. *Battie* on madness.
Paraphrosyne, L. 66.
Amentia, L. 67.
Delirium maniacum, *Hoffm.* III. 251.

1. Mania (*mentalis*) omnino a pathemate mentis.

Mania à pathemate, S. sp. 1. Exempla inveniuntur ex melancholia apud *Preysingerum* de diagnosi morborum capitis; ex terrore, apud *Locherum* de mania; ex amore apud Ephem. Nat. Cur. Dec. II. A. X. Ob. 126.; ex ira apud *Hoffm.* III. p. 263.

2. Mania (*corporea*) a vitio corporis evidente.

Variat pro varietate vitii corporis; hinc

Mania metastatica, S. sp. 4.
ab ulcere siccato *Amat. Lusitan.* Cent. II. cur. 67.
a resecta plica, *Hoffm.* tom. III. p. 263. Ephem. N. Cur. Cent. I. Obs. 35.
a represso herpete, *Lother* de mania.
a menstruis retentis, *Schenck,* Obs. p. 142.
a semine retento, *Schenck.* ibid.
a repressa scabie, *Lorry* de melancholia, tom. II. P. II. cap. 3.
a graviditate, *Lorry*, P. I. cap. 7.

a par-

a parciori lactis & lochiorum fluxu, *Puzos*, 3. Mem.

Mania lactea, S. sp. 2.

Mania hysteralgica, S. sp. 8.

Mania ab hemicrania, S. sp. 3.

Mania a venenis, S. sp. 5.

Phrenitis inanitorum, S. sp. 16.

3. Mania (*obscura*) praegresso nullo vel pathemate mentis, vel vitio corporis evidente.

Mania vulgaris, S. sp. 7.

Phrenitis apyreta, S. sp. 10.

Mania periodica, S. sp. 6.

Maniae species symptomaticae sunt,

PARAPHROSYNE, S. G. 232. *Sag.* G. 345.

1. Paraphrosyne a venenis,

Paraphrosyne temulenta, S. sp. 1.

Paraphrosyne a datura, S. sp. 2.

Paraphrosyne ab opio, S. sp. 3.

Paraphrosyne a conio, S. sp. 4.

Paraphrosyne magica, S. sp. 5.

2. Paraphrosyne a pathemate, S. sp. 7.

Paraphrosyne hysterica, S. sp. 12.

3. Paraphrosyne febrilis.

Delirium, L. 65. V. 330.

Paraphrosyne febricosa, S. sp. 10.

Paraphrosyne critica, S. sp. 11.

Paraphrosyne calentura, S. sp. 9.

Paraphrosyne puerperarum, S. sp. 8.

G. LXVIII. ONEIRODYNIA.

In somno imaginatio vehementior vel molesta.

Somnium, V. 339.

Somnambulismus, S. G. 221. L. 77. *Sag.* G. 333.

Hypnobatasis, V. 340.

Noctambulatio, *Junck.* 124.

Ephial-

Ephialtes, S. G. 138. L. 163. *Sag.* 245.
Incubus, V. 211. *Junck.* 50.

1. Oneirodynia (*activa*) excitans ad ambulationem, & motus varios.

Somnambuliſmus vulgaris, S. ſp. 1.
Somnambuliſmus catalepticus, S. ſp. 2.

2. Oneirodynia (*gravans*) ex ſenſu ponderis alicujus incumbentis, & pectus præcipue comprimentis.

Ephialtes plethorica, S. ſp. 1.
Ephialtes ſtomachica, S. ſp. 2.
Ephialtes hypochondriaca, S. ſp. 6.
Ephialtes tertianaria, S. ſp. 5.
Ephialtes verminoſa, S. ſp. 4.
Ephialtes ex hydrocephalo *, S. ſp. 3.

CL. III. CACHEXIÆ.

Totius vel magnæ partis corporis habitus depravatus; ſine pyrexia primaria vel neuroſi.

Cachexiæ, S. Cl. X. V. Cl. VIII. *Sag.* Cl. III.
Deformes, L. Cl. X.

O. I.

* Cum hydrocephalus per ſigna externa non ſemper dignoſci poſſit, hæc ſpecies minus apte recenſetur; ſed ideo appoſui, quod ephialtes in iis qui ſimul anaſarca crurum, & hydrothorace vel aſcite laborant, ad hydrocephalum utcunque referri poſſit.

O. I. MARCORES.

Corporis totius macies.

Macies, S. Cl. X. O. I. *Sag.* Cl. III. O. I.
Emaciantes, L. Cl. X. O. I.

G. LXIX. TABES.

Marcor; asthenia; pyrexia hectica.

Tabes, S. G. 275. L. 209. V. 309. *Sag.* G. 100.

Species sunt;

1. Tabes (*purulenta*) ex ulcere externo vel interno, vel ex vomica.

Tabes a vomica, S. sp. 15.
Tabes ulcerosa, S. sp. 12.
Tabes apostematodes, S. sp. 3.

Variat sede; hinc

Tabes renalis, S. sp. 2.
Tabes hepatica, S. sp. 8.
Tabes a stomacho, S. sp. 14.
Tabes a pericardio, S. sp. 7.
Tabes catarrhalis *, S. sp. 13.

2. Tabes (*scrophulosa*) in corporibus scrophulosis.

Tabes glandularis, S. sp. 10.
Tabes mesenterica, S. sp. 9.
Scrophula mesenterica, S. sp. 4.
Atrophia infantilis, S. sp. 13.
Atrophia rachitica, S. sp. 8.
Tabes rachialgica, S. sp. 16.

3. Tabes (*venenata*) a veneno ingesto.

Tabes a veneno, S. sp. 17.

Atro-

---

* Si cum catarrho diuturno adfuerit tabes cum pyrexia hectica, nihil dubitarem ejusmodi tabem catarrhalem ad purulentam referre.

Atrophia (*febrisequa*), S. sp. 16. ad tabem purulentam, vel ad genus atrophiæ, pertinet.

G. LXX. ATROPHIA.

Marçor & asthenia, sine pyrexia * hectica.

Atrophia, S. G. 277. L. 210. V. 308. *Sag.* G. 102. *Junck.* 41.
Marasmus, L. 211.

Species sunt,

1. Atrophia (*inanitorum*) ex evacuatione nimia.

Atrophia a ptyalismo, S. sp. 7.
Atrophia a vomitu, S. sp. 9.
Atrophia ab alvi fluxu, S. sp. 6.
Tabes nutricum, S. sp. 4.
Atrophia nutricum, S. sp. 5.
Atrophia a leucorrhœa, S. sp. 4.
Tabes dorsalis, ** S. sp. 1.
Tabes sudatoria, S. sp. 6.
Tabes a sanguifluxu, S. sp. 2.
Sanguinis inopia Ill. Lieutaud. synops. univ. med. vol. I. pag. 52.

2. Atrophia (*famelicorum*) a nutrimento deficiente.

Atrophia lactentium, S. sp. 3.

3. Atrophia (*cacochymica*) a nutrimento corrupto.

Atrophia scorbutica, S. sp. 12.

Ta-

---

* Atrophia fortassis nunquam sine pyrexia, saltem sin pulsu solito frequentiori, adest; sed absentia pyrexiæ hecticæ, fere semper atrophiam a tabe distinguit.

** An ad atrophiam inanitorum, an ad atrophiam debilium, pertineat tabes dorsalis, dubium mihi videtur; & ad posteriorem referre mallem,

Tabes syphilitica, S. sp. 11.
Tabes a hydrope, S. sp. 5.

4. Atrophia (*debilium*) a nutritionis functione depravata, prægressa nulla vel evacuatione nimia, vel cacochymia.

Atrophia nervea, S. sp. 1.
Atrophia lateralis, S. sp. 15.
Atrophia senilis, S. sp. 11.

O. II. INTUMESCENTIÆ.

Totum vel magna corporis pars extrorsum tumens.

Intumescentiæ, S. Cl. X. O. II. *Sag.* Cl. III. O. II.
Tumidosi, L. Cl. X. O. II.

Sect. I. *ADIPOSÆ.*

G. LXXI. POLYSARCIA.

Corporis pinguedinosa intumescentia molesta.

Polysarcia, S. G. 279. L. 213. V. 540. *Sag.* G. 106.
Steatites, V. 390.

Species unica,

Polysarcia adiposa, S. sp. 1. Lond. Med. Obs. III. 9. V. 21. 22. Med. Transf. II. 18.

Sect. II. *FLATUOSÆ.*

G. LXXII. PNEUMATOSIS.

Corporis intumescentia tensa, elastica, sub manu crepitans.

Pneumatosis, S. G. 280. V. 391. *Sag.* G. 107.
Emphysema, S. G. 13. L. 288. V. 392.
Leucophlegmatia, L. 214.
Combalusier de flatulentis corporis humani affectibus.

Species sunt,

1. Pneumatosis (*spontanea*) sine causa manifesta.

Emphysema spontaneum, S. sp. 1.
Pneumatosis febrilis, S. sp. aliquot. Lond. Med. Obs. VI. 19.

2. Pneumatosis (*traumatica*) a vulnere thoracis.

Pneumatosis a vulnere, S. sp. 2. Lond. Med. Obs. II. 2. III. 4. 35. 36. *Cheston*, chap. 1.
Pneumatosis febrilis, S. sp. aliquot.

3. Pneumatosis (*venenata*) a veneno injecto vel applicato.

Pneumatosis a veneno, S. sp. 1.

4. Pneumatosis (*hysterica*) cum hysteria.

Pneumatosis histerica, S. sp. 3.

G. LXXIII. TYMPANITES.

Abdominis intumescentia tensa, elastica, sonora; alvus adstricta; cæterarum partium macies.

Tympanites, S. G. 291. L. 219. V. 316. *Sag.* G. 118. *Boerh.* 226. *Junck.* 87.
Affectio tympanitica, *Hoffm.* III. 339.
Meteorismus, S. G. 292.

Species sunt,

1. Tympanites (*intestinalis*) cum tumore abdominis sæpe inæquali, & cum rejectione aeris frequenti, tensionem & dolorem levante.

Tympanites intestinalis, S. sp. 1. Edinb. Med. Ess. I. 31.
Tympanites enterophysodes, S. sp. 3.
Tympanites verminosus, S. sp. 7.
Tympanites spasmodicus, S. sp. 5.

Me-

Meteorismus ventriculi, S. sp. 1.
Meteorismus abdominis, S. sp. 2.
Meteorismus hystericus, S. sp. 3.
Meteorismus a manzanilla, S. sp. 4.

2. Tympanites (*abdominalis*) cum resonitu evidentiore, tumore magis æquabili, & emissione flatuum rariori & minus levante.

Tympanites abdominalis, S. sp. 2.
Tympanites asciticus, S. sp. 4.

Ascites flatulento-peritonæus, S. sp. 28.
Tympanites Stevvartii, S. sp. 6.

G. LXXIV. PHYSOMETRA.

Tumor levis, elasticus, in hypogastrio figuram & sedem uteri referens.

Physometra, S. G. 290. *Sag.* G. 117.
Hysterophyse. V. 317.

Species sunt;

Physometra sicca, S. sp. 1.
Tympanites uteri sicca, *Astruc*, aut les malad. des femmes, L. II. cap. 9.
Physometra humida, S. sp. 2.
Tympanites uteri humida, *Astruc*, loc. cit.

Sect. III. *AQUOSÆ SIVE HYDROPES.*

G. LXXV. ANASARCA.

Corporis totius vel partis ejus intumescentia mollis, inelastica.

Anasarca, S. G. 281. L. 215. V. 313. *Sag.* G. 108. *Boerh.* 1225. *Hoffm.* III. 322. *Junck.* 87. *Monro* oe the dropsy, 1765. *Milman*. Animadversiones de hydrope, 1776.
Plegmatia, S. G. 282.
Angina aquosa, *Boerh.* 791.

Species sunt:

1. Anaſarca (*ſeroſa*) a retento ſero ob evacuationes ſolitas ſuppreſſas, vel ab aucto ſero ob ingeſtam aquam nimiam.

Anaſarca metaſtatica, S. ſp. 1.
a. Anaſarca periodica.
b. Anaſarca ab adiapneuſtia.
Phlegmatia lactea, S. ſp. 3.
Phlegmatia a menoſtaſia, S. ſp. 5.
Anaſarca urinoſa, S. ſp. 11.
Anaſarca hydropotarum, S. ſp. 10.

2. Anaſarca (*oppilata*) a compreſſione venarum.

Anaſarca gravidarum, S. ſp. 5.
Phlegmatia gravidarum, S. ſp. 4.
Phlegmatia cruralis, S. ſp. 9.
Angina Lovveriana, S. ſp. 2.
Angina oedematoſa, *Boerh.* 791.

3. Anaſarca (*exanthematica*) poſt exanthemata, & præcipue poſt eryſipelas, ſuborta.

Anaſarca exanthematica, S. ſp. 3.
Plegmatia exanthematica, S. ſp. 10.
Phlegmatia ulceroſa, S. ſp. 6.
Phlegmatia Malabarica, S. ſp. 7.
Phlegmatia elephantina, S. ſp. 8.
Anaſarca Americana, S. ſp. 7.

4. Anaſarca (*anæmia*) a tenuitate ſanguinis per hæmorrhagiam producta.

Anaſarca a fluxu, S. ſp. 2.

5. Anaſarca (*debilium*) in debilibus a morbis longis, vel ab aliis cauſis.

Plegmatia vulgaris, S. ſp. 1.
Anaſarca a febribus, S. ſp. 4.
Anaſarca hyſterica, S. ſp. 2.

Ana-

Anasarca rachialgica, S. sp. 8.
Phlegmatia Dehensis, S. sp. 11.

Anasarca purulenta, S. sp. 9. vix ad anasarcam referri potest.

G. LXXVI. HYDROCEPHALUS.

Capitis intumescentia mollis, inelastica; hiantibus cranii suturis.

Hydrocephalus, S. G. 285. L. 216. *Boerh.* 1217.
Hydrocephalum, V. 384.

Species unica,

Hydrocephalus exterior, S. sp. 2. *, Lond. Med. Obs. V. 13. Med. Trans. II. 18. Edinb. Med. Ess. III. 12.

G. LXXVII. HYDRORACHITIS.

Tumor supra vertebras lumborum, mollis, exiguus, hiantibus vertebris.

Hydrorachitis, S. G. 287. *Morgagn.* de sed. XII. 9. & seq.
Spinola. L. 289.
Spina bifida, V. 386.

G. LXXVIII. HYDROTHORAX.

Dyspnoea; faciei pallor; pedum œdemata; urina parca; decubitus difficilis; subita & spontanea ex somno cum palpitatione excitatio; aqua in pectore fluctuans.

---

* Hydrocephalum internum, antea hic recensitum, ad Apoplexiam, sub nomine Apoplexiæ hydrocephalicæ, jam supra retuli.

Hydrothorax, S. 150. V. 311. *Boerh.* 1219.

Species sunt,

Hydrothorax vulgaris, S. sp. 3.
Hydrothorax febrisequens, S. sp. 4.
Hydrothorax a scabie, S. sp. 9.

Sequentes minus recte recensentur, cum liquidi intus contenti neque natura, neque fons, neque sedes, per signa externa dignosci queat.

Hydrothorax chylosus, S. sp. 1. *Willis*, Pharm. rat. P. I. sect. 1. Cap. 13.
Hydrothorax hydatidosus, S. sp. 5. *Morg.* de sed. XVI. 33.
Hydrothorax mediastini, S. sp. 6.
Hydrothorax pleuræ, S. sp. 7. *Hoffm.* III. p. 337. *Bergeron*, diss. de hydrope pectoris.
Hydrothorax pericardii, S. sp. 8. *Morgagn.* de sed. XVI. 34. 36. *Senac* de coeur, tom. II. p. 349. Edimb. Med. Ess. V. 56. 58. 59.

Minus recte a SAUVAGESIO hic recensetur

Hydrothorax ab omento, S. sp. 1.

G. LXXIX. ASCITES.

Abdominis intumescentia tensa, vix elastica, sed fluctuosa.

Ascites, S. G. 288. L. 217. V. 314. *Sag.* G. 115. *Boerh.* 1226. *Hoffm.* III. p. 322. *Junck.* 87. *D. Monro* on the dropsy, 1765. Med. Trans. II. 17. *Milman*, Animadversiones de hydrope, 1779.

Species sunt,

1. Ascites (*abdominalis*) cum tumore totius abdominis æquali, & cum fluctuatione satis evidente.

Ascites vulgatior, S. sp. 1.

Va-

Variat ratione causæ.

A. Ab oppilatione viscerum.

Ascites ab oppilatione, S. sp. 2.
Ascites ab hepate, S. sp. 3.
Ascites a liene, S. sp. 4.
Ascites scrophulosus, S. sp. 5.
Ascites artificialis, S. sp. 10.

B. A debilitate.

Ascites ab exanthematis, S. sp. 8.
Ascites arthriticus, S. sp. 9.
Ascites febrilis, S. sp. 12.
Ascites ex quartana, *Werlhof*.
Ascites scorbuticus, S. sp. 11.

C. A tenuitate sanguinis.

Ascites a sanguifluxibus, S. sp. 7.

Variat etiam ratione liquidi effusi.

Ascites purulentus, S. sp. 21. *.
Ascites urinosus, S. sp. 22.
Ascites chylosus, S. sp. 23.
Ascites oleosus, S. sp. 24.

2. Ascites (*saccatus*) cum tumore abdominis, saltem initio, partiali & cum fluctuatione minus evidente.

Ascites ab ovariis, S. sp. 6.
Ascites ovarii, S. sp. 19.
a. Ascites saccatus.
Hydrometra ovarii, S. sp. 6.
Ascites cruentus, S. sp. 20. Edinb. Med. Ess. V. 63.
Ascites stomachi, S. sp. 16.
Ascites omentalis, S. sp. 18.

* De hisce & pluribus aliis ascitis speciebus recensitis idem notandum est, ac in pag. 279.

Afcites intercus, S. fp. 14.
Afcites fanguineo-intercus, S. fp. 26.
Afcites fanguineo-peritonæus, S. fp. 27.
Afcites purulento-peritonæus, S. fp. 29.

G. LXXX. HYDROMETRA.

Hypogaftrii in mulieribus paulatim crefcens tumor, uteri figuram referens, preffui cedens fluctuanfve; citra ifchuriam & graviditatem.

Hydrometra, S. G. 289. *Sag.* G. 116. *Boerh.* 1224.

Species per externa figna diftinguendæ vix dari poffunt: fed fequentes ex SAUVAGESIO recenfentur.

Hydrometra afcitica, S. fp. 1.
Hydrometra gravidarum, S. fp. 2.
Hydrometra hydatica, S. fp. 5.
Afcites uterinus, S. fp. 13.
Hydrometra fanguinea, S. fp. 3.
Afcites fanguineo-uterinus, S. fp. 25.
Hydrometra puriformis, S. fp. 5.

G. LXXXI. HYDROCELE.

Tumor fcroti non dolens, paulatim crefcens, mollis, fluctuans, pellucidus.

Ofcheocele, S. G. 41. V. 388.
Ofcheophyma, *Sag.* G. 44.
Hydrops fcroti, V. 389.
Hydrops teftium, *Boerh.* 1227.

Species funt,

Ofcheocele aquofa, S. fp. 2. *Monro* in Edinb. Med. Eff. Vol. V. Art. 21. *Sharp's* Operations and critical inquiry. *Douglas* on the hydrocele. *Pott's* remarks on the hydrocele. *Le Dran*, Operations de Chirurgie. *Bertrandi* in Mem. de l' Acad. de chirurgie, Vol. III.

Ofcheo-

Oſcheocele hydatidoſa, S. ſp. 3.
Oſcheocele Malabarica, S. ſp. 4. *Kamfer*, Amoen. exot. faſc. III. obſ. 7.

Sect. IV. *SOLIDÆ.*

G. LXXXII. PHYSCONIA.

Tumor quandam abdominis partem potiſſimum occupans, paulatim creſcens, nec ſonora, nec fluctuans.

Phyſconia, S. G. 283. V. 325. *Sag.* G. 110.
Hypoſarca, L. 218.

Species ſunt *,

Phyſconia hepatica, S. ſp. 1.

Cl. *Cuſſon. Bonet.* Sepulchr. de graviditate falſa, obſ. 3. num. 8. 9. 10. *Verduc* Patholog. du rachitis.

a. *Scirrhodea*. G. *Segeri* M. Nat. Cur. D. I. Ann. IV. obſ. 142.

b. *Calculoſa Bonet* Sepulchr. de hypochondrii tumore, obſ. 5.

c. *Hydatidoſa Winckeri* Diſp. de hydatidibus apud *Bonet.* Med. Septent. T. II. pag. 33.

Phyſconia ſplenica, S. ſp. 2.

a. *Emphractica Haller.* Diſp. pathol. T. IV. Diſp. 109. *Tulp.* Obſ. med. lib. II. cap. 30.

b. *Scirrhodea Bonet.* Sepulchr. de ventris tumore, obſ. 34. n. 3.

Phyſconia renalis, S. ſp. 3.

Bo-

---

* Species ſequentes nequaquam ad normam Noſologiæ methodicæ recenſentur, ſed accuratius phyſconiæ ſpecies indicare difficile foret, ſaltem plus exegiſſet. quam quo nunc fruor otii. Interim *Cuſſoni* doctiſſimi opus ſummæ ad pathologiam utilitatis repetere hic placuit.

Bonet. Sepulchr. de gravid. falſa, obſ. 3. n. 7.

a. *Calculoſa Plater.* Obſ. L. II. p. 449. *River*, cent. IV. obſ. 34.

b. *Sarcomatico-cyſtica Haller.* Diſp. pathol. Diſp. 114.

Phyſconia uterina, S. ſp. 4.

Bonet. Sepulchret, de gravid. falſa, obſ. 2. n. 5. 6. 7.

Phyſconia ab ovario, S. ſp. 5.

Monro, Edinb. Med. Eſſ. tom. VI. Art. 74. obſ. 1.

Phyſconia meſenterica, S. ſp. 6.

a. *Hydatidoſa Greg. Horſtii*, Lib. 5. obſ. 33. *Tulp.* obſ. Lib. II. c. 34.

b. *Strumoſa Bonet.* ex Rudnicio de ventr. tumore, obſ. X. n. 15. *Ambr. Pare*, L. VII. cap. 21. *Scultet.* Armam. chirurg. obſ. 38.

c. *Scirrhodea Marc. Donat.* Hiſt. med mir. lib. VII. c. 15. *Claudin.* conſult. Sect. II. conſult. 134. *Trincavell.*, lib. III. conſ. 22. *Riolan.* Anthropogr. lib. II. c. 26. *Morgagni* de ſedib. ep. 39. n. 2.

d. *Sarcomatica Bonet.* Sepulchr. de falſa gravid. obſ. 3. n. 1.

e. *Steatomatoſa*, *Barth. Cabrol.* Obſ. 33. & 35. *Tulp.* Obſ. Lib. II. c. 32. 33. *J. Lechelii* apud *Bonet.* Med. ſept. T. II. pag. 486. Idem Collect. acad. tom. III. pag. 585. *Hierne* Collect. Acad. tom. III. p. 226. Obſ. 166.

f. *Fungoſa*, *Bonet.* Sepulchr. de gravid. falſa, obſ. 3.

Phyſconia inteſtinalis. S. ſp. 7.

a. *Concreto-glomerata*, *Morgagn.* de ſedib. epiſt. 39. n. 21. 25.

b. *Sarcomatica*, *Fontan.* Obſ. med. ſelectiores, obſ. 11.

Phyſconia omentalis, S. ſp. 8.

Frid. Reebman Diſſ. de omento.

Phyſ-

Physconia polysplachna, S. sp. 9.

a. *Scirrhodea*, *Fab. Hildani* cent. II. obs. 45.
b. *Scirrhodea & sarcomatica*; *Huldenreich*, Misc. Nat. C. D. I. ann. VI. & VII. pag. 321.
c. *Scirrhodea & adiposa T. Bartholin.* cent. III. obs. 6.
d. *Hydatidosa*, *Volch. Coiter.* Obs. anat. p. 117. *Maur. Cordæi* comm. 5. ad lib. priorem, *Hippocr.* de muliebr.
e. *Hydatidosa & scirrhodea*, *Halleri* Disp. pathol. Tom. V. p. 256.

Physconia visceralis, S. sp. 10.

Bonet. Sepulchr. de gravid. falsa, obs. 3. Megalosplachnos *Hippocrat. Marc. Donat.* Hist. med. mir. lib. VI. c. 2. *Schenck.* ex Garnero de liene, Lib. III. Obs. 9. *Salmuth.* cent. I. obs. 21. *Bonet.* Med. sept. Lib. VII. p. 487. *Bianchi* Hist. hepat. T. I. p. 130.

Physconia externa lupialis, S. sp. 11.

Graham Trans. philos. compend. V. IX. cap. 4. p. 187.

Physconia externa scirrhodea, S. sp. 12.

Ger. Blas. Obs. med. VI.

Physconia externa hydatidosa, S. sp. 13.

Bonet. Sepulchr. de gravid. falsa, obs. 3. §. 2. 3. 4. 11. &c. *Achotzii* apud *Schenkium*, Lib. III. de hydrope, obs. 4. & apud *Scholtzium* cons. 339. *Solenandri* cons. 15. Sect. V. *Riverii* Obs. communicat. ultim.

Physconia ab adipe subcutaneo, S. sp. 14.

a. *Simplex*, Cl. *Lieutaud.* Comp. med. *J. Mich. Febr.* apud *Bonet.* Med. sept. T. I. pag. 636.
b. *Syphilitica*, observante celeb. *Fizes*.

Physconia ab excrescentia, S. sp. 15.

G. LXXXIII. R A C H I T I S.

Caput magnum anterius maxime tumens; genicula tumida; costæ depressæ; abdomen tumidum; cætera marcescentia.

Rachitis, S. G. 294. L. 212. V. 312. *Sag.* G. 120. *Boerh.* 1480. *Hoffm.* III. 487. *Zeviani* della rachitide.

Variat,

1. Simplex sine alio morbo.

Rachitis nodosa, S. sp. 1.
Rachitis Britannica *, S. sp. 2. *Glisson* de rachitide.

2. Aliis morbis conjuncta.

Rachitis strumosa, S. sp. 3.
Rachitis Polonica, S. sp. 5.
Rachitis elephantiaca, S. sp. 6.

Neque rachitis *calmucana*, S. sp. 4. neque rachitis a *castratione*, S. sp. 7. pro morbo haberi potest.

O. III. I M P E T I G I N E S.

Cachexiæ, cutem & externum corpus præcipue deformantes.

Impetigines, S. Cl. X. O. V. *Sag.* Cl. III. O. V.

G. LXXXIV.

---

* Minus recte pro diversis speciebus ponuntur rachitis *nodosa* & *Britannica*, cum non differant aliter quam morbus incipiens & confirmatus.

G. LXXXIV. SCROPHULA.

Glandularum conglobatarum, præſertim in collo, tumores; labium ſuperius & columna naſi tumida; facies florida, cutis levis; tumidum abdomen.

Scrophula, S. G. 285. V. 367. *Sag.* G. 121. Struma, L. 284.

Species ſunt,

1. Scrophula (*vulgaris*) ſimplex, externa; permanens.

Scrophula vulgaris, S. ſp. 1.

2. Scrophula (*meſenterica*) ſimplex interna, cum pallore faciei, inappetentia, tumore abdominis, & fœtore fæcum inſolito.

Scrophula meſenterica, S. ſp. 4.

3. Scrophula (*fugax*) ſimpliciſſima, & tantum circa collum, plerumque a reſorptione ex ulceribus capitis proveniens.

Scrophula fugax, S. ſp. 2.

4. Scrophula (*Americana*) cum frambœſia conjuncta.

Scrophula Americana, S. ſp. 5.

Neque ſcrophula *periodica*, S. ſp. 6. neque ſcrophula *Moluccana*, S. ſp. 8. ad genus ſcrophulæ pertinere mihi videtur.

G. LXXXV. SYPHILIS.

Morbus contagioſus, poſt concubitum impurum & genitalium morbum, ulcera tonſillarum; cutis; præſertim ad marginem capi-

pillitii, papulæ corymbosæ, in crustas & in ulcera crustosa abeuntes; dolores ostocopi; exostoses.

Syphilis, S. G. 3086. L. 6. V. 319. *Sag.* G. 126. Lues venerea, *Boer.* 1440. *Hoffm.* III. 413. *Junck.* 96. *Astruc* de lue venerea.

Species unica,

Syphilis venerea. S. sp. 6.

Syphilis *Polonica*, S. sp. 2. nequaquam ad hoc genus pertinet, & de Syphilide *Indica*, S. sp. 3. nobis non satis constat, ut pro diversa specie ponatur.

G. LXXXVI. SCORBUTUS.

In regione frigida post victum putrescentem, salitum, ex animalibus confectum, deficiente simul materia vegetabili recente; asthenia; stomacace; in cute maculæ diversicolores, plerumque livescentes, præsertim ad pilorum radices.

Scorbutus, S. G. 391. L. 223. IV. 318. *Sag.* G. 127. *Boerh.* 1148. *Hoffm.* II. 369. *Junck.* 91. *Lind* on the scurvy. *Hulme* de scorbuto. *Rouppe* de morbis navigantium, Med. Transf. II. 18. 21. *Milman* on the Scurvy. *Ferris* de sanguinis per corpus vivum circulantis putredine, Ed. 1784.

Variat gradu.

a. Scorbutus incipiens.
b. Scorbutus crescens.
c. Scorbutus inveteratus.

Variat etiam symptomatibus.

d. Scorbutus lividus, *Nitzsch*, Theoret. pract. ab Handl. des Scharbockes, &c.
e. Scorbutus petechialis, *Nitzsch*, ibid.

f. Scor-

f. Scorbutus pallidus, *Nitzsch*, ibid.
g. Scorbutus ruber, *Nitzsch*, ibid.
h. Scorbutus calidus, *Nitzsch*,

G. LXXXVII. ELEPHANTIASIS.

Morbus contagiosus; cutis crassa, rugosa, aspera, unctuosa, pilis destituta; in extremis artubus anæsthesia; facies tuberibus deformis; vox rauca & nasalis.

Elephantiasis, S. G. 302. V. 321. *Sag.* G. 128.
Elephantia Arabum, V. 322.

Varietates sunt,

Elephantiasis Orientalis, S. sp. 1.
Elephantiasis legitima, S. sp. 2. *Lond. Med. Obs.* Vol. I. Artic. 19. Soc. Royale I. mém. pag. 161.
Elephantiasis leonina, S. sp. 3.
Elephantiasis Tyria, S. sp. 4.
Elephantiasis Aleopecia, S. sp. 5.
Elephantiasis syphilitica, S. sp. 6.
Elephantiasis Javanensis, S. sp. 7.
Elephantiasis Indica, S. sp. 9. *.

G. LXXXVIII. LEPRA.

Cutis escharis albis, furfuraceis, rimosis, aspera, aliquando subtus humida, prurigi-nosa.

Lepra, S. G. 303. L. 262. *Sag.* G. 129.
Lepra Græcorum, V. 320.

Varietates sunt,

Lepra Græcorum, S. sp. 1.
Lepra ichthyosis, S. sp. 2.
Lepra Indica, S. sp. 3.

Le-

* De Elephantiasi, Lepra, Framboesia, & Trichomate, utpote morbis a meipso nunquam visis, amplius statuere non ausus sum.

Lepra Afturienfis, S. fp. 4.
Lepra herpetica, S. fp. 5.
Lepra malum mortuum, S. fp. 6.

G. LXXXIX. FRAMBŒSIA.

Fungi, mori, vel rubi idæi fructus referentes, in variis cutis partibus enati.

Frambœfia, S. G. 229. *Sag.* G. 125.

Varietates funt,

Frambœfia Guineufis, S. fp. 1. Edinb. Effays, Vol. VI. Art. 71.
Frambœfia Americana, S. fp. 2.

G. XC. TRICHOMA.

Morbus contagiofus, capilli folito craffiores; in cirros & funiculos inextricabiles implicati.

Trichoma, S. G. 311. *Sag.* G. 137.
Plica, L. 313.
Plica five Rhopalofis, V. 323.

Species funt.

Trichoma cirrofum, S. fp. 1.
Trichoma villofum, S. fp. 2.

G. XCI. ICTERUS.

Flavedo cutis & oculorum; fæces albidæ; urina obfcure rubra; immiffa colore luteo tingens.

Icterus, L. 224. V. 306. *Boerh.* 918. *Junck.* 90.
Aurigo, S. G. 306. *Sag.* G. 132.
Cachexia icterica, *Hoffm.* III. 301.

Species idiopathicæ funt,

1. Icterus (*calculofus*) cum dolore in regione epigaftrica acuto, poft paftum aucto, & cum dejectione concretionum biliofarum.

Au-

Aurigo calculosa, S. sp. 9. Edinb. Med. Ess. I. 33. II. 28. 29. Med. Trans. II. 10.

2. Icterus (*spasmodicus*) sine dolore; post morbos spasmodicos & pathemata mentis.

Aurigo hysterica, S. sp. 13.
Species quædam, quæ a SAUVAGESIO sub titulo Auriginis a venenis, recensentur.

3. Icterus (*hepaticus*) sine dolore, post morbos hepatis.

Aurigo hepatica, S. sp. 11.
Aurigo ab obstructione, S. sp. 6.
Aurigo purulenta, S. sp. 7.

4. Icterus (*gravidarum*) sub graviditate oriens, & post partum abiens. *Van-Swiet.* ad *Boerh.* Aph. 950.

Aurigo plethorica, S. sp. 5.

5. Icterus (*infantum*) in infantibus haud diu post natales oriens.

Aurigo neophytorum, S. sp. 12.

Icteri sequentes siquidem recte icteri dicantur *, symptomaticæ sunt,

Aurigo febrilis, S. sp. 1.
Aurigo febricosa, S. sp. 8.
Aurigo accidentalis, S. sp. 2.
Aurigo typhodes, S. sp. 10,

* Flavedo cutis oriri potest, vel a bile non, ut solet, excreta, sed in vasa sanguifera excepta, & inde subter cuticulam effusa; vel a sero sanguinis sæpe flavescente, subter cuticulam, ut in ecchymosi, effuso. In quibusdam casibus, an flavedo cutis ab una vel altera illarum causarum oriatur, apud medicos non semper constat; sed tantum ex prima icterum genuinum, & ab altera morbum diversum; quique quantum fieri possit, distingui debet, oriri censemus.

Aurigo rachialgica, S. ſp. 14.
Aurigo a venenis, S. ſp. 4.

Aurigo Indica, S. ſp. 3. ſive quarundam gentium color naturalis, nequaquam pro morbo haberi poteſt.

CL. IV. LOCALES. *

Partis, non totius corporis, affectio.

Vitia ** S. CL. I. L. CL. XI. V. Cl. X. *Sag.* Cl. I.
Plagæ, S. Cl. I. O. VII. *Sag.* Cl. II.
Morbi organici *Auctorum.*

O. I. DYSÆSTESIÆ.

Senſus depravati aut deleti, ex organorum externorum vitio. ***

Dyſæſtheſiæ, S. CL. VI. O. I. *Sag.* Cl. IX. O. I.
Hallucinationes, S. Cl. VIII. O. I. *Sag.* Cl. XIII. O. I.
Privativi, L. Cl. VI. O. III.

G. XCII.

---

* Fortaſſis aliquando ambiguum eſſe poteſt, utrum ad univerſales, vel ad locales, morbi quidam referri debent; de pleriſque vero, utri claſſi referendi ſint, ſatis obvium erit, & ex inſtitutione hujus *Localium* claſſis, quamplurimos morbos rectius & facilius, quam in aliorum noſologorum ſyſtematibus, diſponi poſſe contendimus.

** *Vitia* hic dixi, utpote ſub hac claſſe *Localium* comprehenſa; morbos vero multo plures comprehendit hic claſſis, ita ut vox *vitia* pro hujus ſynonymo nequaquam haberi poteſt, & idem de *Plagis* SAGARI dictum velim.

*** Vereor ne in ſequentibus aliquando ſpecies recenſuerim quæ charácteri ordinis non prorſus reſpondeant, quaſdam, ſcilicet dyſæſtheſias, quæ ex organorum externorum vitio non pendeant. Hujuſmodi ſpecies quidem aliquando recenſui; ſed paucæ omnino ſunt, & feci, quia ſpecies affines, & hic loci expectandas, ſeparare nolui.

G. XCII. CALIGO.

Visus imminutus, vel prorsus abolitus, ob repagulum opacum, inter objecta & retinam, oculo ipso vel palpebris inhærens.

Caligo, S. G. 153. V. 288. S. sp. 259.
Cataracta, L. 109.

Species sunt,

1. Caligo (*lentis*) ob maculam opacam pone pupillam.

Cataracta *, S. G. 152. L. 109. V. 239. *Sag.* 26.

Apud SAUVAGESIUM species sunt, veræ vel spuriæ.

Veræ varietates sunt:

Cataracta vera, S. sp. 1.
Glaucoma Woolhousii.
Cataracta antiglaucoma, S. sp. 2.
Cataracta glaucoma, S. sp. 3.
Glaucoma *Maitre Jan.* & *St. Ives.*

Spuriæ varietates sunt:

Cataracta membranacea, S. sp. 4.
Cataracta secundaria, S. sp. 5.

1. Caligo (*corneæ*) ob corneam opacam.

Achyls, V. 242.

Variat pro varietate morbi opacitatem facientis.

Caligo a nephelio, S. sp. 5.
Caligo a leucomate, S. sp. 6.

M 2 Ca-

---

* Non video quod, cum SAUVAGESIO, *Cataracta* pro diverso a *Caligine* genere haberi possit; & judicent periti, annon ideo recte *Caliginis* characterem mutaverim, & *cataractam* pro ejus specie posuerim.

Caligo ceratocele, S. ſp. 10.
Caligo a ſtaphylomate, S. ſp. 11.
Caligo a pterygio, S. ſp. 12.
Caligo hypoſphagma, S. ſp. 13.

3. Caligo (*pupillæ*) ob obſtructam pupillam.

Varia pro varietate cauſæ.

Caligo ab ectaſi, S. ſp. 18.
Amauroſis a ſynchyſi, S. ſp. 6.
Amauroſis a myoſi, S. ſp. 7.
Caligo a ſynizeſi, S. ſp. 19.
Synizeſis, V. 240.

4. Caligo (*humorum*) ob vitium vel defectum humoris aquei.

Glaucoma, V. 241.

Variat pro diverſo humoris ſtatu.

Caligo hypoæma, S. ſp. 15.
Caligo lactea, S. ſp. 16.
Caligo a rhytidoſi, S. ſp. 17.
Amplyopia hydrophthalmica, S. ſp. 7.

5. Caligo (*palpebrarum*) ob vitium palpebris inhærens.

Variat pro varietate vitii palpebrarum.

Caligo a ſymblepharoſi, S. ſp. 1.
Caligo ab ancyloblepharo, S. ſp. 2.
Caligo a blepharoptoſi, S. ſp. 3.
Caligo a pacheablepharoſi, S. ſp. 4.
Caligo a lupia, S. ſp. 7.
Caligo a ſarcomate, S. ſp. 8.
Caligo a cancro, S. ſp. 9.

G. XCIII. AMAUROSIS.

Viſus imminutus vel prorſus abolitus, ſine vitio oculi evidente; plerumque cum pupilla dilatata & immobili.

Amaurosis, S. G. 155. L. 110. V. 238. *Sag.* G. 261.
Mydriasis, V. 237.
Amblyopia, L. 108. V. 236.

Species sunt.

1. Amaurosis (*compressionis*) post causas & cum signis congestionis in cerebro.

Variat pro varietate causæ remotæ.

Amaurosis pituitosa, S. sp. 2.
Amaurosis scrophulosa, S. sp. 3.
Amaurosis plethorica, S. sp. 4.
Amaurosis intermittens, S. sp. 13.
Amaurosis exanthematica, S. sp. 11.
Amaurosis venerea, S. sp. 10.
Amaurosis traumatica, S. sp. 1.

2. Amaurosis (*atonica*) post causas & cum signis debilitatis.

Amaurosis congenita, S. sp. 5.
Amaurosis exhaustorum, S. sp. 16.
Amaurosis rachialgica, S. sp. 14.
Amaurosis arthritica, S. sp. 17.
Amblyopia absoluta, S. sp. 6.

3. Amaurosis (*spasmodica*) post causas & cum signis spasmi.

Amaurosis a spasmo, S. sp. 8.
Amaurosis hysterica, S. sp. 15.

4. Amaurosis (*venenata*) a veneno ingesto vel applicato.

Amaurosis a narcoticis, S. sp. 12.
Amaurosis foricariorum, S. sp. 9.

G. XCIV. DYSOPIA.*

Visus depravatus, ita ut non nisi certa luce, vel ad certam distantiam, vel in certa positura, objecta clare videantur.

Amblyopia, S. G. 154. *Sag.* G. 258.

Species sunt:

1. Dysopia (*tenebrarum*) in qua non nisi in magna luce objecta videntur.

Amblyopia crepuscularis, S. sp. 1.

2. Dysopia (*luminis*) in qua non nisi in obscura luce objecta videntur.

Amblyopia meridiana, S. sp. 2.

3. Dysopia (*dissitorum*) in qua longe distantia non videntur.

Amblyopia dissitorum, S. sp. 3.
Myopia, L. 309.
Myopiasis, V. 515.

4. Dysopia (*proximorum*) in qua proxima non videntur.

Amblyopia proximorum, S. sp. 4.
Presbytia, L. 308.

5. Dysopia (*lateralis*) in qua non nisi oblique posita videntur.

Amplyopia luscorum, S. sp. 5.

G. XCV.

---

* Verbum *Amblyopia*, quo pro hujus generis nomine utitur SAUVAGESIUS, alio sensu intelligunt tum veteres, tum LINNÆUS, & VOGELIUS; ideoque hujus generis nomen mutare necessarium duxi.

G. XCV. PSEUDOBLEPSIS.

Visus depravatus, ita ut quæ non existant homo se videre imaginatur; vel, quæ existunt, aliter videt ac revera se habeant.

Suffusio, S. G. 217. *Sag.* G. 329.
Phantasma, L. 73. V. 289.

Species sunt,

1. Pseudoblepsis (*imaginaria*) in qua, quæ non existunt, conspici videntur.

Variat pro varietate phantasmatis.

a. Suffusio myodes, S. sp. 1.
b. Suffusio reticularis, S. sp. 2.
c. Suffusio scintillans, S. sp. 3.
Marmaryge, V. 290.
d. Suffusio coloris, S. sp. 4.
Hæmalopia, V. 239.

2. Pseudoblepsis (*mutans*) in qua objecta revera existentia aliquomodo mutata apparent.

Variat pro varia objectorum mutatione.

a. Suffusio metamorphosis, S. sp. 5.
b. Suffusio nutans, S. sp. 7.
c. Suffusio dimidians objecta, S. sp. 6.
d. Suffusio multiplicans.
Diplopia, S. G. 218. *Sag.* G. 330.
Dysopia, V. 291.

Diplopia iterum variat pro varietate causæ remotæ.

α. Diplopia pyrectica, S. varietas 1.
β. Diplopia a spasmo, S. Var. 2.
γ. Diplopia a paralysi, S. Var. 3.
δ. Diplopia ab ancyloplepharo, S. Var. 4.
ε. Diplopia a catarrho, S. Var. 5.
ζ. Diplopia a debilitate, S. Var. 6.

ν. Diplopia a contusione, S. Var. 8.
ξ. Diplopia a terrore, S. Var. 9.
π. Diplopia a temulentia, S. Var. 10.
ρ. Diplopia remotorum, S. sp. 7.

G. XCVI. DYSECŒA.

Auditus imminutus vel abolitus.

Dysecœa, S. G. 158. V. 245. *Sag.* G. 264.
Cophosis, S. G. 160. L. 112. *Sag.* G. 266.
Surditas, V. 247.

Species sunt:

1. Dysecœa (*organica*) ob vitium in organis sonos ad internam aurem transmittentibus.

Variat pro varietate vitii & partis affectæ.

a. Dysecœa monotonon seu malleorum, S. sp. 1.
b. Dysecœa a meatu obstructo, S. sp. 2.
Cophosis a meatu, S. sp. 1.
c. Dysecœa a myringæ atonia, S. sp. 3.
Cophosis a tympano, S. sp. 4.
d. Dysecœa a myringæ duritie, S. sp. 4.
e. Dysecœa a myringa perforata, S. sp. 5.
f. Dysecœa a timpani fistula, S. sp. 6.
g. Dysecœa a hydrotympano, S. sp. 7.
h. Dysecœa a tuba obstructa, S. sp. 8.
Cophosis a tuba, S. sp. 3.
i. Dysecœa syphilitica.
Cophosis syphilitica.
Cophosis congenita, S. sp. 8.

2. Dysecœa (*atonica*) sine organorum sonos transmittentium vitio evidente.

Variat pro varietate causæ.

a. Cophosis critica, S. sp. 2.
Dysecœa febrilis.
b. Cophosis a comate, S. sp. 7.
c. Cophosis serosa, S. sp. 6.
d. Cophosis a steatomate, S. sp. 9.

G. XCVII. PARACUSIS.

Auditus depravatus.

Paracusis, S. G. 159. *Sag.* G. 265.
Syrigmus, S. G. 159. *Sag.* G. 265.

Species sunt:

1. Paracusis (*imperfecta*) in qua soni ab externis venientes percipiuntur, non autem accurate vel cum solitis conditionibus.

Variat,

a. Cum auditu gravi.

Paracusis barycœa, S. sp. 1.

b. Cum auditu nimis sensibili.

Paracusis oxycœa, S. sp. 2.

c. Cum sono unico externo a causis internis duplicato.

Paracusis duplicata, S. sp. 3.

d. Soni quos homo audire velit, nisi sono alio vehementi simul excitato non audiuntur.

Paracusis Willisiana, S. sp. 4.

2. Paracusis (*imaginaria*) in qua soni extrinsecus non existentes ab internis causis excitantur.

Syrigmus, S. G. 219. *Sag.* G. 231.
Syringmos, L. 72.
Susurrus, V. 292.

Variat pro varietate soni percepti.

a. Syrigmus sibilus, S. sp. 4.
b. Syrigmus susurrus, S. sp. 5.
c. Syrigmus bombus, S. sp. 11.

Variat etiam pro varietate causæ remotæ.

d. Sy-

d. Syrigmus a debilitate, S. ſp. 1.
e. Syrigmus criticus, S. ſp. 2.
f. Syrigmus plethoricus, S. ſp. 3.
g. Syrigmus vertiginoſus, S. ſp. 10.
h. Syrigmus cephalalgicus, S. ſp. 6.
i. Syrigmus a ventriculo, S. ſp. 7.
k. Syrigmus catarrhalis, S. ſp. 8.
l. Syrigmus ab oxycœa, S. ſp. 9.

G. XCVIII. ANOSMIA.

Olfactus imminutus vel abolitus.

Anoſmia, S. G. 156. L. 113. V. 248. *Sag.* 262.

Species ſunt:

1. Anoſmia (*organica*) ob vitium in membrana nares internas inveſtiente.

Variat pro varietate vitii.

Anoſmia catarrhalis, S. ſp. 1.
Anoſmia a ſiccitate, S. ſp. 6.
Anoſmia a polypo, S. ſp. 3.
Anoſmia ab ozæna, S. ſp. 2.
Anoſmia ſyphilitica, S. ſp. 4.
Anoſmia verminoſa, S. ſp. 5.

2. Anoſmia (*atonica*) ſine vitio membranæ narium evidente.

Anoſmia paralytica, S. ſp. 7.

G. XCIX. AGHEUSTIA.

Guſtus imminutus vel abolitus.

Agheuſtia, S. G. 157. *Sag.* G. 263.
Agheuſtia, L. 114.
Apogeuſis, V. 449.

Species ſunt,

1. Agheuſtia (*organica*) ob vitium in membrana linguæ, a nervis ſapida arcens.

Agheuſtia febrilis, S. ſp. 1.

2. Aghea-

2. Agheustia (*atonica*) sine vitio linguæ evidente.

Agheustia paralytica, S. sp. 2.

G. C. ANÆSTHESIA.

Tactus imminutus vel abolitus.

Anæstesia, S. G. 161. L. 118. *Sag.* G. 267.
Anodynia, V. 274.

Sequentes species a SAUVAGESIO recensentur; &, cum de iis mihi non satis liqueat, nihil mutare volui.

Anæsthesia a spina bifida, S. sp. 1.
Anæsthesia plethorica, S. sp. 2.
Anæsthesia nascentium, S. sp. 3.
Anæsthesia melancholica, S. sp. 4.

O. II. DYSOREXIÆ.*

Appetitus erroneus vel deficiens.

Sect. I. *APPETITUS ERRONEI.*

Morositates, S. G. VIII. O. II. *Sag.* Cl. XIII. O. II.
Pathetici, L. Cl. V. O. II.
Hyperæstheses, V. Cl. VII.

G. CI. BULIMIA.

Appetitus esculentorum majori copia, quam quæ digeri possit.

Bulimia, S. G. 223. L. 79. *Sag.* 335.
Bulimus, V. 296.

Ad-

---

* *Morositates* SAUVAGESII minus recte ad *Vesaniarum* classem referri, supra dixi; & nunc ad locales detuli. Recte, ni fallor; cum dysorexiæ fere omnes manifesto partis singularis, potius quam totius corporis, affectiones sint. Nostalgia sola, si quidem revera morbus sit, minime pro locali haberi potest: sed morbum incertum a cæteris dysorexiis separare non bene potui.

Addephagia, V. 297.
Cynorexia, V. 298.

Species Idiopathicæ ſunt:

1. Culimia (*helluonum*), ſine morbo ventriculi, cibi majorem ſolita copiam appetens.

Bulimia eſurigio, S. ſp. 4.
Addephagia, V. 297.

2. Bulimia (*ſyncopalis*) cibum frequenter appetens, ob ſenſum famis ſyncopem minitantis.

Bulimia cardialgica, S. ſp. 2.
Bulimus, V. 296.

3. Bulimia (*emetica*) cibum magna copia appetens, & mox per vomitum rejiciens.

Bulimia canina, S. ſp. 1.
Cynorexia, V. 298.

Species ſymptomaticæ ſunt,

Bulimia verminoſa, S. ſp. 3.
Bulimia addephagia, S. ſp. 5.
Bulimia convulſorum, S. ſp. 6.
Bulimia ab acidis, S. ſp. 7.

G. CII. POLYDIPSIA.

Appetitus majoris ſolita copiæ potulentorum:

Polydipſia, S. G. 224. L. 80. V. 275. *Sag.* G. 336.

Polydipſia fere ſemper ſymptomatica eſt, & variat tantum pro varietate morborum quos comitatur; hinc

Polydipſia febrilis, S. Var. a.
Polydipſia hydropica, S. Var. b.
Polydipſia fluxuum, S. Var. c.
Polydipſia a venenis, S. Var. d.

G. CIII P I C A.

Desiderium non esculenti ingerendi.

Pica, S. G. 222. *Sag.* G. 334.
Citta, L. 78.
Allotriophagia, V. 299.
Malacia, V. 300.

Cum de speciebus *picæ* mihi non satis liqueat, sequentes ex SAUVAGESIO recenseo.

Pica infantilis, S. sp. 1.
Pica chlorosiantium, S. sp. 2.
Pica malacia, S. sp. 3.
Pica abscorbuticorum, S. sp. 4.
Pica voluntaria, S. sp. 5.

G. CIV. S A T Y R I A S I S.

In maribus effrænis veneris cupiditas.

Satyriasis, S. G. 228. L. 81. *Sag.* G. 340.
Satyriasim pro specie maniæ habet VOGELIUS.

Species sunt:

Satyriasis (*juvenilis*) cum veneris cupiditate præter modum vehementi, corpore simul parum perturbato.

Satyriasis neogamorum, S. sp. 5.

2. Satyriasis (*furens*) cum veneris cupiditate effræni, corpore simul multum perturbato.

Satyriasis acuta, S. sp. 1. *Aretæi Cappad.* Acut. Lib. II. cap. 12.

Satyriasis chronica, S. sp. 2. ad priapismum pertinet; & Satyriasis venerea, S. sp. 3. necnon satyriasis hydrophobica, S. sp. 4. manifesto symptomatica est.

G. CV. NYMPHOMANIA.

In fœminis effræne veneris desiderium.

Nymphomania, S. G. 229. *Sag.* G. 341.
Satyriasis. L. 81.
Furorem uterinum pro specie maniæ habet VOGELIUS.

Nymphomaniæ species unica est, & gradu tantum varians: hinc

Nymphomania salacitas, S. sp. 1.
Nymphomania furibunda, S. sp. 2.
Nymphomania fervor uteri, S. sp. 3.
Nymphomania pruriginosa, S. sp. 4.

G. CVI. NOSTALGIA.

In absentibus a patria, vehemens eandem revisendi desiderium.

Nostalgia, S. G. 226. L. 83. *Sag.* G. 338.
Nostalgiam pro specie melancholiæ habet VOGELIUS.

Species sunt:

1. Nostalgia (*simplex*) sine alio morbo.

Nostalgia simplex, S. sp. 1.

2. Nostalgia (*complicata*) aliis morbis comitata.

Nostalgia complicata, S. sp. 2.

Sect. II. *APPETITUS DEFICIENTES.*

Anepithymiæ, S. Cl. VI. O. II. *Sag.* IX. O. II.
Privativi, L. Cl. VI. O. III.
Adynamiæ, V. Cl. VI.

G. CVII. ANOREXIA.

Appetitus esculentorum deficiens.

Anorexia, S. G. 162. L. 116. V. 279. *Sag.* G. 268.

Omnis

Omnis anorexia mihi ſymptomatica eſſe videtur, & variat tantum pro varietate morbi quem comitatur. Species quidem omnes, quotquot a SAUVAGESIO fuerant recenſitæ, ad genus dyſpepſiæ ſupra retuli; ſed fortaſſis utile hic erit eaſdem ſeorſum, & rectius ordinatas, iterum recenſere.

Species ſunt,

1. Anorexia (*humoralis*) ab humore ventriculum gravante.

Anorexia pituitoſa, S. ſp. 2.
Anorexia bilioſa, S. ſp. 6.
Anorexia a ſaburra, S. ſp. 9.

2. Anorexia (*atonica*) ob tonum fibrarum ventriculi amiſſum.

Anorexia paralytica, S. ſp. 1.
Anorexia exhauſtorum, S. ſp. 8.
Anorexia melancholica, S. ſp. 5.
Anorexia cachectarum, S. ſp. 7.
Anorexia arthritica. S. ſp. 12.
Anorexia febrilis, S. ſp. 4.

Incertæ naturæ ſunt,

Anorexia plethorica, S. ſp. 3.
Anorexia mirabilis, S. ſp. 10.
Anorexia neophytorum, S. ſp. 11.
Anorexia Stevvartiana, S. ſp. 13.

G. CVIII. ADIPSIA.

Appetitus potulentorum ſuppreſſio, ſive ſitis feriatio.

Adipſia, S. G. 163. L. 117. V. 281. *Sag.* G. 269.

Adipſiam ſine alio morbo, qualis eſt

Adipſia primaria, S. ſp. 1.

Pro

Pro morbo habere nollem; omnemque adipsiam pro sympathica, sive symptomate morbi cujusdam, sensorium commune afficientis, habeo; ideoque non ad locales referendi.

G. CIX. ANAPHRODISIA.

Libidinis defectus, vel veneris impotentia.

Anaphrodisia, S. G. 164. *Sag.* G. 270.
Atechnia, L. 119.
Agenesia, V. 283.

Species veræ sunt:

Anaphrodisia paralytica, S. sp. 1.
Anaphrodisia gonorrhoica, S. sp. 2.

Species spuriæ, sive veneris rite exercendæ impedimenta, sunt:

Anaphrodisia a mariscis, S. sp. 4.
Anaphrodisia ab urethræ vitio, S. sp. 5. *

Pro ficta & falsa habenda est

Anaphrodisia magica, S. sp. 3.

O. III. DYSCINESIÆ.

Motus impediti vel depravati ex organorum vitio.

Dyscinesiæ, S. Cl. VI. O. III. *Sag.* Cl. IX. O. III.

G. CX. APHONIA.

Vocis plena suppressio, citra coma aut syncopen.

Aphonia, S. G. 166. L. 115. V. 253. *Sag.* G. 272.

Species sunt:

1. Apho-

* Ad dyspermatismi genus pertinet.

1. Aphonia (*gutturalis*) a tumefactis faucibus & glottide.

Aphonia catarrhalis, S. ſp. 4. Anginoſa *Morgagni*.

2. Aphonia (*trachealis*) a compreſſa trachea.

Aphonia aneuryſmatica, S. ſp. 5.
Aphonia pulmonica, S. ſp. 9.

3. Aphonia (*atonica*) a nervis laryngis reſectis.

Aphonia traumatica, S. ſp. 6.

Sequentes ſymptomaticæ eſſe videntur.

Aphonia melancholica, S. ſp. 1.
Aphonia paralytica, S. ſp. 8.
Aphonia temulentorum, S. ſp. 3.
Aphonia hyſterica, S. ſp. 7.
Aphonia ab antipathia, S. ſp. 2.

G. CXI. MUTITAS.

Verba articulandi impotentia.

Mutitas, S. G. 185. V. 257. *Sag.* G. 271.

Species ſunt,

1. Mutitas (*organica*) ex lingua ablata ve vitiata.

Mutitas elinguium, S. ſp. 4.
Muritas a ſiccitate, S. ſp. 5.

2. Mutitas (*atonica*) ex nervis linguæ læſis.

Mutitas traumatica, S. ſp. 2.

3. Mutitas (*ſurdorum*) ex ſurditate congenita, vel puerilibus annis aborta.

Mutitas ſurdorum, S. ſp. 8.

Sequentes ſymptomaticæ ſunt.

Mutitas a gloſſocele, S. ſp. 1.

Mutitas a narcoticis, S. ſp. 3.
Mutitas ſpaſmodica, S. ſp. 6.
Mutitas proæretica, S. ſp. 7.

G. CXII. PARAPHONIA.

Vocis ſonus depravatus.

Paraphonia, S. G. 168.
Cacophonia, *Sag.* G. 274
Raucedo, L. 146.
Raucitas, V. 252.
Aſaphia, V. 250.
Clangor, V. 251.
Leptophonia, V. 254.
Oxyphonia, V. 255.
Rhenophonia, V. 256.

Species ſunt,

1. Paraphonia (*puberum*) in qua, circa pubertatis tempus, vox ab acutiori & ſuavi in graviorem & ingratam mutatur.

Paraphonia puberum, S. ſp. 1.

2. Paraphonia (*rauca*) in qua, ob ſiccitatem vel tumorem faucium flaccidum, vox fit rauca & ſcabra.

Paraphonia catarrhalis, S. ſp. 3.
Raucedo, L. 146.
Raucitas, V. 250.

3. Paraphonia (*reſonans*) in qua, ob obſtructas nares, vox fit rauca, cum ſonitu per nares ſibilante.

Paraphonia naſalis, S. ſp. 2.
Paraphonia a polypo, S. ſp. 8.
Rhenophonia, V. 256.

4. Paraphonia (*palatina*) in qua, ob deficientem vel diviſam uvulam, plerumque cum la-

labio leporino, vox fit rauca, obſcura, & ingrata.

Paraphonia gutturalis, S. ſp. 5.
Aſaphia, V. 250.

5. Paraphonia (*clangens*) in qua vox in acutam, clangentem, & exilem mutatur.

Paraphonia ulceroſa, S. ſp. 4.
Paraphonia ſibilans, S. ſp. 7.
Clangor, V. 251.
Leptophonia, V. 254.
Oxyphonia, V. 255.

6. Paraphonia (*comatoſa*) in qua, ob laxatum velum palati & glottidem, ſonus inter inſpirandum editur.

Paraphonia ſtertens, S. ſp. 6.

G. CXIII. PSELLISMUS.

Verba articulandi vitium.

Pſelliſmus, S. G. 167. L. 138. *Sag.* G. 273.
Pſellotis, V. 259.
Traulotis, V. 258.
Iſchnophonia, V. 260.
Battariſmus, V. 261.

Species ſunt,

1. Pſelliſmus (*hæſitans*) in quo ſermonis verba, præſertim prima, non facile proferuntur, & non niſi prima ſyllaba ſæpius repetita.

Pſelliſmus iſchnophonia, S. ſp. 1.
Iſchnophonia, V. 201.
Battariſmus, V. 261.

2. Pſelliſmus (*ringens*) in quo ſonus literæ R. ſemper aſpiratur, & quaſi geminatur.

Pſelliſmus rottaciſmus, S. ſp. 2.

Traulotis sive, blæsitas, V. 258.

3. Psellismus (*lallans*) in quo sonus literæ L. fit liquidior, vel loco literæ R. pronunciatur.

Psellismus lamdacismus, S. sp. 3.

4. Psellismus (*emolliens*) in quo literæ duræ in molliores mutantur, & litera S. multum usurpatur.

Psellismus traulotes, S. sp. 4.

5. Psellismus (*balbutiens*) in quo, ob linguam magnam vel tumefactam, literæ labiales magis audiuntur, & sæpe loco aliarum proferuntur.

Psellismus balbuties, S. sp. 5.
Psellismus a ranula, S. sp. 11.

6. Psellismus (*acheilos*) in quo literæ labiales vix vel non omnino pronunciari possunt.

Psellismus mogilalia, S. sp. 6.

7. Psellismus (*lagostomatum*) in quo, ob divisum palatum, literæ gutturales minus recte pronunciantur.

Psellismus lagostomatum, S. sp. 10.
Psellismus cotacismus, S. sp. 8.

G. CXIV. STRABISMUS.

Oculorum axes optici non convergentes.

Strabismus, S. G. 116. L. 304. V. 514. *Sag*. G. 222.

Species sunt,

1. Strabismus (*habitualis*) a consuetudine prava oculo tantum uno utendi.

Strabismus vulgaris, S. sp. 2.

2. Stra-

2. Strabiſmus (*commodus*) ab unius oculi præ altero debilitate vel mobilitate majori, adeo ut uterque oculus non commode adhibeatur.

Strabiſmus Buffonii, S ſp. 3.
Strabiſmus ſpaſmodicus, S. ſp. 4.
Strabiſmus paralyticus, S. ſp. 5.
Strabiſmus catarrhalis, S. ſp. 6.

3. Strabiſmus (*neceſſarius*) ob mutatum ſitum vel figuram partium oculi.

Strabiſmus a luſcitate, S. ſp. 1.
Strabiſmus caligantium, S. ſp. 11.
Strabiſmus a cryſtallino, S. ſp. 12.
Strabiſmus myopum, S. ſp. 9.

De Strabiſmo æquinoctiali mihi non liquet.

Minus recte, ut mihi videtur, ad Strabiſmum referuntur ſequentes.

Strabiſmus ſymptomaticus, S. ſp. 7.
Strabiſmus lagophthalmos, S. ſp. 8.

G. CXV. DYSPHAGIA.

Moleſtia deglutitionem impediens ſine reſpirationis læſione vel phlegmaſia.

Dyſphagia, S. G. 199. *Sag.* G. 216.
Acatapoſis, V. 149.

Species a SAUVAGESIO recenſitæ ſunt,

1. Dyſphagia ſpasmodica.
2. ——— hyſterica.
3. ——— paralytica.
4. ——— pharyngea.
5. ——— œſophagea.
6. ——— lactentium.
7. ——— tuſſiculoſa.
8. ——— hydrophobica.
9. ——— nauſeoſa.

10. ——— a deglutitis.
11. ——— a datura.
12. ——— a ſarcomate.
13. ——— ab ſcirrho.
14. ——— canina.
15. ——— valſalviana.
16. ——— aneuryſmatica.
17. ——— a labario.
18. ——— a ſiccitate.
19. ——— ab hypoſtaphyle.

G. CXVI. CONTRACTURA.

Artus unius vel plurium contractio diuturna, rigida.

Contractura, S. G. 119. L. 299. *Sag.* G. 225.
Obſtipitas, S. G. 11.
Caput obſtipum, V. 513.
Digitium, V. 221.

Species ſunt,

1. Contractura (*primaria*) a muſculis contractis, rigidis.

2. A muſculis ab inflammatione rigidis.

Contractura dolorifica, S. ſp. 2.
Contractura arthritica, S. ſp. 7.
Contractura catarrhalis, S. G. 8.
Obſtipitas catarrhalis, S. ſp. 3.

b. A muſculis a ſpaſmo rigidis.

Contractura ſpaſmodica, S. ſp. 11.
Obſtipitas ſpaſmodica, S. ſp. 6.
Obſtipitas renuens, S. ſp. 1.
Obſtipitas lateralis, S. ſp. 5.
Contractura hypochondriaca, S. ſp. 1.

c. A muſculis, ob antagoniſtas paralyticos, contractis.

Contractura paralytica, S. ſp. 4.
Contractura rachialgica, S. ſp. 5.
Contractura Bohemica, S. ſp. 6.

Ob-

Obstipitas annuens. S. sp. 2.

d. A musculis ab acrimonia irritante contractis.

Contractura scorbutica, S. sp. 3.

2. Contractura (*articularis*) ob artus rigidos.

Contractura anchylosis, S. sp. 9.
Contractura syphilitica, S. sp. 10.
Obstipitas gibbosa, S. sp. 4.

O. IV. APOCENOSES.

Fluxus sive sanguis, aut humores alii, solito uberius profluens, sine pyrexia impetuve fluidorum aucto.

Apocenoses, V. Cl. II. O. II.
Fluxus, S. Cl. IX. *Sag.* Cl. V.
Morbi evacuatorii, L. Cl. IX.

G. CXVII. PROFUSIO.

Fluxus sanguinis.

Profusio, L. 239.
Hæmorrhagia, V. 81. *Boerh.* 218.

Ex sanguifluxibus a SAUVAGESIO recensitis sequentes ad hunc locum pertinere videntur.

Hæmorrhagia passiva, S. sp. 1.
Hæmoptysis traumatica, S. sp. 12.
Hæmatemesis traumatica, S. sp. 3.
Hæmaturia traumatica, S. sp. 14.
Hæmaturia violenta, S. sp. 2.
Hæmorrhagia ab hirudine, S. sp. 7.
Hæmoptysis ab hirudine, S. sp. 13.
Hæmatemesis ab hirudine, S. sp. 4.

G. CXVIII. EPHIDROSIS.*

Sudoris præter naturam evacuatio. 5

Ephidroſis, S. G. 258. *Sag.* G. 194.
Sudor, L. 208.
Hydropedeſis, V. 121.

Species idiopathicæ unica eſt

Ephidrocs ſpontanea, S. ſp. 1.

Ephidroſes ſymptomaticæ variant, pro varietate morbi quem comitantur, & ſimul pro varietate ſudoris eliciti, & quodammodo pro varietate partis maxime ſudantis. Hinc

Ephidroſis febrilis, S. ſp. 3.
Ephidroſis febricoſa, S. ſp. 7.
Ephidroſis hectica, S. ſp. 5.
Ephidroſis exanthematum, S. ſp. 6.
Ephidroſis ſyncoptica, S. ſp. 4.
Ephidroſis ſcorbutica, S. ſp. 2.
Ephidroſis a ſaburra, S. ſp. 18.

Ephidroſis lactea, S. ſp. 9.
Ephidroſis mellea, S. ſp. 10.
Ephidroſis vinoſa, S. ſp. 11.
Ephidroſis viridis, S. ſp. 12.
Ephidroſis nigra, S. ſp. 13.
Ephidroſis lutea, S. ſp. 14.
Ephidroſis urinoſa, S. ſp. 15.
Ephidroſis cruenta, S. ſp. 16.
Ephidroſis cærulea, S. ſp. 17.
Ephidroſis acida, S. ſp. 19.
Ephidroſis arenoſa, S. ſp. 20.

Ephidroſis lateralis, S. ſp. 8.

---

* Ephidroſin minus recte ad morbos locales relatam eſſe agnoſco; cum autem huic morbo nullum in ſyſtemate noſtro locum idoneum invenerim, ne prorſus omitteretur, hic cum aliis quodammodo affinibus morbis evacuatoriis recenſui.

G. CXIX. EPIPHORA.

Fluxus humoris lacrymalis.

Epiphora, S. G. 259. L. 172. V. 99. *Sag.* G. 195.

Ex ſpeciebus a SAUVAGESIO recenſitis nulla pro idiopathica haberi poteſt, niſi

Epiphora frigida, S. ſp. 8.

Cæteræ omnes ſymptomaticæ ſunt.

Epiphora a pathemate, S. ſp. 1.
Epiphora ophthalmica, S. ſp. 3.
Epiphora calida, S. ſp. 9.
Epiphora ex variolis, S. ſp. 4.
Epiphora arthritica, S. ſp. 12.
Epiphora cruenta, S. ſp. 10.
Epiphora ex rhyade, S. ſp. 2.
Epiphora ex ægilope, S. ſp. 5.
Epiphora ab ectropio, S. ſp. 6.
Epiphora ab anchylope, S. ſp. 7.
Epiphora ſebacea, S. ſp. 11.
Epiphora lactea, S. ſp. 13.

G. CXX. PTYALISMUS.

Fluxus ſalivæ.

Ptyaliſmus, S. G. 261. L. 176. V. 103. *Sag.* G. 197.

Si quis ptyaliſmus idiopathicus ſit, pro eo habere vellem

Ptyaliſmum a laxitate, S. ſp. 4.

Sequentes omnes ſymptomaticæ ſunt,

Ptyaliſmus nauſeoſus, S. ſp. 1.
Ptyaliſmus hypocondriacus, S. ſp. 8.
Ptyaliſmus gravidarum, S. ſp. 14.
Ptyaliſmus a pyroſi, S. ſp. 2.
Ptyaliſmus Lapponicus, S. ſp. 3.
Ptyaliſmus febrilis, S. ſp. 18.
Ptyaliſmus variolosus, S. ſp. 6.
Ptyaliſmus arthriticus, S. ſp. 9.

Ptya-

Ptyalismus phthisicus, S. sp. 10.
Ptyalismus scorbuticus, S. sp. 7.
Ptyalismus catarrhalis, S. sp. 15.
Ptyalismus aphthosus, S. sp. 13.
Ptyalismus a carie, S. sp. 16.
Ptyalismus purulentus, S. sp. 12.
Ptyalismus a calculo, S. sp. 17.
Ptyalismus syphiliticus, S. sp. 19.
Ptyalismus viridis, S. sp. 11.
Ptyalismus urinosus, S. sp. 20.
Ptyalismus mercurialis. S. sp. 5.

G. CXXI. ENURESIS.

Urinæ e vesica fluxus involuntarius non dolens.

Enuresis, S. G. 264. L. 195. V. 113. *Sag.* G. 200.

Species sunt,

1. Enuresis (*atonica*) post morbos sphincterem vesicæ lædentes.

Enuresis herniosorum, S. sp. 4.
Enuresis puerperarum, S. sp. 5.
Enuresis calculosa, S. sp. 7.
Enuresis a fistula, S. sp. 8.

2. Enuresis (*irritata*) a compressione vel irritatione vesicæ.

Enuresis gravidarum, S. sp. 4.
Enuresis catamenialis, S. sp. 6.
Enuresis a sparganosi, S. sp. 9.

Symptomatica est,

Enuresis paralytica, S. sp. 2.

Pro morbo non haberi potest

Enuresis infantum, S. sp. 1.

G. CXXII. GONORRHOEA.

Humoris ex urethra in maribus, cum vel absque libidine, præter naturam fluxus.

Gonorrhœa, S. G. 268. L. 200. V. 128. *Sag.* G. 204.

Species ſunt,

1. Gonorrhœa (*pura*) in qua, prægreſſo concubitu impuro nullo, humor puriformis, ſine dyſuria vel libidine, ex urethra ſubinde fluit.

Gonorrhœa pura, S. ſp. 1.
Gonorrhœa benigna *Auctorum*.

2. Gonorrhœa (*impura*) in qua, poſt concubitum impurum, humor puriformis cum dyſuria ex uretra fluit.

Gonorrhœa ſyphilitica, S. ſp. 4.
Gonorrhœa maligna *Auctorum*.

Hujus ſequela eſt

Gonorrhœa (*mucoſa*), in qua poſt gonorrhœam impuram humor mucoſus cum minima vel nulla dyſuria ex urethra ſubinde fluit.

Anglis, a GLEET.

3. Gonorrhœa (*laxorum*), in qua humor plerumque pellucidus, ſine penis erectione, ſed cum libidine, in vigilante, ex urethra ſubinde fluit.

Gonorrhœa libidinoſa, S. ſp. 1.

4. Gonorrhœa (*dormientium*), in qua liquor ſeminalis cum erectione & libidine in dormientibus, ex ſomno libidinoſo, ejicitur.

Gonorrhœa oneirogonos, S. ſp. 3.

Species ſpuriæ, utpote in quibus ex urethra fluxus non ſit.

Gonorrhœa ſpuria, S. ſp. 5. *Aſtruc*, lib.3. c.3. §. 2.

Go-

Gonorrhœa balani, S. ſp. 6.

O. V. EPISCHESES.

Excernendorum ſuppreſſiones.

Epiſcheſes, V. CL. III.
Suppreſſorii, L. Cl. VIII. O. II.
Suppreſſiones, *Sag.* Cl. VI.

G. CXXIII. OBSTIPATIO.

Dejectio fæcum nulla, vel ſolito rarior.

Obſtipatio, L. 166. V. 128. *Sag.* G. 221.

Species ſunt,

1. Obſtipatio (*debilium*) in hominibus laxis, debilibus, & plerumque dyſpepticis.

2. Obſtipatio (*rigidorum*) in hominibus fibræ rigidæ ſæpe hypochondriacis.

3. Obſtipatio (*obstructorum*) cum ſymptomatis *Colicæ 1mæ, 2dæ, 4tæ, vel 7mæ* ſupra dictæ.

G. CXXIV. ISCHURIA.

Urinæ ſuppreſſio abſoluta.

Iſchuria, S. G. 293. L. 167. V. 129. *Sag*, G. 212. *Home's* Clinical experiments, ſect. XV. Lond. Med. Obſ. V. Append.

Species ſunt,

1. Iſchuria (*renalis*) prægreſſo renum morbo, cum dolore vel moleſto gravitatis ſenſu in regione renum, & ſine hypogaſtrii tumore, vel ad mingendum ſtimulo.

Va-

Variat pro varietate causæ: hinc *

a. *Nephritica*, a renum inflammatione, S. sp. 1.
b. *Nephrolithica*, a renum calculo, S. sp. 2. Edinb. Med. Ess. II. 31.
c. *Nephroplethorica*, a plethora, S. sp. 3.
d. *Lunatica*, *periodica*, S. sp. 4.
e. *Nephrospastica*, spasmodica, S. sp. 5.
f. *Nephrelmintica*, verminosa, S. sp. 6.
g. *Nephrothromboides*, a sanguine congrumato, S. sp. 7.
h. *Nephropyica*, a renum purulentia, S. sp. 8.
i. *Nephrophlegmatica*, pituitosa, seu mucosa, S. sp. 9.
k. *Nephroplegica*, paralytodæa, S. sp. 10.
l. *Suppleta*, ab alia evacuatione suppleta, S. sp. 11.

2. Ischuria (*ureterica*) prægresso renum morbo, cum doloris vel molestiæ sensu in quadam ureteris parte, & sine hypogastrii tumore, vel ad mingendum stimulo.

Variat pro varietate causæ: hinc

a. *Ureteritica*, inflammatoria, S. sp. 12.
b. *Ureterolithica*, calculosa, S. sp. 13.
c. *Ureterothromboides*, a sanguinis grumo, S. sp. 14.
d. *Ureterophlegmatica*, a pituita, S. sp. 15.
e. *Ureteropyica*, purulenta, S. sp. 16.
f. *Ureterostomatica*, ab orificii ureterum inferioris clausura, S. sp. 17.

3. Ischu-

---

* Doctissimi CUSSONI Collectanea egregia de ischuria, licet ad leges nosologiæ methodicæ minus confecta, non prorsus omittenda putavi. Simul autem metuens, ne iis in hoc secundo tomo locus commodus esset, in tomo primo cum systemate SAUVAGESIANO inserui. Cum vero hic specierum ischuriæ characteres nosologicos dare volui, ut tota res sub uno conspectu appareret, species CUSSONI summatim hic repetere placuit. Loca autem auctorum, in quibus ischuriæ varia exempla inveniri possunt, ex primo tomo adhuc petenda sunt.

3. Iſchuria (*veſicalis*) cum tumore hypogaſtrii, dolore ad cervicem veſicæ, & frequenti ad mingendum ſtimulo.

Variat pro varietate cauſæ: hinc

a. *Cyſtitica*, a veſicæ inflammatione, S. ſp. 18.
b. *Cyſtolithica*, a veſicæ calculo, S. ſp. 19.
c. *Cyſtoſpaſtica*, a ſphincteris veſicæ ſpaſmo, S. ſp. 20.
d. *Cyſtoplegica*, a veſicæ paralyſi, S. ſp. 21.
e. *Polyurica*, a veſica diſtenta lotio diutius cohibita. S. ſp. 22.
f. *Cyſtopyica*, purulenta, S. ſp. 23.
g. *Cyſtothromboides*, a ſanguinis grumo, S. ſp. 24.
h. *Cyſtophlegmatica*, a muco, S. ſp. 25.
i. *Ectopocyſtica*, a veſicæ ectopia, S. ſp. 26.
k. *Cyſtoproctica*, ab inteſtino recto ſcybalis, calculo, flatibus, inflammatione, abceſſu, hæmorrhoidibus, turgente, S. ſp. 27.
l. *Hyſterocyſtica*, ab utero, S. ſp. 28.
m. *Atretarum*, a menſtruis in vagina retentis. S. ſp. 29.
n. *Paradoxa*, S. ſp. 30.

4. Iſchuria (*uretrhalis*) cum tumore hypogaſtrii, frequenti ad mingendum ſtimulo, & dolore in aliqua parte urethræ.

Variat pro varietate cauſæ; hinc

a. *Perinæalis*, a perinæi tumore, S. ſp. 31.
b. *Urethrolithica*, a calculo urethræ impacto, S. ſp. 32.
c. *Urethrophlegmatica*, a muco urethram infarciente, S. ſp. 33.
d. *Urethrothromboides*, a ſanguinis grumo urethram opplente, S. ſp. 34.
e. *Urethropyica*, a pure urethram obſtruente, S. ſp. 35.
f. *Urethrohymenodes*, a membrana in urethram impacta, S. ſp. 36.
g. *Urethrelmintica* verminoſa, S. ſp. 37.
h. *Urethritica*, ab urethræ inflammatione, S. ſp. 38.
i. *Carunculoſa*, a morbis ut vocant urethræ, S. ſp. 39.
k. *Hydrocelodes*, ab urethræ ruptura in ſcrotum hiante S. ſp. 40.

l. *Cry-*

l. *Crytopyica*, a penis intra corpus retractione, S sp. 41.
m. *Peridesmica*, a vinculo strictiori peni injecto, S. sp. 42.
n. *Phimosica*, a phimosi, S. sp. 42.
o. *Aspadialis*, ab urethræ clausura, S. sp. 44.

G. CXXIV. DYSURIA.

Dolorifica & quodammodo impedita urinæ emissio.

Dysuria, S. G. 265. L. 57. V. 164. *Sag.* G. 213.
Stranguria *Auctorum*.

Species sunt,

1. Dysuria (*ardens*) cum ardore urinæ sine morbo vesicæ evidente.

Dysuria primaria, S. sp. 5.
Dysuria a cantharidibus ingestis vel applicatis.
Dysuria arsura, S. sp. 7.
Dysuria neonympharum, S. sp. 14.

2. Dysuria (*spasmodica*) a spasmo ex aliis partibus cum vesica communicato.

Dysuria hysterica, S. sp. 1.
Dysuria rachialgica, S. sp. 11.
Dysuria diabetica, S. sp. 17.
Dysuria rachialgica, S. sp. 3.

3. Dysuria (*compressionis*) a vicinis partibus vesicam prementibus.

Dysuria gravidarum, S. sp. 13.
Dysuria a cystocele, S. sp. 8.
Dysuria ab hysteroloxia, S. sp. 10.
Dysuria atretarum, S. sp. 16.

4. Dysuria (*phlogistica*) a vicinis partibus inflammatis.

Dysuria ab hysteritide, S. sp. 9.
Dysuria hæmorrhoidalis, S. sp. 6.

Dy-

Dysuria venerea, S. sp. 4.
Dysuria a caruncula, S. sp. 5.

5. Dysuria (*irritata*) cum signis calculi vesicalis.

Dysuria calculosa, S. sp. 12.

6. Dysuria (*mucosa*) cum excretione muci copiosa.

Glus, L. 200.
Pyuria mucosa, S. sp. 6.
Pyuria viscida, S. sp. 5.
Rarus vesicæ morbus, *Hoffm.* T. IV. consult. Med. Centor. II. cas. XCIII.
Catarrhus vesicæ *Lieutaud.* Syn. p. 272.
Pyuria arthritica, S. sp. 9.

De dysuria ab insectis, S. sp. 15. mihi non satis liquet.

G. CXXV. DYSPERMATISMUS.

Seminis in actu venereo tarda, impedita, & ad generationem insufficiens emissio.

Dyspermatismus, S. G. 260.
Sterilitas, L. 171. *Sag.* G. 211.
Agenesia, V. 203.

Species sunt,

1. Dyspermatismus (*urethralis*) a morbis urethræ, S. sp. 1.

2. Dyspermatismus (*nodosus*) a nodis corporum cavernosorum, S. sp. 2.

3. Dyspermatismus (*præeutialis*) ab angustiori præputii orificio, S. sp. 3.

4. Dyspermatismus (*mucosus*) a muco urethram infarciente, S. sp. 4.

5. Dys-

5. Dyspermatismus (*hypertonicus*) a validiori penis erectione, S. sp. 5. Edinb. Ess. I. 35.

6. Dispermatismus (*epilepticus*) ab epilepsia spasmodica in coitu adveniente, S. sp. 6.

7. Dyspermatismus (*apractodes*) a genitalium ignavia, S. sp. 7.

8. Dyspermatismus (*refluus*), in qua nulla seminis in coitu emissio, ob refluxum ejusdem ex urethra in vesicam, S. sp. 9.

De dyspermatismo seroso, S. sp. 8. mihi non satis constat.

G. CXXVII. AMENORRHOEA.

Menses tempore quo fluere solent, vel solito parciores, vel non omnino fluentes, citra graviditatem.

Amenorrhœa, V. 130.
Dysmenorrhœa, L. 108. *Sag.* G. 218.

Species sunt,

1. Amenorrhœa (*emansionis*) in puberibus quibus post fluxus tempus solitum menses non jam prodierint, & cum simul variæ affectiones morbidæ adsint.

2. Amenorrhœa (*suppressionis*) in adultis, quibus menses, quæ jam fluere solebant, suppressæ sunt.

4. Amenorrhœa (*difficilis*), in qua menses parcius & cum dolore fluunt.

Menorrhagia difficilis, S. sp. 1.

O. VI. TUMORES.

Partis magnitudo aucta sine phlogosi.

Tumores protuberantes, L. Cl. X. O. V.

G. CXXVIII. ANEURYSMA.

Tumor mollis, pulſans, ſupra arteriam.

Aneuryſma, S. G. 32. L. 282. V. 408. *Sag.* G. 35.

G. CXXIX. VARIX.

Tumor mollis, non pulſans, ſupra venam.

Varix, S. G. L. 33. L. 282. V. 407. *Sag.* G. 36.

G. CXXX. ECCHYMOMA.

Tumor diffuſus, parum eminens, liveſcens.

Ecchymoma, S. G. 6. V. 451. *Sag.* G. 5.
Sugillatio, L. 230.

G. CXXXI. SCIRRHUS.

Partis plerumque glandulæ, tumor durus, non dolens, ægre ſuppurans.

Scirrhus, S. G. 14. L. 283. V. 374. *Sag.* G. 19. *Boerh.* 392.

G. CXXXII. CANCER.

Tumor ſcirrhodeus dolens in ulcus mali moris abiens.

Cancer, S. G. 20. V. 375. *Boerh.* 492. *Sag.* G. 25.

G. CXXXIII. BUBO.

Glandulæ conglobatæ tumor ſuppurans.

Bubo, L. 271.
Bubo, S. G. 16. V. 368. *Sag.* G. 21.
Parotis, S. G. 77. V. 370. *Sag.* G. 22.

G. CXXXIV. SARCOMA.

Extuberatio mollis, non dolens.

Sarcoma, S. G. 73. L. 294. V. 376. *Sag.* G. 28.
Polypus, V. 377.
Porrus, V. 427.

G. CXXXV. VERRUCA.

Extuberatio durior, ſcabra.

Verruca, S. G. 25. L. 277. V. 426. *Sag.* G. 30.

G. CXXXVI. CLAVUS.

Cuticulæ craſſities dura, lamellata.

Clavus, L. 278. V. 428.
Callus ſive Tylloma. V. 429.

G. CXXXVII. LUPIA.

Extuberatio ſubter cutem mobilis, mollis, non dolens.

Lupia, S. G. 37. *Sag.* G. 40.
Atheroma, L. 285.
Encyſtis, V. 420.

G. CXXXVIII. GANGLION.

Extuberatio durior, mobilis, tendini inſidens.

Ganglion, L. 287. V. 379.

G. CXXXIX. HYDATIS.

Veſicula cuticularis humore aqueo plena.

Hydatis, S. G. 34. *Sag.* G. 38.
Phlyctæna, L. 273. V. 442.

G. CXL. HYDARTHRUS.

Articulorum, genu potiſſimum, tumor, parum primo eminens, cuti concolor, dolentiſſimus, & mobilitatem imminuens.

Hydarthrus, S. G. 38.
Anglis, a WHITE SWELING.
Reimarus de fungo articulorum, Leid. 1757.
Cheſton Path. Inq. Chap. V.
Edinb. Eſſ. IV. 18. 19. 20.

G. CXLI. EXOSTOSIS.

Tumor durus oſſi inſidens.

Exoſtoſis, S. G. 29. L. 290. V. 417. *Sag.* G. 34.

Hyperostosis, *V.* 418.

O. VII. ECTOPIÆ*

Pars ex sua sede dimota tumorem faciens.

Ectopiæ, S. Cl. I. O. VI. *Sag.* Cl. I. O. VI.

G. CXLII. HERNIA.

Partis mollis ectopia, cute & aliis integumentis adhuc tecta.

Hernia, L. 291. *Gaub.* Pathol.

G. CXLIII. PROLAPSUS.

Partis mollis ectopia nuda.

Prolapsus, L. 292.
Prolapsus & procidentia, *Gaub.* Pathol.

G. CXLIV. LUXATIO.

Os ex sua in juncturis sede dimotum.

Luxatio, *Gaub.* 226. V. 472.
Exarthrema, S. 60. *Sag.* G. 67.
Diastasis, S. 61. *Sag.* G. 68.
Luxatura, L. 237.

O. VIII. DYALYSES.

Solutio continui visu tactuve manifesta.

Plagæ, S. Cl. I. O. VII. *Sag.* Cl. II.
Vitia dialytica & solutiones continui, L. Cl. XI. O. II.
Exulcerationes, L. Cl. XI. O. III.
Dissolutiones, V. Cl. X. O. VI.

G. CXLV. VULNUS.

Soluta unio recens, cruenta, partis mollis, a corpore duro moto.

Vul-

* Ectopiarum genera & species quantum ad pathologiam pertinent, opera solertissimi CUSSONI, enumerata in primo hujus synopsis tomo, inveniri, & summo cum fructu perlegi possunt.

Vulnus. S. G. 63. L. 240. V. 465. *Sag.* G. 78. *Boerh.* 145.
Punctura, S. G. 74. L. 243. *Sag.* G. 79.
Laceratura, L. 242.
Amputatura, S. G. 70. L. 253. *Sag.* G. 86.

G. CXLVI. ULCUS.

Partis mollis solutio purulenta vel ichorosa.

Ulcus, S. G. 71. 249. *Sag.* G. 89.
Exulceratio, S. G. 72. *Sag.* G. 90.
Sinus, S G. 73. V. 492. *Sag.* G. 92.
Fistula, S. G. 74. L. 254. V. 491. *Sag.* G. 91. *Boerh.* 413.
Cacoethes, L. 250. V. 485.
Phagedæna, V. 488.
Noma, L. 251. V. 489.
Carcinoma, L. 252, V. 847.
Ozæna, L. 253. V. 500.
Achor, L. 365. V. 494.
Crusta, V. 494.
Therioma, V. 486.
Sycosis, V. 390.

G. CXLVII. HERPES.

Phlyctænæ vel ulcuscula plurima; gregalia, serpentia, dysepuleta.

Herpes, S. G. 7. L. 268. V. 443. *Sag.* G. 11.

G. CXLVIII. TINEA.

In cute capillata ad radices capillorum, ulcuscula humorem in crustam albam friabilem abeuntem fundentia.

Tinea, L. 263. V. 497. *Sag.* G. 131.

G. CXLIX. PSORA.

Pustulæ & ulcuscula pruriginosa, contagiosa; manus male habens.

Psora, L. 265.
Scabies, S. G. 304. V. 444. *Sag.* G. 130.

G. CL.

G. CL. FRACTURA.

Offis partes a cohæsione in magna fragmenta vi solutæ.

Fractura, S. G. 67. L. 235. V. 468. *Sag.* G. 98. *Boerh.* 339.

G. CLI. CARIES.

Offis exulceratio.

Caries, S. G. 75. L. 235. V. 493. *Sag.* G. 94.

INDEX
CLASSIUM & ORDINUM

Numeri, post litteras S. L. V. *Sag.* & M. *paginas tomi primi post* C. *paginas tomi secundi, indicant.*

A

C

D

Mar-

INDEX GENERUM.

Numeri post litteram M. *paginas tomi primi, & numeri post litteram* C. *paginas tomi secundi, indicant : numeri vero post litteras* S. *Sag. generibus respondent numeris arabicis in margine notatis : & illi, qui sunt post litteras* L. V, *romanis.*

A

Am-

Bu-

Ce-

Cri-

Dyſ-

Gra-

H

Icte-

I

L

M

Me-

N

O

Osto-

Ple-

Ro-

Su-

Urticata, V. 40. C. 92.

CA-

CATALOGUS

Morborum a nobis omissorum, quos omisisse fortassis, non oportebat. Vide Prolegomena.

Aglactatio, L.
Agalaxis, V.
Alopecia.
Anchylops.
Anchylops.
Ægylops.
Anchylosis, L.
Anchylopsis V.
Angina, S. & L.
Angina pectoris.
Antipathia.
Beriberia.
Cardiogmus.
Cepalæa.
Cephalalgia.
Distortio.
Aglutitio.
Acataposis.
Desophagismus.
Dystoica.

Parturitio & alii gravidarum & parturientium morbi.

Elcosis.
Essera.
Hemicrania.
Leucorrhæa ex vitio locali.
Lirhiasis in organi uropœticis, & in aliis corporis partibus.
Malis.
Cocyta, L.
Melaena.
Melasicterus.
Melanchlorus, V.
Myocoilites.
Necrosis.
Odaxismus.
Dentitio & alii infantum morbi.
Paralypsis partis singularis ex vitio musculorum.
Physocephalus.
Pnigma.
Catarrhus suffocativus Auct.
Pyuria.
Puoturia.
Sterilitas utriusque sexus.
Acyisis, V.
Stimatosis.
Tarantismus.
Venena.
Vermes.

IN-

INDEX

SPECIERUM SAUVAGESII,

Quæ in ſyſtemate noſtro ſub nominibus generis non inveniuntur. Numeri indicant paginam.

A

Aſ-

C

Diar-

D

E

H

I

L

Me-

M

N

O

P

Q

Scar-

S

T

V

FINIS.

NOI RIFORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

COncediamo Licenza a Giò: *Antonio Pezzana* Stampator di *Venezia* di poter riſtampare il Libro intitolato *Synopſis Niſologiæ Methodicæ exibens. Clariss. Virorum Sauvageſi, Linnæi &c. ſiſtemata Nocologica.* Tomi II. oſſervando gli ordini ſoliti in materia di Stampe, e preſentando le Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 30. Aprile 1795.

(*Agoſtin Barbarigo Rif.*
(*Paolo Bembo Rif.*
(*Zuanne Vallareſſo Rif.*

Regiſtrato in Libro a Carte 596. al Num. 10.

Marcantonio Sanfermo Seg.

CATALOGUS QUORUNDAM LIBRORUM.

VENETIIS RECENS EDITORUM.

Compendio della Nuova Dottrina Medica, e Confutazione del Sistema dello Spasmo del *D. Cullen*; Opera di *Giovanni Brovvn D. M.* tradotta dall' Inglese dal *D. Rasori*, con un Discorso e con Note. Prima Edizione. 8. t. 2. Venezia, 1793. L. 5:—

Prime Linee di Chirurgia di *Vincenzo Malacarne, P. P. Professore di Chirurgia nell' Università di Padova, Chirurgo Pensionario di S. M. Sarda, e Socio di varie illustri Accademie d' Europa*. Prima Edizione. 8. Venezia, 1794. L. 6:—

Ricordi d' Anatomia Traumatica composti ad uso de' giovani Chirurghi Militari di Terra e di Mare dal sudd. *Prof. Malacarne ec. ec.* Prima edizione magnifica, con 9. Figure in rame. 4. Venezia. 1794. L. 8:—

Aphorismi Medico-Politici centum. *Alexandri Knips Macoppe, olim celeberrimi in Patavina Universitate Praticæ Medicinæ P. P. Professoris &c. &c.* Prima Editio. 8. Venetiis, 1795. L. 1: 10

Ricerche sullo stato della Medicina secondo i principj della Filosofia induttiva, con un' Appendice contenente varj casi pratici con riflessioni; Opera del Dr. Jones tradotta dall' Inglese, e arricchita di Note dal Dr. Frank. *Quest' Opera è un Commento della Nuova Dottrina Medica del Dr. Brovvn*. Prima Edizione. 8. t. 2. fig. Venezia, 1795. L. 6:—

Elementi di Chimica del *Cav. Gio: Antonio Chaptal, P. P. Professore di Chimica a Montpellier, Ispettore Onorario delle Miniere del Regno di Francia, e Socio delle più illustri Accademie d' Europa*; tradotti dal Francese dal *D. dalla Porta*, con Preliminari e con Note. Prima Edizione. 8. t. 5. Venezia, 1792. vale L. 24:—

Epilome de Curandis Hominum Morbis, Prælectionibus Academicis dicata, Auctore *Joan. Petro Frank, in Ticinensi Universitate Therapiæ Spec. & Clinices P. P. & O. Professore, & clarissimarum Europæ Academiarum Socio*. Prima Editio. 8. t. 5. Venetiis, 1794. L. 24:—

Trattato delle Malattie più comuni ai Bambini dalla loro nascita fino alla pubertà, con un Saggio sull' Allattamento de' medesimi; Opera di *Giorgio Armstrong D. M.* tradotta dall' Inglese e accresciuta di molte Note comunicate dal *D. Brugnatelli*, di una Memorie sull' Idrocefalo interno del *D. Odier*, e di varie altre Memorie coronate dalla *R. Società di Medicina di Parigi* sopra diversi argomenti relativi a questo soggetto. Prima Edizione. 8. Venezia, 1793. L. 3:—

Filosofia Chimica, o Verità fondamentali della Chimica moderna disposte in un nuovo ordine dal *Prof. Fourcroy*; e tradotte dal Francese. Prima Edizione. 8. Venezia, 1794. L. 2. 10